

TREORACHA

TREOIR (AE) 2019/944 Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE

an 5 Meitheamh 2019

maidir le rialacha comhchoiteanna don mhargadh inmheánach don leictreachas agus lena leasaítear

Treoir 2012/27/AE

(athmhúnlú)

(Téacs atá ábhartha maidir le LEE)

TÁ PARLAIMINT NA hEORPA AGUS COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,

Ag féachaint don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, agus go háirithe Airteagal 194(2) de,

Ag féachaint don togra ón gCoimisiún Eorpach,

Tar éis dóibh an dréachtghníomh reachtach a chur chuig na parlaimintí náisiúnta,

Ag féachaint don tuairim ó Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa ⁽¹⁾,

Ag féachaint don tuairim ó Choiste na Réigiún ⁽²⁾,

Ag gníomhú dóibh i gcomhréir leis an ngnáthnós imeachta reachtach ⁽³⁾,

De bharr an mhéid seo a leanas:

- (1) Tá roinnt leasuithe le déanamh ar Threoir 2009/72/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁴⁾. Ar mhaithe le soiléireacht, ba cheart an Treoir sin a athmhúnlú.
- (2) Is é is aidhm don mhargadh inmheánach don leictreachas, atá á chur chun feidhme de réir a chéile ar fud an Aontais ó 1999, ná, trí mhargaí leictreachais iomaíocha a eagrú thar theorainneacha, fíor-rogha a thabhairt do chustaiméirí deiridh uile an Aontais, bídís ina saoránaigh agus nó ina ngnólachtaí, mar aon le deiseanna nua gnó, praghsanna iomaíocha, comharthaí infheistíochta éifeachtacha agus caighdeáin seirbhíse níos airde, chomh maith le bheith ag rannchuidiú le cinnteacht agus inbhuanaitheacht an tsoláthair.
- (3) Le Treoir 2003/54/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁵⁾ agus le Treoir 2009/72/CE, tá rannchuidiú suntasach déanta i dtreo chruthú an mhargaidh inmheánaigh don leictreachas. Tá athrú mór ar chóras fuinnimh na hEorpa ag titim amach faoi láthair áfach. Leis an sprioc coiteann dícharbónú a dhéanamh ar an gcóras fuinnimh, cruthaítear deiseanna agus dúshlán nua do rannpháirtithe margaidh. Ag an am céanna, fágann forbairtí teicneolaíochta go bhfuil bealaí nua ann do rannpháirtíocht na dtomhaltóirí agus don chomhar trasteorann. Tá gá le rialacha mhargadh an Aontais a oiriúnú don chaoi ina bhfuil an margadh anois.
- (4) I dteachtaireacht ón gCoimisiún an 25 Feabhra 2015, dar teideal “A Framework Strategy for a Resilient Energy Union with a Forward-Looking Climate Change Policy” (Creat-Straitéis i ndáil le hAontas Fuinnimh Athléimneach a chuireann Beartas Réamhbhreathnaitheach um Athrú Aeráide i bhfeidhm), leagtar amach fíis d’Aontas Fuinnimh a bhfuil na saoránaigh ag a chroílár, ina nglacann saoránaigh úinéireacht ar an trasdul fuinnimh, ina mbaineann siad tairbhe as teicneolaíochtaí nua chun a mbillí a laghdú agus chun bheith rannpháirteach go gníomhach sa mhargadh, agus ina gcosnaítear tomhaltóirí leochaileacha.

⁽¹⁾ IO C 288, 31.8.2017, lch. 91.

⁽²⁾ IO C 342, 12.10.2017, lch. 79.

⁽³⁾ Seasamh ó Pharlaimint na hEorpa an 26 Márta 2019 (nár foilsíodh fós san Iris Oifigiúil) agus cinneadh ón gComhairle an 22 Bealtaine 2019.

⁽⁴⁾ Treoir 2009/72/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Iúil 2009 maidir le rialacha comhchoiteanna don mhargadh inmheánach sa leictreachas agus lena n-aisghairtear Treoir 2003/54/CE (IO L 211, 14.8.2009, lch. 55).

⁽⁵⁾ Treoir 2003/54/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 26 Meitheamh 2003 maidir le comhrialacha don mhargadh inmheánach sa leictreachas agus lena n-aisghairtear Treoir 96/92/CE (IO L 176, 15.7.2003, lch. 37), a aisghaireadh agus cuireadh, le héifeacht ón 2 Márta 2011, Treoir 2009/72/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Iúil 2009 maidir le comhrialacha don mhargadh inmheánach sa ghás nádúrtha agus lena n-aisghairtear Treoir 2003/54/CE (IO L 211, 14.8.2009, lch. 55) in ionad.

- (5) I dteachtaireacht ón gCoimisiún an 15 Iúil 2015, dar teideal “Delivering a New Deal for Energy Consumers” (Socrú Nua a Chur ar Fáil do Thomhaltóirí Fuinnimh), cuireadh i láthair fíis an Choimisiúin le haghaidh margadh miondíola a fhreastalaíonn ar bhealach níos fearr ar thomhaltóirí fuinnimh, lena n-áirítear trí mhargáí mórdhíola agus miondíola a nascadh ar bhealach níos fearr. Trí leas a bhaint as teicneolaíocht nua, ba cheart do chuideachtaí seirbhísí fuinnimh nua agus nuálacha a chumasú do gach tomhaltóir rannpháirtíocht iomlán a ghlacadh sa trasdul fuinnimh, trí bhainistiú a dhéanamh ar a dtomhaltas chun réitigh atá tíosach ar fhuinneamh a chur ar fáil, réitigh a sábhálann airgead dóibh agus a rannchuidíonn leis an laghdú foriomlán ar thomhaltas fuinnimh.
- (6) I dteachtaireacht ón gCoimisiún an 15 Iúil 2015, dar teideal “Launching the public consultation process on a new energy market design” (Seoladh an chomhairliúcháin phoiblí faoin dearadh nua ar mhargadh an fhuinnimh), leagadh béim ar an bhfíoras go n-éilíonn an t-athrú faoina n-imeofar ó ghiniúint i suiteálacha giniúna móra lárnacha go táirgeadh díláraithe leictreachais ó fhoinsí fuinnimh in-athnuaite agus go margáí dícharbónaithe go ndéanfaí na rialacha atá ann faoi láthair don trádáil leictreachais a oiriúnú agus go ndéanfaí ról na margáí atá ann cheana féin a athrú. Sa teachtaireacht, leagadh béim ar an ngá atá le margáí leictreachais a eagrú ar bhealach níos solúbtha agus le gach gníomhaí sa mhargadh a chomhtháthú — lena n-áirítear tairgeoirí fuinnimh in-athnuaite, soláthraithe seirbhísí fuinnimh nua, stóráil fuinnimh agus éileamh solúbtha. Tá sé chomh tábhachtach céanna don Aontas infheistiú a dhéanamh go práinneach in idircheangal ar leibhéal an Aontais le haghaidh aistriú fuinnimh trí chórais tarchurtha ardvoltais leictreachais.
- (7) D’fhonn margadh inmheánach don leictreachas a chruthú, ba cheart do na Ballstáit lánpháirtíú a gcuid margáí náisiúnta agus comhar i measc oibreoirí córais ar leibhéal an Aontais agus ar an leibhéal réigiúnach a chothú, agus ba cheart dóibh córais scoite a chruthaíonn oileáin leictreachais atá fós san Aontas a thabhairt isteach.
- (8) Chomh maith le haghaidh a thabhairt ar na dúshlán nua, tá sé mar aidhm leis an Treoir seo aghaidh a thabhairt ar na bacainní atá fós ann ó thaobh chomhlánú an mhargaidh inmheánaigh don leictreachas. Is gá go mbeadh an creat rialála beachtaithe in ann rannchuidiú le réiteach a fháil ar na fadhbanna atá ann faoi láthair ó mhargáí fuinnimh ilroinnte, margáí ar minic fós dóibh a bheith á socrú bunaithe ar líon mór idirghabhálacha rialála. Is é a lean as idirghabhálacha den sórt sin ná go raibh bacainní ann ó thaobh leictreachas a sholáthar ar théarmaí comhionanna chomh maith le costais níos airde i gcomparáid le réitigh a bheadh bunaithe ar chomhar trasteorann agus ar phrionsabail mhargadhbhunaithe.
- (9) Is é an bealach is éifeachtúla a dhéanfadh an tAontas a chuid spriocanna d’fhuinneamh in-athnuaite a chomhlíonadh ná trí chreat margaidh a chruthú ina dtugtar luaíocht ar son solúbthachta agus nuálaíochta. Is dearadh do mhargadh leictreachais atá ag feidhmiú go maith an phríomhghné le haghaidh méadú ar ráta úsáide an fhuinnimh in-athnuaite.
- (10) Tá ról ag tomhaltóirí rithábhachtach i dtaobh an tsolúbthacht is gá a bhaint amach chun an córas leictreachais a oiriúnú do ghiniúint fuinnimh in-athnuaite atá inathraitheach agus dáilte. Tá go leor deiseanna nua oscailte do thomhaltóirí i ngeall ar an dul chun cinn teicneolaíochta i mbainistiú na heangaí agus i nginiúint an fhuinnimh in-athnuaite. Tá iomaíocht shláintiúil i margáí miondíola rithábhachtach chun a áirithiú go ndéanfar seirbhísí nuálacha nua, a thugann aghaidh ar na riachtanais agus cumais shíorathraitheacha atá ag tomhaltóirí, a leathadh amach faoi stiúir fórsaí margaidh, agus solúbthacht na gcóras á méadú ag an am céanna. Mar gheall ar an easpa faisnéise i bhfíor-am nó gar d’fhíor-am a thugtar do thomhaltóirí faoina dtomhaltas fuinnimh, áfach, tá bac orthu ó bheith ina rannpháirtithe gníomhacha sa mhargadh fuinnimh agus sa trasdul fuinnimh. Trí thomhaltóirí a chumhachtú le bheith níos rannpháirtí sa mhargadh fuinnimh, agus na huirlisí chuige sin a sholáthar dóibh, lena n-áirítear bheith rannpháirteach ar bhealaí nua, tá sé beartaithe go mbainfidh saoránaigh san Aontas tairbhe as an margadh inmheánach don leictreachas agus go mbainfear spriocanna an Aontais don fhuinneamh in-athnuaite amach.
- (11) Na saoirsí a ráthaítear do shaoránaigh an Aontais faoin gConradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (CFAE) *inter alia*, saorghluaiseacht earraí, saoirse bhunaíochta agus saoirse chun seirbhísí a sholáthar — ní féidir iad a ghnóthú ach i margadh atá iomlán oscailte, margadh a fhágann go bhfuil saoirse ag gach tomhaltóir a soláthróirí a roghnú agus go bhfuil saoirse ag gach soláthróir freastal a dhéanamh ar a gcustaiméirí.
- (12) Tá sé fíorthábhachtach do na Ballstáit iomaíocht chothrom agus rochtain éasca ar sholáthróirí difriúla a chur chun cinn chun go mbeidh sé ar chumas tomhaltóirí buntáiste iomlán a bhaint as na deiseanna a eascraíonn as margadh inmheánach léirscaoilte don leictreachas. Mar sin féin, d’fhéadfadh sé go bhfuil cliseadh sa mhargadh ag tarlú fós i gcórais bheaga imeallacha leictreachais agus i gcórais nach bhfuil ceangailte le Ballstáit eile, i gcás nach é an spreagadh ceart don infheistiú atá i bpraghsanna leictreachais, agus dá bhrí sin tá gá le réitigh shonracha chun leibhéal leormhaith de chinnteacht an tsoláthair a áirithiú.
- (13) Chun an iomaíocht a chothú agus chun soláthar leictreachais a áirithiú ag an bpraghas is iomaíche, ba cheart do na Ballstáit agus do na húdaráis rialála rochtain trasteorann a éascú do sholáthróirí nua leictreachais ó fhoinsí fuinnimh éagsúla, agus do sholáthraithe nua giniúna, stórála fuinnimh agus freagartha don éileamh chomh maith.

- (14) Ba cheart do na Ballstáit a áirithiú nach ann d'aon bhacainní míchuí laistigh den mhargadh inmheánach don leictreachas a mhéid a bhaineann le dul isteach sa mhargadh, oibriú an mhargaidh agus imeacht as an margadh. Ag an am céanna, ba cheart a shoiléiriú nach dochar an fhoráil seo don inniúlacht sin a choimeádann na Ballstáit i leith tríú tíortha. Níor cheart a léirtheascint leis an soiléiriú sin go dtugtar de chumas do Bhallstát inniúlacht eisiach an Aontais a fheidhmiú. Ba cheart a shoiléiriú freisin go gcaithfidh rannpháirtithe sa mhargadh ó thríú tíortha a oibríonn laistigh den mhargadh inmheánach dlí infheidhme an Aontais agus dlí náisiúnta infheidhme a chomhlíonadh ar an mbealach céanna is a dhéanann gach rannpháirtí eile sa mhargadh.
- (15) Fágann rialacha margaidh gur féidir le táirgeoirí agus soláthróirí dul isteach agus dul amach bunaithe ar an measúnú a dhéanfaidh siad ar inmharthanacht eacnamaíoch agus airgeadais a gcuid oibríochtaí. Níl an prionsabal sin ar neamhréir leis an bhféidearthacht atá ag Ballstáit oibleagáidí seirbhíse poiblí a fhorchur ar ghnóthais atá ag oibriú san earnáil leictreachais chun leasa ginearálta eacnamaíochta i gcomhréir leis na Conarthaí, go háirithe Airteagal 106 CFAE, agus leis an Treoir seo agus Rialachán (AE) 2019/943 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁶⁾.
- (16) Dúirt an Chomhairle Eorpach an 23 agus an 24 Deireadh Fómhair 2014 ina conclúidí go bhfuil an Coimisiún, le tacaíocht ó na Ballstáit, le bearta práinneacha a ghlacadh lena áirithiú go mbainfear amach an sprioc íosta de 10 % de na hidirnáisc leictreachais atá ann cheana, mar ábhar práinne, agus tráth nach déanaí ná 2020 ar a laghad i gcás na mBallstát sin nár bhain amach an t-íosleibhéal comhtháthaithe go fóill sa mhargadh inmheánach fuinnimh, is é sin le rá na Stáit Bhaltacha, an Phortaingéil agus an Spáinn, agus i gcás na mBallstát sin arb iad a bpríomhphointe rochtana iad leis an margadh inmheánach fuinnimh. Dúirt sí freisin go dtuairisceoidh an Choimisiún go tráthrialta chuig an gComhairle Eorpach agus é mar chuspóir go dtiocfar ar sprioc de 15 % faoi 2030.
- (17) Tá idircheangal fisiceach dóthanach le tíortha comharsanacha tábhachtach chun a chur ar chumas na mBallstát agus na dtíortha comharsanacha tairbhí de na héifeachtaí dearfacha a ghabhann leis an margadh inmheánach, mar ar cuireadh béim air i dteachtaireacht ón gCoimisiún an 23 Samhain 2017, dar teideal "Communication on strengthening Europe's energy networks" (Teachtaireacht maidir le gréasáin fuinnimh na hEorpa a neartú), agus mar a léiríodh i bpleananna comhtháite náisiúnta fuinnimh agus aeráide na mBallstát faoi Rialachán (AE) 2018/1999 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁷⁾.
- (18) Tá margaí an leictreachais difriúil ó mhargaí eile amhail margaí do ghás nádúrtha, mar shampla toisc nach mbaineann trádáil i dtráchtarra leo, ar tráchtarra é nach féidir a stóráil go héasca faoi láthair agus a dhéantar a tháirgtear trí úsáid a bhaint as lear mór suiteálacha giniúna éagsúla, lena n-áirítear trí ghiniúint dháilte. Léiríodh an méid sin sna cuir chuige éagsúla atá ann chun deileáil ar bhonn rialála le hidirnascairí sna hearnálacha leictreachais agus gáis. Chun na margaí leictreachais a lánpháirtíú, tá gá le méid mhór comhair i measc oibreoirí córas, rannpháirtithe sa mhargadh agus údarás rialála, go háirithe sa chás go ndéantar leictreachas a thrádáil trí chúpláil margaidh.
- (19) Ba cheart é a bheith ar cheann de phríomhspriocanna na Treorach seo rialacha comhchoiteanna a dhaingniú le haghaidh fíormhargadh inmheánach agus soláthar leathan leictreachais atá inrochtana do chách. Chuige sin, sholáthródh praghsanna neamhshaofa margaidh dreasachtaí d'idirnáisc thrasteorann agus le haghaidh infheistíochtaí i nginiúint nua leictreachais agus, go fadtéarmach, bheadh cóineasú praghsanna ann mar thoradh air sin.
- (20) Ba cheart do phraghsanna margaidh na dreasachtaí cearta a thabhairt le haghaidh fhorbairt an ghréasáin agus le haghaidh infheistíocht a dhéanamh i nginiúint nua leictreachais.
- (21) Tá cineálacha éagsúla eagraithe margaidh ann sa mhargadh inmheánach don leictreachas. Ba cheart na bearta a d'fhéadfadh na Ballstáit a dhéanamh chun cothroime iomaíochta a áirithiú a bheith bunaithe ar cheanglais sháraitheacha an leasa choitinn. Ba cheart dul i gcomhairle leis an gCoimisiún maidir lena mhéid atá na bearta sin comhoiriúnach le CFAE agus le dlí eile de chuid an Aontais.
- (22) Ba cheart do na Ballstáit lánrogha leathan a choinneáil chun oibleagáidí seirbhíse poiblí a fhorchur ar ghnóthais leictreachais i saothrú na gcuspóirí leasa ghinearálta eacnamaíoch. Ba cheart do na Ballstáit a áirithiú go mbeidh ag gach custaiméir teaghlaigh agus, i gcás ina measfaidh na Ballstáit gurb iomchuí é, ag fiontair bheaga, an ceart chun soláthar leictreachais a fháil atá de cháilíocht shonraithe ar phraghsanna atá inchomparáide go soiléir,

⁽⁶⁾ Rialachán (AE) 2019/943 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 5 Meitheamh 2019 maidir leis an mhargadh inmheánach don leictreachas (féach leathanach 54 den Iris Oifigiúil seo).

⁽⁷⁾ Rialachán (AE) 2018/1999 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Nollaig 2018 maidir le Rialachas an Aontais Fuinnimh agus na Gníomhaíochta Aeráide, lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 663/2009 agus Rialachán (CE) Uimh. 715/2009 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, Treoir 94/22/CE, Treoir 98/70/CE, Treoir 2009/31/CE, Treoir 2009/73/CE, Treoir 2010/31/AE, Treoir 2012/27/AE agus Treoir 2013/30/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, Treoir 2009/119/CE agus Treoir (AE) 2015/652 ón gComhairle agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) Uimh. 525/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (IO L 328, 21.12.2018, lch. 1).

trédhearcach agus iomaíoch. Mar sin féin, oibleagáidí seirbhíse poiblí i bhfoirm socrú praghsanna do sholáthar an leictreachais, is bearta iad atá saobhach ó bhonn ar minic a leanann carnadh ar easnaimh taraifí, teorannú ar rogha na dtomhaltóirí, dreasachtaí níos measa i dtaca le caomhnú fuinnimh agus i dtaca le hinfheistíochtaí san éifeachtúlacht fuinnimh, caighdeán seirbhíse níos ísle, leibhéal níos ísle de rannpháirtíocht agus sástacht tomhaltóirí, agus srianadh ar an iomaíocht, chomh maith le líon níos lú táirgí agus seirbhísí nuálacha a bheith ar an margadh astu. Dá thoradh sin, ba cheart do na Ballstáit uirlisí eile beartais a chur i bhfeidhm, go háirithe bearta spriocdhírthe faoin mbeartais sóisialta, chun inacmhainneacht an tsoláthair fuinnimh dá saoránaigh a choimirciú. Níor cheart idirghabhálacha poiblí ó thaobh socrú praghsanna don soláthair leictreachais a chur i bhfeidhm ach amháin mar oibleagáidí seirbhíse poiblí agus ba cheart dóibh a bheith faoi réir ag coinníollacha sonracha a shonraítear sa Treoir seo. Margadh leictreachais atá iomlán léirscaoilte agus ag feidhmiú go maith, spreagfadh sé iomaíocht faoi phraghsanna agus iomaíocht nach iomaíocht faoi phraghsanna í i measc na soláthróirí atá ann cheana féin agus sholáthródh sé dreasachtaí d'iontrálaithe nua sa mhargadh, rud a d'fheabhsódh roghanna agus sástacht na dtomhaltóirí dá bharr.

- (23) Oibleagáidí seirbhíse poiblí i bhfoirm socrú praghsanna do sholáthar an leictreachais, ba cheart iad sin a úsáid, ar bhealach nach sáródh prionsabal na margáí oscailte, in imthosca atá sainithe go soiléir agus i measc tairbhíthe atá sainithe go soiléir, agus ba cheart dóibh a bheith teoranta ina ré. D'fhéadfadh imthosca den sórt sin tarlú, mar shampla, nuair atá an soláthar srianta go mór, rud a bheadh ina chúis le praghsanna leictreachais atá go suntasach níos airde ná mar is gnách, nó i gcás go gclisfeadh an margadh nuair nach raibh éifeacht ag idirghabhálacha ó na húdaráis rialála agus ó na húdaráis iomaíochta. Bheadh éifeacht dhíríreach aige sin ar theaghlaigh, agus, go háirithe, ar chustaiméirí leochaileacha arb ionduíl dóibh sciar mhór dá n-ioncam indiúscartha a chaitheamh ar bhíllí fuinnimh i gcomparáid le tomhaltóirí ardioncain. Chun maolú a dhéanamh ar éifeachtaí saofa na n-oibleagáidí seirbhíse poiblí i socrú praghsanna an leictreachais, ba cheart do na Ballstáit a chuireann idirghabhálacha den sórt sin i bhfeidhm bearta breise a thabhairt isteach, lena n-áirítear bearta chun cosc a chur ar shaoibhadh ar shocrú praghsanna sa mhargadh mórdhíola. Ba cheart do na Ballstáit a áirithiú go bhfuil tairbhíthe uile praghsanna rialáilte in ann tairbhe iomlán a bhaint as na tairiscintí atá ar fáil ar an margadh iomaíoch nuair a roghnaíonn siad déanamh amhlaidh. Chuige sin, is gá córais méadraithe chliste a bheith ag na tairbhíthe sin agus is gá rochtain a bheith acu ar chonarthaí leictreachais praghsála dinimiciúla. Ina theanta sin, ba cheart iad a chur ar an eolas go díreach agus go tráthrialta i dtuairiscintí agus na dtairiscintí agus na gcoigilteas atá ar fáil ar an margadh iomaíoch, go háirithe na cinn a bhaineann le conarthaí leictreachais praghsála dinimiciúla, agus ba cheart cúnaimh a thabhairt dóibh le freagairt a thabhairt ar thairiscintí atá bunaithe ar an margadh agus tairbhe a bhaint astu.
- (24) Maidir le tairbhíthe praghsanna rialáilte a bheith i dteideal méadair chliste a fháil gan aon chostas breise, níor cheart don mhéid sin cosc a chur ar Bhallstáit feidhmiúlacht córas méadraithe chliste a mhodhnú i gcás nach ann do bhonneagar méadar cliste ós rud é gur toradh diúltach a bhí ar an measúnú costais agus tairbhe maidir le leathadh amach córas méadraithe chliste.
- (25) Níor cheart tras-fhóirdheonú díreach idir catagóirí éagsúla custaiméara a bheith mar thoradh ar idirghabhálacha poiblí i socrú praghsanna i ndáil le soláthar leictreachais. De réir an phrionsabail sin, ní mór nach gcuirfidh córais praghsanna faoi deara go sainráite do chatagóirí áirithe custaiméara costas na n-idirghabhálacha praghsanna a dhéanann difear do chatagóirí eile custaiméara a sheasamh. Mar shampla, níor cheart a mheas gur tras-fhóirdheonú díreach atá i gcóras praghsanna arb iad na soláthróirí nó oibreoirí eile a sheasann an costas ar bhealach neamh-idirdhealaitheach.
- (26) Chun a áirithiú go gcoinneofar na caighdeán arda seirbhíse poiblí ar bun san Aontas, ba cheart fógra a thabhairt don Choimisiún go tráthrialta faoi gach beart arna dhéanamh ag na Ballstáit chun cuspóir na Treorach seo a ghnóthú. Ba cheart don Choimisiún tuarascáil a fhoilsiú go tráthrialta ina ndéanfaí anailís ar na bearta arna ndéanamh ar an leibhéal náisiúnta chun cuspóirí seirbhíse poiblí a ghnóthú agus comparáid ar a éifeachtaí atá siad, d'fhonn moltaí a dhéanamh i ndáil leis na bearta a bheadh le glacadh ar an leibhéal náisiúnta chun ardchaighdeán seirbhíse poiblí a ghnóthú.
- (27) Ba cheart é a bheith indéanta do na Ballstáit soláthróir na dála deiridh a cheapadh. D'fhéadfadh an soláthróir sin a bheith ina rannóg díolacháin i ngnóthas atá comhtháite go hingearach, a dhéanann feidhmeanna dáileacháin freisin, ar choinníoll go gcomhlíonann sé ceanglais na Treorach seo maidir le díchuachadh.
- (28) I measc na mbearta arna gcur chun feidhme ag Ballstáit chun na críche comhtháthú sóisialta agus eacnamaíochta a ghnóthú, ba cheart é a bheith indéanta a áireamh leo, go háirithe, dreasachtaí leordhóthanacha eacnamaíochta a sholáthar, trí úsáid a bhaint, i gcás inarb iomchuí, as aon uirlis náisiúnta agus Aontais atá ann cheana. Féadfaidh sásraí dliteanais chun an infheistíocht is gá a ráthú a bheith san áireamh sna huirlisí sin.
- (29) Sa mhéid gur Státchabhair faoi Airteagal 107(1) CFAE iad na bearta arna ndéanamh ag Ballstáit chun oibleagáidí seirbhíse poiblí a chomhlíonadh, tá oibleagáid ann faoi Airteagal 108(3) CFAE fógra a thabhairt don Choimisiún ina leith.

- (30) Tugann dlí trasearnálach bunús láidir do chosaint tomhaltóirí i gcomhair raon leathan seirbhísí fuinnimh atá ann cheana, agus is dócha go dtiocfaidh an dlí sin chun cinn. Mar sin féin, ba cheart cearta conarthacha bunúsacha áirithe atá ag custaiméirí a bhunú go soiléir.
- (31) Ba cheart faisnéis shoiléir agus shothuigthe a chur ar fáil do thomhaltóirí i dtaca lena gcearta i ndáil le hearnáil an fhuinnimh. Tar éis dul i gcomhairle le geallsealbhoirí ábhartha, lena n-áirítear Ballstáit, údarais rialála, eagraíochtaí tomhaltóirí agus gnóthais leictreachais, tá seicliosta do thomhaltóirí fuinnimh a thugann faisnéis phraiticiúil do thomhaltóirí faoina gcearta bunaithe ag an gCoimisiún. Ba cheart an seicliosta sin a choinneáil cothrom le dáta, a sholáthar do gach tomhaltóir agus a chur ar fáil go poiblí.
- (32) Cuireann roinnt tosca bac ar thomhaltóirí rochtain a fháil ar na foinsí éagsúla faisnéise faoin margadh atá ar fáil dóibh, iad a thuiscint agus gníomhú bunaithe orthu. Fágann sé sin gur cheart inchomparáideacht na dtairiscintí a fheabhsú agus gur cheart bacainní roimh athrú ó sholáthróirí amháin go ceann eile a íoslaghú a mhéid agus is indéanta ach fós gan teorannú míchuí a dhéanamh ar rogha na dtomhaltóirí.
- (33) Tá raon leathan táillí fós á ngearradh ar chustaiméirí beaga go díreach nó go hindíreach mar thoradh ar athrú ó sholáthróirí amháin go ceann eile. Le táillí den sórt sin, bíonn sé níos deacra an táirge nó seirbhís is fearr a shainaithint agus laghdaítear leo an buntáiste airgeadais a bhíonn ann láithreach má athraítear ó sholáthróirí amháin go ceann eile. Cé go bhféadfadh sé rogha na dtomhaltóirí a theorannú má bhaintear táillí den sórt sin trí dheireadh a chur le táirgí atá bunaithe ar dhílseacht custaiméirí, ba cheart go bhfeabhsófaí leas tomhaltóirí, rannpháirtíocht tomhaltóirí agus iomaíocht sa mhargadh má dhéantar úsáid na dtáillí sin a shrianadh tuilleadh.
- (34) Le hamanna ionchasacha níos giorra maidir le hathrú ó sholáthróirí amháin go ceann eile, is dócha go spreagar tomhaltóirí le margaí fuinnimh níos fearr a chuardach agus athrú ó sholáthróirí amháin go ceann eile. Leis an teicneolaíocht faisnéise a bheith á leathadh amach ar bhealach méadaithe, faoin mbliain 2026, ba cheart é a bheith indéanta an próiseas athraithe teicniúil a bhaineann leis an oibreoir margaidh a bheith ag clárú soláthróir nua i bpointe méadráithe a thabhairt chun críche laistigh de 24 uair an chloig ar aon lá oibre. D'ainneoin na gcéimeanna eile sa phróiseas chun athrú ó sholáthróirí amháin go ceann eile atá le críochnú sula gcuirtear tús le próiseas teicniúil an athraithe, trína áirithiú gur féidir le próiseas teicniúil an athraithe tarlú laistigh de 24 uair an chloig faoin dáta sin, dhéanfaí amanna maidir leis an athrú a íoslaghú, rud a chabhródh le rannpháirteachas an tomhaltóra agus le hiomaíocht mhiondíola a mhéadú. In aon chás, níor cheart do ré iomlán an phróisis chun athrú ó sholáthróirí amháin go ceann eile dul thar 3 sheachtaine ó dháta iarraidh an tomhaltóra.
- (35) Is modh éifeachtach do chustaiméirí beaga iad uirlisí comparáide neamhspleácha, lena n-áirítear suíomhanna gréasáin, chun measúnú a dhéanamh ar an bhfiúntas a bhaineann leis na tairiscintí fuinnimh éagsúla atá ar fáil ar an margadh. Le huirlisí den sórt sin, laghdaítear costais chuardaigh toisc nach gá do thomhaltóirí a thuilleadh faisnéis a bhailiú ó sholáthróirí aonair agus ó sholáthraithe seirbhíse aonair. Le huirlisí den sórt sin, is féidir an chothromaíocht cheart a fháil idir an gá atá le faisnéis a bheith soiléir agus achomair agus an gá atá lena bheith iomlán agus cuimsitheach. Ba cheart é a bheith mar aidhm leo an raon is leithne is féidir de na tairiscintí atá ar fáil a chlúdach, agus an clúdach is iomláine agus is indéanta a thabhairt ar an margadh, sa chaoi go mbeidh forléargas ionadaíoch ag an gcustaiméir. Tá sé rithábhachtach go mbeadh rochtain ag custaiméirí beaga ar uirlisí chomparáide amháin ar a laghad agus go mbeadh an fhaisnéis a thugtar in uirlisí den sórt sin iontaofa, neamhchlaonta agus trédhearcach. Chuige sin, d'fhéadfadh Ballstáit foráil d'uirlisí chomparáide a bhíonn á oibriú ag údarás náisiúnta nó ag cuideachta phríobháideach.
- (36) Déantar cosaint níos fearr do thomhaltóirí a ráthú trí shásraí éifeachtacha agus neamhspleácha um réiteach díospóidí lasmuigh den chúirt a bheith ar fáil do gach tomhaltóir, amháil ombudsman fuinnimh, comhlacht tomhaltóirí nó údarás rialála. Ba cheart do na Ballstáit nósanna imeachta tapa agus éifeachtacha chun gearáin a láimhseáil a thabhairt isteach.
- (37) Ba cheart do gach tomhaltóir a bheith in ann leas a bhaint as rannpháirteachas díreach sa mhargadh, go háirithe trína thomhaltas a choigeartú i gcomhréir le comharthaí margaidh agus tairbhe a bhaint as praghsanna leictreachais níos ísle nó íocaíochtaí dreasachta eile mar chúiteamh air sin. Tá gach seans ann go dtiocfaidh méadú ar na tairbhí a bhaineann leis an rannpháirteachas gníomhach sin le himeacht ama nuair, agus a mhéadófar an méid feasachta i measc tomhaltóirí a bheadh éighníomhach thairis sin i dtaobh na bhféidearthachtaí atá ar fáil dóibh mar thomhaltóirí gníomhacha agus a bheidh rochtain agus cur amach níos fearr ar an bhfaisnéis i dtaobh na bhféidearthachtaí a ghabhann le rannpháirteachas gníomhach. Ba cheart an deis a bheith ag tomhaltóirí a bheith rannpháirteach i ngach foirm den fhreagairt don éileamh. Dá bhrí sin, ba cheart an deis a bheith acu tairbhiú de leathadh amach iomlán na gcóras méadráithe chliste agus, i gcás ina mbeidh measúnú diúltach ann i dtaobh an leata amach sin, rogha a dhéanamh córas méadráithe chliste agus conradh

leictreachais praghsála dinimiciúla a bheith acu. Leis an méid sin, ba cheart go bhfágfadh sé sin gur féidir leo a dtomhaltas a choigeartú i gcomhréir le comharthaí praghsála fíor-ama a léiríonn luach agus costas an leictreachais nó an iompair i dtéimhsí ama éagsúla, agus ag an am céanna ba cheart do na Ballstáit a áirithiú go mbeidh an méid a nochtar praghasrioscaí mórdhíola do thomhaltóirí réasúnta. Ba cheart custaiméirí a chur ar an eolas i dtaobh na dtairbhí agus an riosca praghsála féideartha a ghabhann le conarthaí leictreachais praghsála dinimiciúla. Ba cheart do na Ballstáit a áirithiú freisin nach ngearrfaí pionós ar na tomhaltóirí sin a roghnaíonn gan páirt ghníomhach a bheith acu sa mhargadh. Ina áit sin, ba cheart éascú a dhéanamh ar an gcumas atá acu cinntí eolasacha a dhéanamh faoi na roghanna atá ar fáil dóibh ar an mbealach is oiriúnaí do dhálaí an mhargaidh baile.

- (38) Chun tairbhí agus éifeachtúlacht na praghsála dinimiciúla leictreachais a uasmhéadú, ba cheart do na Ballstáit measúnú a dhéanamh ar an bhféidearthacht an sciar de na comhchodanna seasta i mbillí leictreachais a dhéanamh níos dinimiciúla nó a laghdú, agus, i gcás ina bhfuil an fhéidearthacht sin ann, ba cheart dóibh gníomhaíocht iomchuí a dhéanamh.
- (39) Ba cheart rochtain a bheith ag gach grúpa tomhaltóirí (tionsclaíoch, tráchtála agus teaghlaigh) ar na margáil leictreachais chun a leictreachas solúbthachta agus féinghinte a thrádáil. Ba cheart go bhfágfaí gur féidir le tomhaltóirí lánúsáid a bhaint as buntáistí an chomhiomlánaíthe ar tháirgeadh agus ar sholáthar thar réigiúin mhóra agus tairbhe a bhaint as an iomaíocht trasteorann. Is dócha go mbeidh ról tábhachtach ag rannpháirtithe sa mhargadh a bhíonn ag gabháil don chomhbhailiú mar idirghabhálaithe idir grúpaí custaiméirí agus an margadh. Ba cheart an tsaoirse a bheith ag na Ballstáit an tsamhail cur chun feidhme iomchuí agus an cur chuige iomchuí i leith rialachais a roghnú don chomhbhailiú neamhspleách agus na prionsabail ghinearálta a leagtar amach sa Treoir seo á n-urramú. D'fhéadfadh roghnú prionsabal margadhbhunaithe nó prionsabal rialála a bheith i gceist le samhail nó cur chuige den sórt sin, ar prionsabail iad a thugann réitigh chun an Treoir seo a chomhlíonadh, amhail samhla trína ndéantar éagothromaíochtaí a shocrú nó trína ndéantar ceartúcháin imlíne a thabhairt isteach. Ba cheart rialacha trédhearcacha agus cothroma a bheith sa tsamhail a roghnaítear chun go mbeidh comhbhailitheoirí neamhspleácha in ann a ról mar idirghabhálaithe a chomhlíonadh agus chun a áirithiú go mbaineann an custaiméir deiridh tairbhe leormhaith as a ngníomhaíochtaí. Ba cheart táirgí a shainiú ar gach margadh leictreachais, lena n-áirítear margáil na seirbhísí coimhdeacha agus margáil acmhainneachta chun rannpháirteachas an fhreagartha don éileamh a spreagadh.
- (40) I dteachtaireacht ón gCoimisiún an 20 Iúil 2016, dar teideal “European Strategy for Low-Emission Mobility” (Straitéis Eorpach don tSoghluaisteacht i dtaca le hAstaíochtaí Ísle), leagtar béim ar an ngá atá le dícharbónú a dhéanamh ar earnáil an iompair agus laghdú a dhéanamh ar na hastaíochtaí a thagann uaithe, go háirithe i limistéir uirbeacha, agus tugtar chun suntais inti an ról tábhachtach is féidir a bheith ag leictrea-ghluaisteacht chun rannchuidiú leis na cuspóirí sin. Thairis sin, is gné thábhachtach den trasdul fuinnimh é leictrea-shoghluaisteacht a leathadh amach. Dá bhrí sin, ba cheart do na rialacha margaidh a leagtar amach sa Treoir seo rannchuidiú le dálaí fabhracha a chruthú d'fheithiclí leictreacha de gach cineál. Go háirithe, ba cheart dóibh a áirithiú go ndéanfar pointí athluchtaithe inrochtana go poiblí agus go príobháideach a leathadh amach go héifeachtach d'fheithiclí leictreacha agus ba cheart dóibh a áirithiú go ndéanfar luchtú feithiclí a chomhtháthú ar bhealach éifeachtach in oibriú an chórais.
- (41) Tá freagairt don éileamh rílárnach chun luchtú cliste feithiclí leictreacha a chumasú agus leis sin comhtháthú éifeachtach na bhfeithiclí leictreacha san eangach leictreachais a chumasú ar bhealach éifeachtach, rud a bheith ríthábhachtach i dtaca le próiseas iompar a dhíchárbónú.
- (42) Ba cheart do thomhaltóirí a bheith in ann leictreachas féinghinte a ídiú, a stóráil agus/nó a dhíol ar an margadh agus a bheith rannpháirteach sna margáil leictreachais uile trína áirithiú go mbeidh an córas solúbtha, mar shampla trí stóráil fuinnimh, amhail stóráil lena n-úsáidtear feithiclí leictreacha, trí fhreagairt don éileamh nó trí scéimeanna éifeachtúlachta fuinnimh. Éascóidh forbairt nua teicneolaíochta na gníomhaíochtaí sin amach anseo. Tá bacainní dlíthiúla agus tráchtála ann faoi láthair, áfach, lena n-áirítear mar shampla táillí díréireacha ar leictreachas arna ídiú go himmheánach, oibleagáidí ó thaobh leictreachas féinghinte a threorú isteach sa chóras fuinnimh, agus ualáí riaracháin, amhail an gá atá ar thomhaltóirí a dhéanann féinghiniúint ar leictreachas agus a dhíolann é leis an gcóras na ceanglais a leagtar ar sholáthróirí a chomhlíonadh, etc. Ba cheart deireadh a chur le bacainní den sórt sin lena gcuirtear cosc ar thomhaltóirí féinghiniúint a dhéanamh agus leictreachas féinghinte a ídiú, a stóráil nó a dhíol ar an margadh agus ag an am céanna ba cheart a áirithiú go ndéanfaidh tomhaltóirí den sórt sin ranníocaíocht leordhóthanach le costais an chórais. Ba cheart an deis a bheith ag na Ballstáit forálacha rialála éagsúla a bheith ina ndlí náisiúnta a mhéid a bhaineann le cánacha agus tobhaigh ar chustaiméirí gníomhacha aonair agus ar chustaiméirí gníomhacha a bhíonn ag gníomhú go comhpháirteach, agus freisin ar theaghlaigh agus custaiméirí deiridh eile.
- (43) De bharr teicneolaíochtaí dáilte fuinnimh agus teicneolaíochtaí cumasaithe tomhaltóirí, is bealach éifeachtach agus costéifeachtúil atá san fhuinneamh pobail chun riachtanais agus ionchais na saoránach i dtaca le foinsí fuinnimh, seirbhísí agus rannpháirteachas áitiúil a chomhlíonadh. Cuireann fuinneamh pobail rogha ar fáil a chuimsíonn gach tomhaltóir chun baint dhíreach a bheith acu i dtaca le fuinneamh a tháirgeadh, a ídiú nó a chomhroinnt. Dírionn tionscnaimh fuinnimh pobail go príomhúil ar fhuinneamh inacmhainne de chineál ar leith, amhail fuinneamh in-athnuaite, a sholáthar dá gcomhaltas nó dá scairshealbhóirí seachas tús áite a thabhairt do dhéanamh brabúis mar a dhéanann gnóthas leictreachais traidisiúnta. Trí dhul i dteagmháil go díreach le

tomhaltóirí, léiríonn tionscnaimh fuinnimh pobail na féidearthachtaí a bhaineann leo i dtaca le héascú a dhéanamh ar úsáid a bhaint as teicneolaíochtaí nua agus as patrúin tomhaltais nua, lena n-áirítear eangacha dáileacháin cliste agus freagairt don éileamh, ar bhealach comhtháite. Is féidir leis an bhfuinneamh pobail borradh a chur faoin éifeachtúlacht fuinnimh ar leibhéal an teaghlaigh freisin agus cabhrú chun aghaidh a thabhairt ar bhochtaineacht fuinnimh trí laghdú ar thomhaltas agus taraifí soláthair níos ísle. Cuireann fuinneamh pobail ar chumas grúpaí áirithe custaiméirí teaghlaigh freisin a bheith rannpháirteach sna margaí leictreachais nach bhféadfadh a bheith murach sin. I gcásanna ina raibh tionscnaimh den sórt sin ag oibriú go rathúil, cuireadh tairbhí eacnamaíocha, sóisialta agus comhshaoil ar fáil don phobal leo a théann i bhfad thar na tairbhí a thagann as seirbhísí fuinnimh a sholáthar amháin. Is é is aidhm don Treoir seo catagóirí áirithe de thionscnaimh fuinnimh ó na saoránaigh a aithint ar leibhéal an Aontais mar “phobail fuinnimh saoránach”, chun creat cumasúcháin, cóir chomhionann, cothrom iomaíochta mar aon le catalóg dea-shainithe de chearta agus oibleagáidí a sholáthar dóibh. Ba cheart do thomhaltóirí teaghlaigh a bheith in ann a bheith rannpháirteach ar bhealach deonach i dtionscnaimh fuinnimh pobail agus iad a fhágáil dá ndeoin féin, gan rochtain ar an ngréasán arna oibriú ag an tionscnaimh fuinnimh pobail ná a gcearta mar thomhaltóirí a chailleadh. Ba cheart rochtain ar ghréasán de chuid pobail fuinnimh saoránach a dheonú ar théarmaí cothroima atá ina léiriú ar na costais atá leis.

- (44) Ba cheart ballraíocht i bpobail fuinnimh saoránach a bheith ar oscailt do gach catagóir eintiteas. Ba cheart, áfach, na cumhachtaí cinnteoireachta laistigh de phobal fuinnimh saoránach a bheith teoranta do na baill sin nó na scairshealbhóirí sin nach bhfuil ag gabháil do ghníomhaíocht tráchtála ar mhórsála agus nach réimse príomhúil de ghníomhaíocht eacnamaíoch í an earnáil fuinnimh dóibh. Meastar gur catagóir de chomhar saoránach nó gníomhairí áitiúla ba cheart aitheantas agus cosaint a fháil faoi dhlí an Aontais atá i bpobail fuinnimh saoránach. Ní fhágann na forálacha ar phobail fuinnimh saoránach go gcoisctear tionscnaimh eile ó na saoránaigh, amhail tionscnaimh a eascraíonn as comhaontuithe sa dlí phríobháideach, a bheith ann. Dá bhrí sin, ba cheart é a bheith indéanta do na Ballstáit foráil a dhéanamh go bhféadfaidh pobail fuinnimh saoránach a bheith i bhfoirm aon eintiteas, mar shampla comhlachas, comharchumann, comhpháirtíocht, eagraíocht neamhbhrabúis nó fiontar beag nó meánmhéide, ar choinníoll go bhfuil an t-eintiteas i dteideal cearta a fheidhmiú agus a bheith faoi réir oibleagáidí ina ainm féin.
- (45) Le forálacha na Treorach seo maidir le pobail fuinnimh saoránach, foráiltear do chearta agus oibleagáidí is féidir a asbheirt as cearta agus oibleagáidí eile atá ann cheana, amhail an tsaoirse dul i gconradh, an ceart athrú ó sholáthróir amháin go ceann eile, na freagrachtaí atá ar an oibreoir córais dáileacháin, na rialacha maidir le muirir ghréasáin, agus oibleagáidí comhardaithe.
- (46) Is cineál nua eintitis atá i bpobail fuinnimh saoránach mar gheall ar a struchtúr ballraíochta, a gceanglais rialachais agus a gcuaspóir. Ba cheart dóibh a bheith in ann oibriú ar an margadh le cothrom iomaíochta nach ndéanann an iomaíocht a shaobhadh agus ba cheart na cearta agus na hoibleagáidí is infheidhme maidir le gnóthais leictreachais eile a chur i bhfeidhm ar phobail fuinnimh saoránach ar bhealach neamh-idirdhealaitheach agus comhréireach. Ba cheart feidhm a bheith ag na cearta agus na hoibleagáidí sin i gcomhréir leis na ról a ghlacann siad, amhail ról na gcustaiméirí deiridh, na ngineadóirí, na soláthróirí nó na n-oibreoirí córais dáileacháin. Níor cheart srianta rialála a bheith ar phobail fuinnimh saoránach i gcás ina ndéanann siad teicneolaíochtaí faisnéise agus cumarsáide atá cheana ann nó a bheidh ann amach anseo a chur i bhfeidhm chun leictreachas a tháirgtear trí úsáid a bhaint as sócmhainní giniúna laistigh den phobal fuinnimh saoránach a chomhroinnt i measc a mball nó a scairshealbhóirí bunaithe ar phrionsabail an mhargaidh, mar shampla trí chomhchuid fuinnimh na mball nó na geallsealbhóirí a fhritháireamh trí úsáid a bhaint as an nginiúint atá ar fáil laistigh den phobal, fiú ar an eangach poiblí, ar choinníoll gur leis an bpobal an dá phointe méadraithe. Cuireann comhroinnt leictreachais ar chumas na mball nó na ngeallsealbhóirí soláthar leictreachais a fháil ó shuiteálacha giniúna laistigh den phobal gan iad a bheith i ndír-ghaireacht fhisiceach don tsuiteáil ghiniúna nó gan iad a bheith laistiar de phointe méadraithe aonair. I gcás ina ndéantar leictreachas a chomhroinnt, níor cheart don chomhroinnt difear a dhéanamh do bhailiú muirear, taraifí agus tobhaigh gréasáin a bhaineann le sreafaí leictreachais. Ba cheart an chomhroinnt a éascú i gcomhréir leis na hoibleagáidí agus na creatáil ama cearta le haghaidh comhardú, méadrú agus socrú. Forálacha na Treorach seo maidir le pobail fuinnimh saoránach, ní chuireann siad isteach ar inniúlacht na mBallstát a gcuid beartais a bhaineann leis an earnáil fuinnimh i ndáil le muirir agus taraifí gréasáin a cheapadh agus a chur chun feidhme, ná do chórais maoiniúcháin an bheartais fuinnimh agus comhroinnt costais a cheapadh agus a chur chun feidhme, ar choinníoll go bhfuil na beartais sin neamh-idirdhealaitheach agus dleathach.
- (47) Leis an Treoir seo, cumhachtaítear do na Ballstáit ligean do phobail fuinnimh saoránach a bheith ina n-oibreoirí córais dáileacháin faoin réim ghinearálta nó mar “oibreoirí córais dáileacháin iata” mar a thugtar air. A thúsce a dheonaítear stádas mar oibreoir córais dáileacháin ar phobal fuinnimh saoránach, ba cheart déileáil leis mar oibreoir córais dáileacháin agus é a bheith faoi réir na n-oibleagáidí céanna le hoibreoirí córais dáileacháin. Forálacha na Treorach seo maidir le pobail fuinnimh saoránach, ní dhéanann siad ach gnéithe den oibríocht córais dáileacháin a shoiléiriú, ar gnéithe iad is dóichí a bheidh ábhartha do phobail fuinnimh saoránach, agus tá gnéithe eile den oibríocht córais dáileacháin ann a bhfuil feidhm acu i gcomhréir leis na rialacha a bhaineann le hoibreoirí córais dáileacháin.

- (48) Is modh tábhachtach faoina gcuirtear custaiméirí deiridh ar an eolas iad billí leictreachais. Chomh maith le sonraí faoina tomhaltas agus faoi na costais a sholáthar, tugtar faisnéis eile iontu a chabhraíonn le tomhaltóirí na socrúithe reatha atá acu a chur i gcomparáid le tairiscintí eile. Mar sin féin, is foinse an-choitianta de ghearáin ó thomhaltóirí iad díospóidí a bhaineann le billí, rud a rannchuidíonn leis na leibhéil sheasmhacha ísle de shástacht agus rannpháirtíocht tomhaltóirí san earnáil leictreachais. Tá sé riachtanach, dá bhrí sin, billí a dhéanamh níos soiléire agus níos éasca le tuiscint, agus a áirithiú chomh maith go mbeidh líon teoranta d'ítimí tábhachtacha faisnéise is gá chun go mbeidh ar chumas tomhaltóirí a dtomhaltas fuinnimh a rialú, tairiscintí a chur i gcomparáid le chéile agus athrú ó sholáthróir amháin go ceann eile ar taispeáint go soiléir sna billí agus san fhaisnéis bhilleála. Ba cheart ítimí eile faisnéise a chur ar fáil do na custaiméirí deiridh ina mbillí nó iad a chur leo nó comhartha ina leith a chur iontu. Ba cheart ítimí den sórt sin a thaispeáint sa bhille nó iad a bheith i ndoiciméad ar leithligh atá i gceangal leis an mbille, nó ba cheart tagairt a bheith sa bhille den áit ar féidir leis an gcustaiméir deiridh an fhaisnéis sin a fháil go héasca ar shuíomh gréasáin, trí fheidhmchlár móibíleach nó trí mheán eile.
- (49) Tá tábhacht le soláthar tráthrialta faisnéise billeála atá beacht agus bunaithe ar thomhaltas leictreachais iarbhrí, arna éascú le méadrú cliste, chun cabhrú le custaiméirí smacht a bheith acu ar a dtomhaltas leictreachais agus ar a gcostais leictreachais. Mar sin féin, ba cheart rochtain a bheith ag custaiméirí, go háirithe custaiméirí teaghlaigh, ar shocrúithe solúbtha d'íocaíocht iarbhrí a mbillí. Mar shampla, d'fhéadfadh sé go dtabharfaí faisnéis bhilleála mhinic do chustaiméirí, cé nach mbeidís ag íoc ach ar bhonn ráithiúil, nó go mbeadh táirgí ann ina n-íocann an custaiméir an méid céanna gach mí, gan spleáchas ar an tomhaltas iarbhrí.
- (50) Ba cheart na forálacha maidir le billeáil atá i dTreoir 2012/27/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁸⁾ a thabhairt cothrom le dáta, a shruthlíniú agus a aistriú chuig an Treoir seo, áit a n-oireann siad níos soiléire.
- (51) Ba cheart do na Ballstáit nuachóiriú ar na gréasáin dáileacháin a spreagadh, amhail trí eangacha cliste a thabhairt isteach, rud ba cheart a thógáil ar bhealach a spreagfaidh giniúint dháilte agus éifeachtúlacht fuinnimh.
- (52) Chun teagmháil a dhéanamh go díreach le tomhaltóirí, tá gá le dreasachtaí iomchuí agus le teicneolaíochtaí amhail córais méadráithe chliste. Le córais méadráithe chliste, cumhachtaítear do thomhaltóirí toisc go gcuireann siad ar a gcumas aiseolas cruinn agus gar d'fhíor-am a fháil faoina dtomhaltas nó faoina nginiúint fuinnimh, agus bainistíocht níos fearr a dhéanamh ar a dtomhaltas, a bheith rannpháirteach i gclár freagartha don éileamh i seirbhísí eile agus leas a bhaint astu, agus a mbillí leictreachais a laghdú. Chomh maith leis sin, le córais méadráithe chliste, cuirtear ar chumas oibreoirí córais dáileacháin infheictheacht níos fearr a bheith acu ar a ngréasáin, agus dá thoradh sin, laghdaíonn sé a gcuid costas oibríochta agus cothabhála agus is féidir leo na coigiltis sin a chur anonn chuig tomhaltóirí i bhfoirm taraifí dáileacháin níos ísle.
- (53) I dtaca le cinneadh a dhéanamh ar an leibhéal náisiúnta faoi chórais méadráithe chliste a leathadh amach, ba cheart a bheith in ann an cinneadh sin a bhunú ar mheasúnú eacnamaíoch. Ba cheart don mheasúnú eacnamaíoch sin aird a thabhairt ar na tairbhí fadtéarmacha a bhaineann le córais méadráithe chliste a leathadh amach a bheidh ar fáil do thomhaltóirí agus don slabhra luacha iomlán, amhail bainistiú gréasáin níos fearr, pleanáil níos beaichte agus sainaitheant cailteanas sa ghréasán. Dá mba rud é go mbeadh sé mar chonclúid an mheasúnaithe sin nach bhfuil sé costéifeachtach córais mhéadráithe den sórt sin a thabhairt isteach ach do thomhaltóirí a dhéanann méid áirithe leictreachais a ídiú, ba cheart do na Ballstáit a bheith in ann an chonclúid sin a chur san áireamh agus iad ag dul ar aghaidh le córais méadráithe chliste a leathadh amach. Mar sin féin, ba cheart measúnuithe den sórt sin a athbhreithniú go tráthrialta mar fhreagairt ar athruithe suntasacha sna toimhdí bunúsacha, nó gach 4 bliana ar a laghad, i bhfianaise forbairtí teicneolaíocha atá ag éabhlú go tapa.
- (54) Ba cheart do na Ballstáit nach bhfuil córais méadráithe chliste á leathadh amach go córasach acu an deis a thabhairt do thomhaltóirí leas a bhaint as méadar cliste a shuiteáil, ar iarratas uathu agus faoi dhálaí cothroma réasúnta, agus ba cheart do na Ballstáit faisnéis ábhartha a sholáthar dóibh. I gcás nach bhfuil méadair chliste ag tomhaltóirí, ba cheart dóibh bheith i dteideal méadair a fháil a chomhlíonann na híoscheanglais is gá chun an fhaisnéis bhilleála arna sonraí sa Treoir seo a sholáthar dóibh.

⁽⁸⁾ Treoir 2012/27/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 25 Deireadh Fómhair 2012 maidir le héifeachtúlacht fuinnimh, lena leasaítear Treoir 2009/125/CE agus Treoir 2010/30/AE agus lena n-aisghairtear Treoir 2004/8/CE agus Treoir 2006/32/CE (IO L 315, 14.11.2012, lch. 1).

- (55) Chun cúnamh a thabhairt do rannpháirtíocht ghníomhach tomhaltóirí i margáí leictreachais, ba cheart na córais méadráithe chliste atá le leathadh amach ag Ballstáit ar a gcíoch a bheith idir-inoibrithe, agus ba cheart dóibh a bheith in ann na sonraí a sholáthar is gá do chórais bainistithe fuinnimh do thomhaltóirí. Chuige sin, ba cheart aird chuí a bheith ag na Ballstáit ar úsáid na gcaighdeán ábhartha atá ar fáil, lena n-áirítear na caighdeán sin lena gcumasáítear an idir-inoibritheacht ar leibhéal na samhla sonraí agus an chisil feidhmithe, ar na dea-chleachtais agus ar a thábhachtaí atá sé malartú sonraí a fhorbairt, ar sheirbhísí fuinnimh todhchaíocha agus nuálacha, ar leathadh amach eangacha cliste agus ar an margadh inmheánach don leictreachas. Thairis sin, níor cheart do na córais méadráithe chliste atá leata amach a bheith ina mbacainn roimh athrú ó sholáthróir amháin go ceann eile, agus ba cheart iad a bheith feistithe le feidhmiúlachtaí atá oiriúnach dá gcuspóir a chuireann ar chumas tomhaltóirí rochtain gar d'fhíor-am a bheith acu ar shonraí faoina dtomhaltas, a dtomhaltas fuinnimh a mhodhnú, agus, sa mhéid agus is féidir bunaithe ar an mbonneagar tacaíochta, a solúbthacht a thairiscint don ghréasán agus do ghnóthais leictreachais agus luach saothair a fháil as, agus coigiltí a fháil ar a mbillí leictreachais.
- (56) Is gné thábhachtach den soláthar do chustaiméirí í rochtain a thabhairt ar shonraí oibiachtúla trédhearcacha ar thomhaltas. Dá bhrí sin, ba cheart rochtain a bheith ag tomhaltóirí ar a sonraí tomhaltais agus ar na praghsanna agus costais a bhaineann lena dtomhaltas, sa chaoi gur féidir leo a iarraidh ar iomaitheoirí tairiscintí a dhéanamh bunaithe ar an bhfaisnéis sin. Ba cheart an ceart a bheith ag tomhaltóirí freisin eolas cuí a fháil faoina dtomhaltas fuinnimh. Le réamhíocaíochtaí, níor cheart míbhuntáiste díreireach a leagan ar úsáideoirí, agus ag an am céanna ba cheart córais íocaíochta éagsúla a bheith neamh-idirdhealaitheach. Leis an bhfaisnéis faoi chostais fuinnimh a sholáthraítear do thomhaltóirí minic go leor, chruthófaí dreasachtaí do choigilteas fuinnimh toisc go dtabharfadh sé sin aiseolas díreach do thomhaltóirí faoi na hiarmhairtí a bhíonn ag infheistíocht san éifeachtúlacht fuinnimh agus faoi athruithe san iompraíocht. Ar an ábhar sin, cabhróidh cur chun feidhme iomlán Threoir 2012/27/AE le tomhaltóirí a gcostais fuinnimh a laghdú.
- (57) Faoi láthair, tá samhlacha difriúla don bhainistiú sonraí forbartha nó á bhforbairt sna Ballstáit ag leanúint ó chórais méadráithe chliste a leathadh amach. Go neamhspleách ar an tsamhail bainistithe sonraí, tá sé tábhachtach go gcuirfeadh Ballstáit rialacha trédhearcacha i bhfeidhm faoina féidir rochtain a fháil ar shonraí faoi dhálaí neamh-idirdhealaitheacha agus a áirithíonn an leibhéal cibearshlándála agus cosanta sonraí is airde chomh maith le neamhchlaontacht na n-eintiteas a bhíonn ag próiseáil sonraí.
- (58) Ba cheart do na Ballstáit gach beart is gá a dhéanamh chun custaiméirí leochaileacha agus custaiméirí atá buailte ag bochtaineacht fuinnimh a chosaint i gcomhthéacs an mhargaidh inmheánaigh don leictreachas. Féadfaidh na bearta sin a bheith éagsúil i gcomhréir leis na dálaí ar leith sna Ballstáit atá i gceist agus féadfar bearta den bheartas sóisialta nó fuinnimh a áireamh orthu i ndáil le billí leictreachais a foc, le hinfeistíocht in éifeachtúlacht fuinnimh foirgneamh cónaithe, nó le cosaint tomhaltóirí amhail coimircí i gcoinne dínascadh. I gcás ina gcuirtear seirbhís uilíoch ar fáil freisin d'fhiontair bheaga, féadfaidh bearta chun a áirithiú go ndéantar seirbhís uilíoch den sórt sin a sholáthar a bheith éagsúil ag brath ar cibé acu an ar chustaiméirí teaghlaigh nó ar fhiontair bheaga atá na bearta sin dírithe.
- (59) Tá seirbhísí fuinnimh bunriachtanach chun leas shaoránaigh an Aontais a chosaint. Teas leormhaith, fuarú leormhaith agus soilsiú leormhaith, agus fuinneamh leormhaith chun cumhacht a thabhairt d'fhearais leictreacha, is seirbhísí riachtanach iad chun caighdeán sásúil maireachtála agus sláinte na saoránach a ráthú. Thairis sin, le rochtain ar na seirbhísí fuinnimh sin cumhachtaítear do shaoránaigh an Aontais barr a gcumais a bhaint amach agus feabhsaítear an cuimsiú sóisialta. Ní bhíonn sé d'acmhainn ag teaghlaigh atá buailte ag bochtaineacht fuinnimh na seirbhísí fuinnimh sin a fháil i ngeall ar mheascán d'ioncam íseal, caiteachas ard ar fhuinneamh agus easpa éifeachtúlachta fuinnimh ina dtithe. Ba cheart do na Ballstáit an fhaisnéis cheart a bhailiú chun faireachán a dhéanamh ar líon na dteaghlach atá buailte ag an mbochtaineacht fuinnimh. Le tomhas cruinn, ba cheart cuidiú a thabhairt do na Ballstáit na líonta tí a bhfuil tionchar ag bochtaineacht fuinnimh orthu a shainithint chun tacaíocht spriodhártha a sholáthar. Ba cheart don Choimisiún tacaíocht ghníomhach a thabhairt do chur chun feidhme fhorálacha na Treorach seo maidir le bochtaineacht fuinnimh trí chomhroinnt dea-chleachtais idir na Ballstáit a éascú.
- (60) I gcás ina bhfuil tionchar á imirt ag bochtaineacht fuinnimh ar Bhallstáit agus nach bhfuil pleananna gníomhaíochta náisiúnta nó creatáí iomchuí eile forbartha acu chun dul i ngleic le bochtaineacht fuinnimh, ba cheart dóibh déanamh amhlaidh, agus é mar aidhm leo líon na gcustaiméirí atá buailte ag bochtaineacht fuinnimh a laghdú. Is gnéithe ábhartha iad ioncam íseal, caiteachas ard ar fhuinneamh agus easpa éifeachtúlachta fuinnimh sna tithe i dtaca le critéir a bhunú chun bochtaineacht fuinnimh a thomhas. I gcás ar bith, ba cheart do na Ballstáit an soláthar atá riachtanach a áirithiú do chustaiméirí leochaileacha agus custaiméirí atá buailte ag bochtaineacht fuinnimh. Agus é sin á dhéanamh, d'fhéadfaí cur chuige comhtháite a úsáid, amhail mar chuid den bheartas fuinnimh agus sóisialta, agus d'fhéadfaidh beartais shóisialta nó feabhsuithe ar éifeachtúlacht fuinnimh don tithíocht a bheith san áireamh sna bearta. Ba cheart don Treoir seo feabhas a thabhairt ar bheartais náisiúnta atá fabhrach do chustaiméirí leochaileacha agus custaiméirí atá buailte ag bochtaineacht fuinnimh.

- (61) Is gá d'oibreoírí córas dáileacháin giniúint nua leictreachais a chomhtháthú go costéifeachtach, go háirithe suiteálacha lena ngintear leictreachas ó fhoinsí in-athnuaite, agus lóid nua amhail lóid a eascraíonn as teaschaidéal agus feithiclí leictreacha. Chun na críche sin, ba cheart oibreoírí córas dáileacháin a chumasú agus dreasachtaí a thabhairt dóibh chun seirbhísí a úsáid ó fhoinsí fuinnimh dáilte amhail freagairt don éileamh agus stóráil fuinnimh, bunaithe ar nósanna imeachta margaidh, chun a ngréasáin a oibriú go héifeachtach agus chun méaduithe costasacha ar na gréasáin a sheachaint. Ba cheart do na Ballstáit bearta iomchuí a chur i bhfeidhm, amhail cóid ghréasáin náisiúnta agus rialacha margaidh náisiúnta, agus na cheart dóibh dreasachtaí a thabhairt d'oibreoírí córas dáileacháin trí tharaifí gréasáin nach gcruthaítear bacainní don tsolúbthacht ná bacainní roimh fheabhsú éifeachtúlachta fuinnimh san eangach leo. Ba cheart do na Ballstáit pleananna forbartha gréasáin a thabhairt isteach le haghaidh córais dáileacháin chun tacú le comhtháthú na suiteálacha lena ngintear leictreachas ó fhoinsí in-athnuaite fuinnimh, forbairt saoráidí stórála fuinnimh agus leictreír na hearnála iompair a éascú, agus faisnéis leordhóthanach a sholáthar d'úsáideoirí an chórais i dtaca le méaduithe nó uasghráduithe ar an ngréasán a bhfuiltear ag súil leo, toisc nach ann do nós imeachta den sórt sin faoi láthair i bhformhór na mBallstát.
- (62) Níor cheart d'oibreoírí córais úinéireacht a bheith acu ar shaoráidí stórála fuinnimh, ná iad fhorbairt, a bhainistiú nó a oibriú. Sa dearadh nua ar an margadh leictreachais, ba cheart do sheirbhísí stórála fuinnimh a bheith margadhbhunaithe agus iomaíoch. Dá thoradh sin, ba cheart tras-fhóirdheonú idir stóráil fuinnimh agus feidhmeanna rialáilte dháileadh nó tarchur a sheachaint. Is ann do shriantaí den sórt sin ar úinéireacht saoráidí stórála fuinnimh chun saobhadh iomaíochta a chosc, chun an riosca idirdhealaithe a dhíchur, chun rochtain chóir ar sheirbhísí stórála fuinnimh a áirithiú do na rannpháirtithe uile sa mhargadh agus chun úsáid éifeachtach agus éifeachtúil na saoráidí stórála fuinnimh a chothú, a théann níos faide ná an córas dáileacháin nó tarchurtha a oibriú. Ba cheart an ceanglas sin a léirmhíniú agus a chur i bhfeidhm i gcomhréir leis na cearta agus na prionsabail a bhunaítear faoi Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh ("an Chairt"), go háirithe an tsaoirse chun gnó a sheoladh agus an ceart chun maoinne a ráthaítear le hAirteagail 16 agus 17 den Chairt.
- (63) I gcás ina mbíonn saoráidí stórála fuinnimh ina gcomhpháirteanna lán-chomhtháite den ghréasán nach n-úsáidtear le haghaidh comhardú nó le haghaidh bainistiú ar phlódú, níor cheart ceangal a chur orthu, faoi réir fhormheas an údarais rialála, na srianta diana céanna a chomhlíonadh atá ann d'oibreoírí córais i dtaca le húnéireacht ar an saoráidí sin nó iad a fhorbairt, a bhainistiú nó a oibriú. Maidir le comhpháirteanna lán-chomhtháite den ghréasán, féadfar a áireamh orthu saoráidí stórála fuinnimh amhail toilleoirí nó rothaí lústair a sholáthraíonn seirbhísí tábhachtacha le haghaidh shlándáil agus intaofacht an ghréasáin, agus a rannchuidíonn le sioncrónú na gcodanna éagsúla den chóras.
- (64) I ndáil leis an gcuspóir dul chun cinn ionsar earnáil leictreachais atá go hiomlán dícharbónaithe agus atá go hiomlán saor ó astaíochtaí, is gá dul chun cinn a dhéanamh i stóráil shéasúrach fuinnimh. Is gné í stóráil fuinnimh den sórt sin a d'fhónfadh mar uirlis d'oibriú an chórais leictreachais chun go mbeifear in ann coigeartú gearrthéarmach agus séasúrach a dhéanamh, chun déileáil leis an inathraitheacht i dtáirgeadh an leictreachais ó fhoinsí in-athnuaite agus na teagmhais ghaolmhara a bhaineann leis na tréimhsí ionchasacha sin.
- (65) Is é rochtain neamh-idirdhealaithe ar an ngréasán dáileacháin a chinneann rochtain iarteachtach do chustaiméirí ar an leibhéal miondíola. Chun cothroime iomaíochta a chruthú ar an leibhéal miondíola, ba cheart faireachán a dhéanamh dá bhrí sin ar ghníomhaíochtaí na n-oibreoírí córas dáileacháin sa chaoi go gcuirfeadh cosc ar oibreoírí córas dáileacháin buntáiste a bhreith as a gcomhtháthú ingearach i dtaca lena staid iomaíochta ar an margadh, go háirithe i dtaca le custaiméirí teaghlaigh agus custaiméirí beaga neamhtheaghlaigh.
- (66) I gcás ina n-úsáidtear córas dáileacháin iata chun éifeachtúlacht optamach a áirithiú i soláthar comhtháite lena gceanglaítear caighdeáin oibriúcháin ar leith, nó i gcás ina gcoinnítear córas dáileacháin iata go príomha chun go mbainfidh úinéir an chórais úsáid as, ba cheart go bhféadfaí an t-oibreoir córais dáileacháin a dhíolmhú ó oibleagáidí a bheadh ina n-ualach riaracháin gan ghá i ngeall ar an gcineál gaoil ar leith atá idir an t-oibreoir córais dáileacháin agus úsáideoirí córais. Is féidir córais dáileacháin iata a bheith san áireamh i láithreacha tionsclaíocha, láithreacha tráchtála nó láithreacha seirbhísí comhroinnte amhail foirgnimh i stáisiúin traenach, aerfoirt, ospidéal, láithreacha móra campála a bhfuil saoráidí comhtháite acu, agus láithreacha thionscal na gceimiceán toisc gur oibriúcháin de chineál speisialaithe iad.
- (67) Mura ndéanfar gréasáin a dheighilt go héifeachtach ó ghníomhaíochtaí giniúna agus soláthair (díchuachadh éifeachtach), tá riosca bunúsach idirdhealaithe ann, ní hamháin in oibriú an ghréasáin, ach sna dreasachtaí do ghnóthais atá comhtháite go hingearach i dtaca le hinfheistiúocht leormhaith a dhéanamh sna gréasáin atá acu freisin.

- (68) Ní féidir díchuacadh éifeachtach a áirithiú ach trí dheireadh a chur leis an dreasacht do ghnóthais atá comhtháite go hingearach idirdhealú a dhéanamh i gcoinne iomaitheoirí i dtaca le rochtain ar an ngréasán agus i dtaca leis an infheistíocht. Is léir gur bealach éifeachtach cobhsaí é díchuacadh úinéireachta, a fhágann go gceapfar úinéir an ghréasáin mar oibreoir an chórais agus go mbeidh sé neamhspleách ar aon leasanna soláthair agus táirgeachta, chun an choinbhleacht leasa bhunúsach a réiteach agus chun cinnteacht an tsoláthair a áirithiú. Ar an gcúis sin, thagair Parlaimint na hEorpa, sa rún uathí an 10 Iúil 2007 maidir leis na hionchais don mhargadh inmheánach sa ghás agus sa leictreachas, do dhíchuacadh úinéireachta ar leibhéal an tarchurtha mar an uirlis is éifeachtaí chun infheistíochtaí sa bhonneagar a spreagadh ar bhealach neamh-idirdhealaitheach, agus rochtain chothrom ar an ngréasán d'iontrálaithe nua agus trédhearcacht sa mhargadh a spreagadh chomh maith. Faoi dhíchuacadh úinéireachta, ba cheart a chur de cheangal ar na Ballstáit dá bhrí sin a áirithiú nach mbeidh an duine céanna nó na daoine céanna i dteideal rialú a fheidhmiú ar tháirgeoir nó ar sholáthróir agus, ag an am céanna, rialú nó aon cheart a fheidhmiú ar oibreoir córais tarchurtha nó ar chóras tarchurtha. Os a choinne sin, ba cheart go bhfágfadh rialú ar oibreoir córais tarchurtha nó ar chóras tarchurtha nach féidir rialú ná aon cheart eile a fheidhmiú ar tháirgeoir nó ar sholáthróir. Laistigh de na teorainneacha sin, ba cheart do tháirgeoir nó do sholáthróir a bheith in ann scairsheilbh mhionlaigh a bheith aige in oibreoir córais tarchurtha nó i gcóras tarchurtha.
- (69) Ba cheart d'aon chóras um dhíchuacadh a bheith éifeachtach ó thaobh aon choinbhleacht leasa idir táirgeoirí, soláthróirí agus oibreoirí córas tarchurtha a bhaint, chun dreasachtaí a chruthú do na hinfeistíochtaí is gá agus chun rochtain na n-iontrálaithe nua margaidh a ráthú faoi chóras rialála atá trédhearcach agus éifeachtach, agus níor cheart córas rialála ró-throm a chruthú do na húdaráis rialála.
- (70) Toisc go gceanglaítear, faoi dhíchuacadh úinéireachta, athstruchtúrú a dhéanamh ar ghnóthais i gcásanna áirithe, ba cheart am breise a thabhairt do Bhallstáit a chinneann díchuacadh úinéireachta a chur chun feidhme, chun na forálacha ábhartha a chur i bhfeidhm. I bhfianaise na nasc ingearach idir earnáil an leictreachais agus earnáil an gháis, ba cheart feidhm a bheith ag na forálacha maidir le díchuacadh sna dá earnáil.
- (71) Faoi dhíchuacadh úinéireachta, agus chun neamhspleáchas iomlán a áirithiú idir oibriú an ghréasáin agus leasanna soláthair agus giniúna agus chun cosc a chur le malartuithe ar fhaisnéis rúnda, níor cheart don duine céanna a bheith ina chomhalta den bhord bainistíochta ar oibreoir córais tarchurtha nó córas tarchurtha agus ar ghnóthas a dhéanann aon cheann d'fheidhmeanna giniúna nó soláthair araon. Ar an gcúis chéanna, níor cheart don duine céanna a bheith i dteideal comhaltaí a cheapadh ar bhord bainistíochta oibreora córais tarchurtha nó córais tarchurtha agus rialú ná aon cheart a fheidhmiú ar tháirgeoir nó ar sholáthróir.
- (72) Trí oibreoir córais nó oibreoir tarchurtha a chur ar bun atá neamhspleách ar na leasanna soláthair agus giniúna, ba cheart do ghnóthas atá comhtháite go hingearach a bheith in ann úinéireacht ar shócmhainní gréasáin a choinneáil agus, ag an am céanna, deighilt éifeachtach idir leasanna a áirithiú, ar choinníoll go ndéanann oibreoir córais neamhspleách den sórt sin nó oibreoir tarchurtha neamhspleách den sórt sin gach feidhm de chuid oibreora córais agus ar choinníoll go gcuirtear sásraí mionsonraithe rialála agus sásraí forleathana rialála i bhfeidhm.
- (73) I gcás ina raibh, an 3 Meán Fómhair 2009, gnóthas a shealbhaíonn córas tarchurtha ina chuid de ghnóthas atá comhtháite go hingearach, ba cheart rogha a thabhairt do na Ballstáit idir díchuacadh úinéireachta agus oibreoir córais nó oibreoir tarchurtha a chur ar bun atá neamhspleách ó leasanna soláthair agus giniúna.
- (74) Chun leasanna scairshealbhoirí i ghnóthas atá comhtháite go hingearach a chaomhnú go hiomlán, ba cheart rogha a bheith ag Ballstáit díchuacadh úinéireachta a chur chun feidhme trí dhífheistiú díreach nó trí scaireanna an ghnóthais chomhtháite a dheighilt ina scaireanna den ghnóthais gréasáin agus de scaireanna an ghnóthais soláthair agus giniúna atá fágtha, ar choinníoll go gcomhlíontar na ceanglais a eascraíonn as díchuacadh úinéireachta.
- (75) An éifeachtacht iomlán atá ag réitigh an oibreora córais neamhspleách nó an oibreora tarchurtha neamhspleách, ba cheart í a áirithiú trí bhithin rialacha sonracha breise. Cuirtear na rialacha maidir leis na hoibreoirí tarchurtha neamhspleácha creat rialála iomchuí ar fáil chun iomaíocht chothrom, infheistíocht leordhóthanach, rochtain d'iontrálaithe margaidh nua agus comhtháthú na margái leictreachais a ráthú. Ba cheart díchuacadh éifeachtach trí fhorálacha i ndáil le hoibreoirí tarchurtha neamhspleácha a bheith bunaithe ar cholún de bhearta eagraíochtúla agus de bhearta a bhaineann le rialachas na n-oibreoirí córas tarchurtha agus ar cholún de bhearta a bhaineann le hinfeistíocht, rud a nascann acmhainneachtaí táirgeachta nua sa ghréasán agus comhtháthú margaidh trí chomhar réigiúnach. Ba cheart neamhspleáchas na n-oibreoirí tarchurtha a áirithiú freisin, *inter alia*, trí thréimhsí “marana” áirithe, nach ndéantar lena linn aon bhainistiú ná aon ghníomhaíochtaí ábhartha eile lena dtugtar rochtain ar an bhfaisnéis chéanna a d'fhéadfadh a bheith faighte i suíomh bainistíochta, a fheidhmiú sa ghnóthas atá comhtháite go hingearach.

- (76) Tá sé de cheart ag na Ballstáit díchuacadh iomlán úinéireachta a roghnú ina gcríoch. I gcás ina mbeidh an ceart sin feidhmithe ag Ballstáit, níl de cheart ag gnóthas oibreoir córais neamhspleách nó oibreoir tarchurtha neamhspleách a chur ar bun. Thairis sin, ní féidir le gnóthas a dhéanann aon cheann de na feidhmeanna giniúna nó soláthair rialú a fheidhmiú go díreach nó go hindíreach ná aon cheart a fheidhmiú thar oibreoir córais tarchurtha ó Bhallstát a roghnaigh díchuacadh iomlán úinéireachta.
- (77) Ba cheart prionsabal an neamh-idirdhealaithe idir an earnáil phoiblí agus an earnáil phríobháideach a urramú agus díchuacadh éifeachtach á chur chun feidhme. Chuige sin, níor cheart don duine céanna a bheith in ann rialú ná aon cheart a fheidhmiú, de shárú ar na rialacha maidir le díchuacadh úinéireachta nó maidir le rogha an oibreora córais neamhspleách, ina aonar ná go comhpháirteach, ar comhdhéanamh, vótáil nó cinntí chomhlachtaí na n-oibreoirí córas tarchurtha nó na gcóras tarchurtha agus chomhlachtaí an táirgeora nó an tsoláthóra in éineacht. I dtaca le díchuacadh úinéireachta agus réiteach an oibreora córais neamhspleách, ar choinníoll go bhfuil an Ballstát ábhartha in ann a léiriú gur comhlíonadh na ceanglais ábhartha, ba cheart dhá chomhlacht poiblí ar leithligh a bheith in ann gníomhaíochtaí giniúna agus soláthair a rialú, ar láimh amháin, agus gníomhaíochtaí tarchurtha a rialú, ar an láimh eile.
- (78) Ba cheart feidhm a bheith ag deighilt iomlán éifeachta idir gníomhaíochtaí gréasáin agus gníomhaíochtaí soláthair agus giniúna ar fud an Aontais maidir le gnóthais de chuid an Aontais agus gnóthais neamh-Aontais araon. Chun a áirithiú go bhfanfaidh gníomhaíochtaí gréasáin agus gníomhaíochtaí soláthair agus giniúna ar fud an Aontais neamhspleách óna chéile, ba cheart údarás rialála a chumhachtú chun diúltú d'oibreoirí córas tarchurtha a dheimhniú nach gcomhlíonann na rialacha maidir le díchuacadh. Chun a áirithiú go gcuirfear na rialacha sin i bhfeidhm go comhsheasmhach ar fud an Aontais, ba cheart do na húdaráis rialála an aird is mó is féidir a thabhairt ar thuairim an Choimisiúin agus cinntí maidir le deimhniú á ndéanamh acu. Sa bhreis air sin, chun a áirithiú go ndéanfar oibleagáidí idirnáisiúnta an Aontais a urramú, agus chun dlúthpháirtíocht agus cinnteacht fuinnimh laistigh den Aontas a áirithiú, ba cheart an ceart a bheith ag an gCoimisiún tuairim a thabhairt maidir le deimhniú d'úinéir córais tarchurtha nó d'oibreoir córais tarchurtha arna rialú ag duine nó ag daoine ó thrú tír nó ó thrú tíortha.
- (79) Níor cheart é a bheith mar thoradh ar nósanna imeachta údarúcháin go mbeadh ualaí riaracháin díreireach le méid na dtáirgeoirí ná leis an tionchar a d'fhéadfadh a bheith acu. Is féidir le nósanna imeachta údarúcháin lena mbaineann fad míchuí a bheith ina mbacainn roimh rochtain d'iontrálaithe nua sa mhargadh.
- (80) Is gá d'údarás rialála a bheith in ann cinntí a dhéanamh maidir le gach saincheist rialála má tá an margadh inmheánach don leictreachas le feidhmiú go cuí, agus a bheith go hiomlán neamhspleách ó aon leas poiblí nó príobháideach eile. Ní chuirfidh sé sin cosc ar athbhreithniú breithiúnach ná ar fhormhaoirseacht pharlaiminteach i gcomhréir le dlíthe bunreachtúla na mBallstát. Sa bhreis air sin, ní bacainn roimh neamhspleáchas buiséadach é fhormheas an reachtóra náisiúnta ar bhuiséad an rialálaí. Ba cheart na forálacha a bhaineann leis an neamhspleáchas i gcur chun feidhme an bhuiséid arna leithdháileadh ar an údarás rialála a chur chun feidhme mar chuid den chreat arna sainiú faoin dlí buiséadach agus rialacha buiséadacha náisiúnta. Agus iad ag rannchuidiú le neamhspleáchas an údarás rialála ó aon leas polaitiúil nó eacnamaíoch trí scéim sealaíochta iomchuí, ba cheart go mbeadh sé indéanta ag na Ballstáit aird chuí a thabhairt ar na hacmhainní daonna atá ar fáil agus ar an líon daoine atá ar an mbord.
- (81) Ba cheart do na húdaráis rialála a bheith in ann taraifí, nó na modheolaíochtaí ar a ríomhtar na taraifí, a shocrú nó a fhormheas, ar bhonn togra ón oibreoir córais tarchurtha nó oibreoir nó oibreoirí córas dáileacháin, nó ar bhonn togra arna chomhaontú idir na hoibreoirí sin agus úsáideoirí an ghréasáin. Agus na cúraimí sin á ndéanamh acu, ba cheart do na húdaráis rialála a áirithiú go bhfuil na taraifí tarchurtha agus dáileacháin neamh-idirdhealaitheach agus ina léiriú ar chostais, agus ba cheart na costais fhadtéarmacha, imeallacha gréasáin a seachnaíodh ón nginiúint dháilte agus ó bhearta bainistíochta freagartha don éileamh a chur san áireamh iontu.
- (82) Ba cheart do na húdaráis rialála taraifí aonair eangaigh do na gréasáin tarchurtha agus dáileacháin a shocrú agus a fhormheas nó modheolaíocht a shocrú agus a fhormheas, nó an dá rud. Sna cásanna sin, ba cheart neamhspleáchas na n-údarás rialála i socrú taraifí gréasáin de bhun phointe (b)(ii) d'Airteagal 57(4) a chaomhnú.
- (83) Ba cheart do na húdaráis rialála a áirithiú go ndéanann oibreoirí córas tarchurtha agus oibreoirí córas dáileacháin na bearta iomchuí chun a ngréasán a dhéanamh níos athléimní agus níos solúbtha. Chuige sin, ba cheart dóibh faireachán a dhéanamh ar fheidhmíocht na n-oibreoirí sin bunaithe ar tháscairí amháin an acmhainneacht atá ag oibreoirí córas tarchurtha agus ag oibreoirí córas dáileacháin sreanga a oibriú faoi rátaí dhinimiciúil sreang, cianfhaireachán agus rialú fíor-ama fo-stáisiúin a fhorbairt agus cailteanas ón eangach mar aon le minicíocht agus ré na mbristí cumhachta a laghdú.

- (84) Ba cheart an chumhacht a bheith ag na húdaráis rialála cinntí ceangailteacha a eisiúint i dtaca le gnóthais leictreachais agus pionóis éifeachtacha, chomhréireacha agus athchomhairleacha a fhorchur ar ghnóthais leictreachais nach gcomhlíonann a n-oibleagáidí nó moladh a dhéanamh go ngearrfadh cúirt inniúil pionóis den sórt sin orthu. Chuige sin, ba cheart do na húdaráis rialála a bheith in ann faisnéis ábhartha a iarraidh ó ghnóthais leictreachais, imscrúduithe iomchuí agus leordhóthanacha a dhéanamh, agus díospóidí a réiteach. Ba cheart an chumhacht a dheonú freisin do na húdaráis rialála cinneadh a dhéanamh, gan beann ar rialacha iomaíochta a chur i bhfeidhm, maidir le bearta iomchuí lena ndéantar na tairbhí do chustaiméirí a áirithiú trí iomaíocht éifeachtach a chur chun cinn atá riachtanach d'fheidhmiú cuí an mhargaidh inmheánaigh don leictreachas.
- (85) Ba cheart do na húdaráis rialála comhordú a dhéanamh ina measc féin nuair a bhíonn a gcuid cúraimí á gcur i gcrích acu chun a áirithiú go gcomhlíonann an Líonra Eorpach d'Oibreoirí Córais Tarchurtha Leictreachais ("ENTSO don Leictreachas"), an tEintiteas Eorpach d'Oibreoirí Córas Dáileacháin ("eintiteas AE do OCDanna"), agus lárionaid chomhordúcháin réigiúnacha a gcuid oibleagáidí faoi chreat rialála an mhargadh inmheánaigh don leictreachas, agus cinntí na Gníomhaireachta um Chomhar idir Rialálaithe Fuinnimh (ACER), a bunaíodh le Rialachán (AE) 2019/942 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽⁹⁾. Le leathnú fhreagrachtaí oibríochtúla ENTSO don Leictreachas, eintiteas AE do OCDanna agus na lárionad comhordúcháin réigiúnach, is gá feabhas a chur ar fhorghaoirseacht i dtaca leis na heintitis sin atá ag oibriú ar leibhéal an Aontais nó ar an leibhéal réigiúnach. Ba cheart do na húdaráis rialála dul i gcomhairle le chéile agus ba cheart dóibh a bhformhaoirseacht a chomhordú chun go sainaithneoidís go comhpháirteach cásanna nach gcomhlíonann ENTSO don Leictreachas, eintiteas AE do OCDanna nó na lárionaid chomhordúcháin réigiúnacha a gcuid oibleagáidí faoi seach.
- (86) Ba cheart an chumhacht a dheonú do na húdaráis rialála freisin cabhrú chun ardchaighdeán oibleagáidí na seirbhíse uilíche agus na seirbhíse poiblí a áirithiú i gcomhréir le hoscailt an mhargaidh, chun a áirithiú go ndéanfar custaiméirí leochaileacha a chosaint, agus chun éifeachtacht iomlán na mbearta cosanta tomhaltóirí a áirithiú. Níor cheart gur dochar na forálacha sin do chumhachtaí an Choimisiúin a bhaineann le rialacha iomaíochta a chur i bhfeidhm, lena n-áirítear scrúdú a dhéanamh ar chumhachtaí a bhfuil gné Aontais ag baint leo, agus do na rialacha faoin margadh inmheánach, amhail na rialacha maidir le saorghluaiseacht chaipitil. Is féidir leis an gcomhlacht neamhspleách a bhfuil an ceart ag páirtí a ndearna cinneadh de chuid údaráis rialála difear dó achomharc a chur faoina bhráid a bheith ina chúirt nó ina bhíne eile atá cumhachtaithe athbheithniú breithiúnach a dhéanamh.
- (87) Ní cheileann an Treoir seo agus Treoir 2009/73/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽¹⁰⁾ ar na Ballstáit an deis a gcuid beartas fuinnimh náisiúnta a cheapadh agus a eisiúint. Dá bhrí sin, ag brath ar shocrúithe bunreachtúla an Bhallstáit, d'fhéadfadh sé gurb é inniúlacht an Bhallstáit é an creat beartais a chinneadh ina bhfuil na húdaráis rialála le hoibriú, mar shampla i dtaca le cinnteacht an tsoláthair. Mar sin féin, níor cheart do threoirínte ginearálta i ndáil leis an mbeartas fuinnimh arna eisiúint ag an mBallstát cur isteach ar neamhspleáchas ná ar fhéinriail na n-údarás rialála.
- (88) Le Rialachán (AE) 2019/943, foráiltear go bhféadfaidh an Coimisiún treoirínte nó cóid ghréasáin a ghlacadh chun an méid comhchuibhithe is gá a bhaint amach. Na treoirínte nó cóid ghréasáin sin, ar bearta cur chun feidhme ceangailteacha iad, is úsáideach an uirlis iad i dtaca le forálacha áirithe den Treoir seo freisin, uirlis is féidir a chur in oiriúint go tapa i gcás inar gá sin.
- (89) Ba cheart do na Ballstáit agus do Chomhpháirtithe Conarthacha sa Chonradh lena mbunaítear an Comhphobal Fuinnimh ⁽¹¹⁾ dul i ndlúthchomhar ar chúrsaí a bhaineann le réigiún comhtháite trádála leictreachais a fhorbairt agus níor cheart dóibh aon bheart a dhéanamh a chuirfeadh comhtháthú breise na margaí leictreachais, ná cinnteacht soláthair na mBallstát agus na gComhpháirtithe Conarthacha, i mbaol.
- (90) Ba cheart an Treoir seo a léamh in éineacht le Rialachán (AE) 2019/943 ina leagtar síos eochairphrionsabail dheardh nua an mhargaidh don leictreachas faoina mbeifear in ann luach saothair níos fearr a fháil as an tsolúbthacht, a thabharfaidh comharthaí praghsála leormhaithe agus a áiritheoidh go ndéanfar margaí gearrthéarmacha comhtháite a fhorbairt a bheidh ag feidhmiú go maith. Leagtar amach rialacha nua faoi Rialachán (AE) 2019/943 i réimsí éagsúla freisin, lena n-áirítear maidir le sásraí acmhainneachta agus comhar idir oibreoirí córas tarchurtha.

⁽⁹⁾ Rialachán (AE) 2019/942 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 5 Meitheamh 2019 lena mbunaítear Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chomhar idir Rialálaithe Fuinnimh (féach leathanach 22 den Iris Oifigiúil seo).

⁽¹⁰⁾ Treoir 2009/73/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Iúil 2009 maidir le rialacha comhchoiteanna don mhargadh inmheánach sa ghás nádúrtha agus lena n-aisghairtear Treoir 2003/55/CE (IO L 211, 14.8.2009, lch. 94)

⁽¹¹⁾ IO L 198, 20.7.2006, lch. 18.

- (91) Urramaítear na cearta bunúsacha leis an Treoir seo mar aon leis na prionsabail a aithnítear go háirithe sa Chairt. Dá réir sin, ba cheart an Treoir seo a léirmhíniú agus a chur i bhfeidhm i gcomhréir leis na cearta agus na prionsabail sin, go háirithe an ceart chun sonraí pearsanta a chosaint a ráthaítear le hAirteagal 8 den Chairt. Tá sé bunriachtanach go mbeadh aon phróiseáil sonraí faoin Treoir seo ag comhlíonadh Rialachán (AE) 2016/679 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle. ⁽¹²⁾
- (92) Chun an t-íosmhéid comhchuibhithe a sholáthar is gá chun aidhmeanna na Treorach seo a ghnóthú, ba cheart an chumhacht chun gníomhartha a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 290 CFAE a tharmligean chuig an gCoimisiún i dtaca le rialacha a bhunú maidir leis an méid atá sé de dhualgas ar na húdaráis rialála comhoibriú le chéile agus le ACER agus ina leagfar amach mionsonraí an nós imeachta chun cóid ghréasáin agus treoirlínte gréasáin a chomhlíonadh. Tá sé tábhachtach, go háirithe, go rachadh an Coimisiún i mbun comhairliúcháin iomchuí le linn a chuid oibre ullmhúcháin, lena n-áirítear ar leibhéal na saineolaithe, agus go ndéanfar na comhairliúcháin sin i gcomhréir leis na prionsabail a leagtar síos i gComhaontú Idirinstitiúideach an 13 Aibreán 2016 maidir le Reachtóireacht Níos Fearr ⁽¹³⁾. Go sonrach, chun rannpháirtíocht chomhionann a áirithiú in ullmhú na ngníomhartha tarmligthe, faigheann Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle na doiciméid uile ag an am céanna leis na saineolaithe sna Ballstáit, agus bíonn rochtain chórasach ag a gcuid saineolaithe ar chruinnithe ghrúpaí saineolaithe an Choimisiúin a bhíonn ag déileáil le hullmhú na ngníomhartha tarmligthe.
- (93) Chun coinníollacha aonfhoirmeacha a áirithiú maidir le cur chun feidhme na Treorach seo, ba cheart cumhachtaí cur chun feidhme a thabhairt don Choimisiún chun ceanglais idir-inoibritheachta seirbhísí fuinnimh agus a chinneadh chomh maith le nósanna imeachta neamh-idirdhealaitheacha agus trédhearcacha maidir le rochtain a fháil ar shonraí méadráithe, ar shonraí tomhaltais, agus ar shonraí a theastaíonn tráth a athraíonn custaiméir go soláthróir eile, freagairt don éileamh agus seirbhísí eile. Ba cheart na cumhachtaí sin a fheidhmiú i gcomhréir le Rialachán (AE) Uimh. 182/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽¹⁴⁾.
- (94) I gcás ina bhfuil feidhm le maolú de bhun Airteagal 66(3), (4) nó (5), ba cheart don mhaolú sin freisin aon fhorálacha sa Treoir seo a chumhdach atá coimhdeach do chur i bhfeidhm roimh ré aon fhorálacha óna bhfuair sé maolú, nó a éilíonn an cur i bhfeidhm roimh ré sin.
- (95) Na forálacha atá i dTreoir 2012/27/AE a bhaineann le margaí leictreachais, amhail na forálacha maidir le méadrú agus billeáil leictreachais, freagairt don éileamh, seoladh tosaíochta agus rochtain ar eangacha le haghaidh comhghiniúint ardéifeachtúlachta, déantar iad a thabhairt cothrom le dáta leis na forálacha atá leagtha síos sa Treoir seo agus atá i Rialachán (AE) 2019/943. Ba cheart, dá bhrí sin, Treoir 2012/27/AE a leasú dá réir sin.
- (96) Ós rud é nach féidir leis na Ballstáit cuspóir na Treorach seo, eadhon margadh inmheánach don leictreachas atá go hiomlán oibríochtúil a chruthú, a ghnóthú go leordhóthanach agus, de bharr a fairsinge agus a héifeachtaí, gur fearr is féidir é a ghnóthú ar leibhéal an Aontais, féadfaidh an tAontas bearta a ghlacadh i gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta a leagtar amach in Airteagal 5 den Chonradh ar an Aontas Eorpach. I gcomhréir le prionsabal na comhréireachta a leagtar amach san Airteagal sin, ní théann an Treoir seo thar a bhfuil riachtanach chun an cuspóir sin a ghnóthú.
- (97) I gcomhréir le Dearbhú Comhpháirteach Polaitiúil an 28 Meán Fómhair 2011 ó na Ballstáit agus ón gCoimisiún maidir le doiciméid mhíniúcháin ⁽¹⁵⁾, ghlac na Ballstáit mar chúram orthu féin, i gcásanna a bhfuil údar cuí leo, doiciméad amháin nó níos mó a chur leis an bhfógra maidir lena mbearta trasuite, ar doiciméid iad lena mínítear an gaol idir codanna de threoir agus páirteanna comhfhreagracha na n-ionstraimí náisiúnta trasuite. I ndáil leis an Treoir seo, measann an reachtóir go bhfuil údar cuí le doiciméid den chineál sin a tharchur.
- (98) Ba cheart an oibleagáid an Treoir seo a thrasú sa dlí náisiúnta a theorannú do na forálacha sin ar leasú substainteach iad i gcomparáid le Treoir 2009/72/CE. Is ann don oibleagáid na forálacha nach bhfuil athraithe a thrasú mar thoradh ar Threoir 2009/72/CE.
- (99) Níor cheart gur dochar an Treoir seo d'oibleagáidí na mBallstát maidir leis na teorainneacha ama chun Treoir 2009/72/CE a leagtar amach in Iarscríbhinn III a thrasú sa dlí náisiúnta agus maidir le dáta chur i bhfeidhm na Treorach sin,

⁽¹²⁾ Rialachán (AE) 2016/679 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 27 Aibreán 2016 maidir le daoine nádúrtha a chosaint i ndáil le sonraí pearsanta a phróiseáil agus maidir le saorghluaiseacht sonraí den sórt sin, agus lena n-aisghairtear Treoir 95/46/CE (an Rialachán Ginearálta maidir le Cosaint Sonraí) (IO L 119, 4.5.2016, lch. 1).

⁽¹³⁾ IO L 123, 12.5.2016, lch. 1.

⁽¹⁴⁾ Rialachán (AE) Uimh. 182/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Feabhra 2011 lena leagtar síos na rialacha agus na prionsabail ghinearálta a bhaineann leis na sásraí maidir le rialú ag na Ballstáit ar fheidhmiú cumhachtaí cur chun feidhme ag an gCoimisiún (IO L 55, 28.2.2011, lch. 13).

⁽¹⁵⁾ IO C 369, 17.12.2011, lch. 14.

TAR ÉIS AN TREOIR SEO A GHLACADH:

CAIBIDIL I

ÁBHAR AGUS SAINMHÍNITHE

Airteagal 1

Ábhar

Leis an Treoir seo, bunaítear rialacha comhchoiteanna maidir le giniúint, tarchur, dáileadh, stóráil agus soláthar leictreachais, maille le forálacha cosanta tomhaltóirí, d'fhonn margaí leictreachais atá comhtháite i ndáiríre, iomaíoch, dírithe ar an tomhaltóir, solúbtha, cothrom agus trédhearcach a chruthú san Aontas.

Agus leas á bhaint as na buntáistí a bhaineann le margadh comhtháite, is é aidhm don Treoir seo praghsanna agus costais fuinnimh inacmhainne agus trédhearcach do thomhaltóirí, ardleibhéal cinnteachta soláthair agus aistriú rianúil i dtreo córas fuinnimh inbhuanaithe ísealcharbóin a áirithiú. Leagtar síos inti príomhrialacha maidir le heagrú agus feidhmiú earnáil leictreachais an Aontais, go háirithe rialacha maidir le cumhachtú na dtomhaltóirí agus cosaint na dtomhaltóirí, maidir le rochtain oscailte ar an margadh comhtháite, maidir le rochtain an tríú páirtí ar an mbonneagar tarchurtha agus dáileacháin, ceanglais maidir le díchuachadh, agus rialacha maidir le neamhspleáchas na n-údarás rialála sna Ballstáit.

Leagtar amach sa Treoir seo freisin modúlachtaí do na Ballstáit, údaráis rialála agus oibreoirí córas tarchurtha comhar le chéile ionsar margadh inmheánach don leictreachas atá lán-idirnasctha a chruthú a mhéadaíonn lánpháirtiú an leictreachais ó fhoinsí in-athnuaite, saoríomaíocht agus cinnteacht an tsoláthair.

Airteagal 2

Sainmhínithe

Chun críocha na Treorach seo, tá feidhm ag na sainmhínithe seo a leanas:

- (1) ciallaíonn “custaiméir” custaiméir mórdhíola nó deiridh leictreachais;
- (2) ciallaíonn “custaiméir mórdhíola” duine nádúrtha nó dlítheanach a cheannaíonn leictreachas chun é a athdhíol laistigh nó lasmuigh den chóras ina bhfuil an duine sin bunaithe;
- (3) ciallaíonn “custaiméir deiridh” custaiméir a cheannaíonn leictreachas dá úsáid nó dá húsáid féin;
- (4) ciallaíonn “custaiméir teaghlaigh” custaiméir a cheannaíonn leictreachas le haghaidh thomhaltas teaghlaigh an chustaiméara féin, agus gan gníomhaíochtaí tráchtála nó gairmiúla san áireamh;
- (5) ciallaíonn “custaiméir neamhtheaghlaigh” duine nádúrtha nó dlítheanach a cheannaíonn leictreachas nach dá úsáid teaghlaigh féin é, lena n-áirítear táirgeoirí, custaiméirí tionsclaíocha, fiontair bheaga agus mheánmhéide, gnólachtaí agus custaiméirí mórdhíola;
- (6) ciallaíonn “micrifhiontar” fiontar a fhostaíonn níos lú ná 10 bhfostaí agus nach mó ná EUR 2 mhilliún a láimhdeachas bliantúil agus/nó iomlán a chlár comhardaithe bhliantúil;
- (7) ciallaíonn “fiontar beag” fiontar a fhostaíonn níos lú ná 50 fostaí agus nach mó ná EUR 10 milliún a láimhdeachas bliantúil agus/nó iomlán a chlár comhardaithe bhliantúil;
- (8) ciallaíonn “custaiméir gníomhach” custaiméir deiridh, nó grúpa custaiméirí deiridh, a ghníomhaíonn go comhpháirteach agus a idíonn nó a stóráil leictreachas a ghintear laistigh dá áitreabh atá suite laistigh de theorainneacha cúnga nó, i gcás go gceadaíonn Ballstát amhlaidh, laistigh d'áitreabh eile, nó a dhíolann leictreachas féinghinte nó a ghlacann páirt i scéimeanna solúbthachta nó éifeachtúlachta fuinnimh, ar choinníoll nach iad na gníomhaíochtaí sin a phríomhghníomhaíocht tráchtála ná a phríomhghníomhaíocht ghairmiúil;
- (9) ciallaíonn “margaí leictreachais” margaí don leictreachas, lena n-áirítear margaí thar an gcuntar agus malairtí leictreachais, margaí chun fuinneamh, toilleas, comhardú agus seirbhísí coimhdeacha a thrádáil sna creatáil ama uile, lena n-áirítear réamh-mhargaí, margaí lá amháin roimh ré agus margaí san aon lá amháin;

- (10) ciallaíonn “rannpháirtí sa mhargadh” rannpháirtí sa mhargadh mar a shainmhínítear é i bpointe (25) d’Airteagal 2 de Rialachán (AE) 2019/943;
- (11) ciallaíonn “pobal fuinnimh saoránach” eintiteas dlíthiúil:
- (a) atá bunaithe ar rannpháirtíocht dheonach agus oscailte, agus atá á rialú go héifeachtach ag comhaltaí nó scairshealbhóirí ar daoine nádúrtha, údaráis áitiúla, lena n-áirítear bardais, nó fiontair bheaga iad;
 - (b) a bhfuil sé mar phríomhchuspóir aige sochair chomhshaoil, eacnamaíoch agus shóisialta a sholáthar dá bhail nó dá scairshealbhóirí nó do na ceantair áitiúla ina n-oibríonn sé seachas brabús airgeadais a dhéanamh; agus
 - (c) a fhéadfaidh a bheith ag gabháil do ghiniúint, lena n-áirítear ginniúint ó fhoinsí in-athnuaite, dáileadh, soláthar, tomhaltas, comhbhailiú, stóráil fuinnimh, seirbhísí éifeachtúlachta fuinnimh nó seirbhísí luchtaithe le haghaidh feithiclí leictreacha nó seirbhísí fuinnimh eile a sholáthar dá chomhaltaí nó dá scairshealbhóirí;
- (12) ciallaíonn “soláthar” leictreachas a dhíol, lena n-áirítear a athdhíol, le custaiméirí;
- (13) ciallaíonn “conradh soláthair leictreachais” conradh maidir le leictreachas a sholáthar, ach ní chuimsíonn sé díorthaigh leictreachais;
- (14) ciallaíonn “díorthach leictreachais” ionstraim airgeadais a shonraítear i bpointe (5), (6) nó (7) de Roinn C d’Iarscríbhinn I a ghabhann le Treoir 2014/65/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽¹⁶⁾, i gcás ina mbaineann an ionstraim sin leis an leictreachas;
- (15) ciallaíonn “conradh leictreachais praghsála dinimiciúla” conradh soláthair leictreachais idir soláthróir agus custaiméir deiridh ina léirítear athrú praghsanna sna spotmargaí, lena n-áirítear margaí lá roimh ré agus san aon lá amháin, ag eatraimh is comhionann ar a laghad le minicíocht socraíochta an mhargaidh;
- (16) ciallaíonn “táille scortha conartha” muirear nó pionós a ghearrann soláthróirí nó rannpháirtithe sa mhargadh a bhíonn ag gabháil don chomhbhailiú ar chustaiméirí as conradh soláthair nó seirbhíse leictreachais a fhoirceannadh;
- (17) ciallaíonn “táille a bhaineann le hathrú ó sholáthróir” muirear nó pionós, lena n-áirítear táillí scortha conartha, a ghearrann soláthróirí, rannpháirtithe sa mhargadh a bhíonn ag gabháil don chomhbhailiú nó oibreoirí córas go díreach nó go hindíreach ar chustaiméirí as soláthróirí a athrú nó as rannpháirtithe a bhíonn ag gabháil don chomhbhailiú a athrú;
- (18) ciallaíonn “comhbhailiú” feidhm a dhéanann duine nádúrtha nó dlítheanach a thiomsaíonn ualaí custaiméirí iolracha nó leictreachas arna ghiniúint lena dhíol, lena cheannach nó lena cheantáil in aon mhargadh leictreachais eagraithe;
- (19) ciallaíonn “comhbhailitheoir neamhspleách” rannpháirtí sa mhargadh a bhíonn ag gabháil don chomhbhailiú agus nach bhfuil cleamhnaithe le soláthróir an chustaiméara;
- (20) ciallaíonn “freagairt don éileamh” an t-ualach leictreachais a bheith á athrú ag custaiméirí deiridh óna ngnáthphatrúin tomhaltais nó óna bpatrúin tomhaltais reatha mar fhreagra ar chomharthaí margaidh, lena n-áirítear mar fhreagra ar phraghsanna leictreachais atá inathraithe de réir ama nó íocaíochtaí dreasachta, nó mar fhreagra ar ghlacadh thairiscint an chustaiméara deiridh laghdú nó méadú éilimh a dhíol ar phraghas i margadh eagraithe mar a shainmhínítear i bpointe (4) d’Airteagal 2 de Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) Uimh. 1348/2014 ón gCoimisiún ⁽¹⁷⁾, bíodh sin ina aonair nó trí chomhbhailiú;
- (21) ciallaíonn “faisnéis bhilleála” an fhaisnéis a thugtar ar bhille custaiméara deiridh, seachas iarraidh ar íocaíocht;
- (22) ciallaíonn “gnáthmhéadar” méadar analógach nó méadar leictreonach gan an cumas sonraí a tharchur ná a ghlacadh araon;
- (23) ciallaíonn “córas méadráithe chliste” córas leictreonach atá in ann an leictreachas a chuirtear isteach san eangach nó an leictreachas a ídítear ón eangach a thomhas, lena soláthraítear níos mó faisnéise ná gnáthmhéadar, agus atá in ann sonraí a tharchur agus a fháil chun críocha faisnéise, faireacháin agus rialaithe, ag úsáid cumarsáid leictreonach de chineál áirithe;

⁽¹⁶⁾ Treoir 2014/65/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 15 Bealtaine 2014 maidir le margaí in ionstraimí airgeadais agus lena leasaítear Treoir 2002/92/CE agus Treoir 2011/61/AE (IO L 173, 12.6.2014, lch. 349).

⁽¹⁷⁾ Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) Uimh. 1348/2014 ón gCoimisiún an 17 Nollaig 2014 maidir le sonraí a thuairiscíú i dtaca le cur chun feidhme Airteagal 8(2) agus Airteagal 8(6) de Rialachán (AE) Uimh. 1227/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir le sláine agus trédhearcacht an mhargaidh mórdhíola fuinnimh (IO L 363, 18.12.2014, lch. 121).

- (24) ciallaíonn “idir-inoibritheacht”, i gcomhthéacs an mhéadraithe chliste, dhá cheann nó níos mó de ghréasáin, córais, feistí, feidhmchláir nó comhpháirteanna fuinnimh nó cumarsáide a bheith in ann idir-oibriú, agus faisnéis a mhalartú agus a úsáid chun feidhmeanna riachtanacha a dhéanamh;
- (25) ciallaíonn “tréimhse chun éagothroime a shocrú” tréimhse chun éagothroime a shocrú mar a shainmhínítear í i bpointe (15) d’Airteagal 2 de Rialachán (AE) 2019/943;
- (26) ciallaíonn “gar d’fhíor-am”, i gcomhthéacs an mhéadraithe chliste, tréimhse ghearr ama, roinnt soicindí de ghnáth nó tréimhse suas go dtí an tréimhse chun éagothroime a shocrú sa mhargadh náisiúnta;
- (27) ciallaíonn “na teicnící is fearr atá ar fáil”, i gcomhthéacs na cosanta sonraí agus na slándála i dtimpeallacht méadraithe chliste, na teicnící is éifeachtaí, is airde agus is oiriúnaí go praiticiúil chun bonn a sholáthar, i bprionsabal, le haghaidh chomhlíonadh rialacha cosanta sonraí agus slándála an Aontais;
- (28) ciallaíonn “dáileadh” iompar leictreachais trí chórais dáileacháin ardvoltais, meánvoltais agus ísealvoltais d’fhonn é a sheachadadh ar chustaiméirí, ach ní áirítear an soláthar leis;
- (29) ciallaíonn “oibreoir córais dáileacháin” duine nádúrtha nó dlítheanach atá freagrach as an gcóras dáileacháin i limistéar ar leith agus, i gcás inarb infheidhme, idirnaisc an chórais sin le córais eile a oibriú, agus as an gcothabháil air a áirithiú agus, más gá, as an gcóras sin a fhorbairt, agus as cumas an chórais san fhadtéarma éilimh réasúnta ar dháileadh leictreachais a shásamh;
- (30) ciallaíonn “éifeachtúlacht fuinnimh” an cóimheas idir an t-aschur feidhmíochta, seirbhíse, earraí nó fuinnimh, agus an t-ionchur fuinnimh;
- (31) ciallaíonn “fuinneamh ó fhoinsí in-athnuaite” nó “fuinneamh in-athnuaite” fuinneamh ó fhoinsí in-athnuaite neamh-iontaise, eadhon fuinneamh gaoithe, gréine (grianfhuinneamh teirmeach agus grianfhuinneamh fótavoltach) agus geoiteirmeach, fuinneamh comhthimpeallach, fuinneamh taoide, fuinneamh toinne agus fuinneamh eile aigéin, hidreachumhacht, bithmhas, gás ó líonadh talún, gás ó ionad cóireála camrais, agus bithghás;
- (32) ciallaíonn “giniúint dháilte” suiteálacha giniúna atá nasctha leis an gcóras dáileacháin;
- (33) ciallaíonn “pointe athluchtaithe” comhéadan atá in ann feithicil leictreach amháin a luchtú in aon am nó ceallra aon fheithicil amháin a mhalartú in aon am amháin;
- (34) ciallaíonn “tarchur” iompar leictreachais tríd an gcóras idirnasctha breis-ardvoltais agus ardvoltais d’fhonn é a sheachadadh ar chustaiméirí deiridh nó ar dháileoirí, ach ní áirítear an soláthar leis;
- (35) ciallaíonn “oibreoir córais tarchurtha” duine nádúrtha nó dlítheanach atá freagrach as an gcóras tarchurtha i limistéar ar leith agus, i gcás inarb infheidhme, as idirnaisc an chórais sin le córais eile a oibriú, agus as an gcothabháil air a áirithiú agus, más gá, as an gcóras sin a fhorbairt, agus as cumas an chórais san fhadtéarma éilimh réasúnta ar tharchur leictreachais a shásamh;
- (36) ciallaíonn “úsáideoir córais” duine nádúrtha nó dlítheanach a sholáthraíonn do chóras tarchurtha nó do chóras dáileacháin, nó a sholáthraíonn córas den sórt sin dó;
- (37) ciallaíonn “giniúint” leictreachas a tháirgeadh;
- (38) ciallaíonn “táirgeoir” duine nádúrtha nó dlítheanach a ghineann leictreachas;
- (39) ciallaíonn “idirnascaire” trealamh a úsáidtear chun córais leictreachais a nascadh le chéile;
- (40) ciallaíonn “córas idirnasctha” roinnt córas tarchurtha agus dáileacháin atá nasctha le chéile trí idirnascaire amháin nó níos mó;
- (41) ciallaíonn “sreang dhíreach” sreang leictreachais a nascann láthair giniúna scoite le custaiméir scoite nó sreang leictreachais a nascann táirgeoir agus gnóthas soláthair leictreachais chun a n-áitreabh, fochuideachtaí agus custaiméirí féin a sholáthar go díreach;
- (42) ciallaíonn “córas beag scoite” aon chóras ar lú a thomhaltas ná 3 000 GWh sa bhliain 1996, i gcás ina bhfaightear níos lú ná 5 % den thomhaltas bliantúil trí idirnascaidh le córais eile;

- (43) ciallaíonn “córas beag nasctha” aon chóras ar lú a thomhaltas ná 3 000 GWh sa bhliain 1996, i gcás ina bhfaightear níos mó ná 5 % den tomhaltas bliantúil trí idirnascaidh le córais eile;
- (44) ciallaíonn “plódú” plódú mar a shainmhínítear é i bpointe (4) d’Airteagal 2 de Rialachán (AE) 2019/943;
- (45) ciallaíonn “cothromú” cothromú mar a shainmhínítear é i bpointe (10) d’Airteagal 2 de Rialachán (AE) 2019/943;
- (46) ciallaíonn “fuinneamh don chothromú” fuinneamh don chothromú mar a shainmhínítear é i bpointe (11) d’Airteagal 2 de Rialachán (AE) 2019/943;
- (47) ciallaíonn “páirtí atá freagrach as cothromú” páirtí atá freagrach as cothromú mar a shainmhínítear é i bpointe (14) d’Airteagal 2 de Rialachán (AE) 2019/943;
- (48) ciallaíonn “seirbhís choimhdeach” seirbhís is gá chun córas tarchurtha nó dáileacháin a oibriú, lena n-áirítear cothromú agus seirbhísí coimhdeacha neamh-mhínicíochta, ach gan bainistiú ar phlódú a áireamh;
- (49) ciallaíonn “seirbhísí coimhdeacha neamh-mhínicíochta” seirbhís a úsáideann oibreoir córais tarchurtha nó oibreoir córais dáileacháin le haghaidh rialú voltais foistine, instealltaí srutha frithghníomhacha tapa, táimhe le haghaidh cobhsaíocht eangaí áitiúla, sruth gearrchiorcaid agus acmhainneacht athshlánaithe i ndiaidh múchta agus acmhainneacht oibríochta oileáin;
- (50) ciallaíonn “lárionad comhordúcháin réigiúnach” lárionad comhordúcháin réigiúnach arna bhunú de bhun Airteagal 35 de Rialachán (AE) 2019/943;
- (51) ciallaíonn “comhpháirteanna lán-chomhtháite den ghréasán” comhpháirteanna den ghréasán atá comhtháthaithe leis an gcóras tarchur nó dáileacháin, lena n-áirítear saoráidí stórála, agus a úsáidtear chun na críche amháin go ndéantar oibríocht shlán agus iontaofa an chórais tarchurtha nó dáileacháin a áirithiú, agus nach ann dóibh le haghaidh cothromú ná bainistiú ar phlódú;
- (52) ciallaíonn “gnóthas leictreachais comhtháite” gnóthas atá comhtháite go hingearach nó gnóthas atá comhtháite go cothrománach;
- (53) ciallaíonn “gnóthas atá comhtháite go hingearach” gnóthas leictreachais nó grúpa de ghnóthais leictreachais ina bhfuil an duine céanna nó na daoine céanna i dteideal, go díreach nó go hindíreach, rialú a fheidhmiú, agus go ndéanann an gnóthas nó an grúpa de ghnóthais ceann amháin, ar a laghad, d’feidhmeanna an tarchuir nó an dáilte, agus ceann amháin ar a laghad d’feidhmeanna an ghinte nó an tsoláthair;
- (54) ciallaíonn “gnóthas atá comhtháite go cothrománach” gnóthas leictreachais a dhéanann ceann amháin, ar a laghad, d’feidhmeanna giniúna lena dhíol, nó tarchuir, nó dáilte, nó soláthair, agus gníomhaíocht eile nach mbaineann leis an leictreachas;
- (55) ciallaíonn “gnóthas gaolmhar” gnóthais chleamhnaithe mar a shainmhínítear é i bpointe (12) d’Airteagal 2 de Threoir 2013/34/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽¹⁸⁾, agus gnóthais ar leis na scairshealbhóirí céanna iad;
- (56) ciallaíonn “rialú” cearta, conarthaí nó modhanna eile, ar leithligh nó le chéile agus ag féachaint do na tosca fíoras agus dlí lena mbaineann, a thugann an deis tionchar cinntitheach a fheidhmiú ar ghnóthas, go háirithe ar na bealaí seo a leanas:
- (a) úinéireacht nó an ceart chun sócmhainní uile an ghnóthais, nó cuid dá shócmhainní, a úsáid;
- (b) cearta nó conarthaí a thugann tionchar cinntitheach maidir le comhdhéanamh, vótáil nó cinní chomhlachtaí an ghnóthais;
- (57) ciallaíonn “gnóthas leictreachais” aon duine nádúrtha nó dlítheanach a dhéanann ceann amháin, ar a laghad, de na feidhmeanna seo a leanas: giniúint, tarchur, dáileadh, comhbhailiú, freagairt ar éileamh, stóráil fuinnimh, soláthar, nó ceannach leictreachais, agus atá freagrach as na cúraimí tráchtála, teicniúla agus cothabhála a bhaineann leis na feidhmeanna sin, ach nach gcuimsíonn custaiméirí deiridh;
- (58) ciallaíonn “slándáil” idir chinnteacht sholáthar an leictreachais agus chur ar fáil an leictreachais, agus an tsábháilteacht theicniúil;

⁽¹⁸⁾ Treoir 2013/34/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 26 Meitheamh 2013 maidir leis na ráitis airgeadais bhliantúla, na ráitis airgeadais chomhdhlúite agus tuarascálacha gaolmhara de chuid cineálacha áirithe gnóthas, lena leasaítear Treoir 2006/43/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus lena n-aisghairtear Treoir 78/660/CEE ón gComhairle agus Treoir 83/349/CEE ón gComhairle (IO L 182, 29.6.2013, lch. 19).

- (59) ciallaíonn “stóráil fuinnimh”, sa chóras leictreachais, úsáid deiridh an leictreachais a chur siar go dtí tráth níos déanaí ná an uair a gineadh é, nó fuinneamh leictreachais a tiontú go cineál fuinnimh is féidir a stóráil, stóráil fuinnimh den sórt sin, agus fuinneamh den sórt sin a thiontú ar ais ina dhiaidh sin go fuinneamh leictreach nó é a úsáid mar iompróir fuinnimh eile;
- (60) ciallaíonn “saoráid stórála fuinnimh”, sa chóras leictreachais, saoráid ina dtarlaíonn an stóráil fuinnimh.

CAIBIDIL II

RIALACHA GINEARÁLTA MAIDIR LE HEAGRÚ NA HEARNÁLA LEICTREACHAIS

Airteagal 3

Margaí leictreachais atá iomaíoch, dírithe ar an tomhaltóir, solúbtha agus neamh-idirdhealaitheach

1. Áiríteoidh na Ballstáit nach gcuirfidh a ndlí náisiúnta bacainn mhíchuí roimh thrádáil trasteorann i leictreachas, roimh rannpháirtíocht tomhaltóirí, lena n-áirítear tríd an bhfreagairt don éileamh, roimh infheistíochtaí go háirithe i nginiúint fuinnimh inathraitheach agus sholúbtha, roimh stóráil fuinnimh, ná roimh an leictrea-shoghluaisteacht ná roimh idirnascairí nua a leathadh amach idir Ballstáit, agus áiríteoidh siad go léireoidh praghsanna leictreachais an soláthar agus an t-éileamh iarbhir.
2. Nuair a bheidh idirnascairí á bhforbairt, cuirfidh na Ballstáit na spriocanna idirnasctha leictreachais a leagtar amach i bpointe (1) d’Airteagal 4(d) de Rialachán (AE) 2018/1999 san áireamh.
3. Áiríteoidh an Ballstát nach ann d’aon bhacainní míchuí laistigh den mhargadh inmheánach don leictreachas a mhéid a bhaineann le dul isteach sa mhargadh, oibriú an mhargaidh agus imeacht as an margadh, gan dochar don inniúlacht a choimeádann na Ballstáit i leith tríú tíortha.
4. Áiríteoidh na Ballstáit cothrom iomaíochta mar a mbeidh gnóthais leictreachais faoi réir rialacha, táillí agus cóireáil a bheidh trédhearcach, comhréireach agus neamh-idirdhealaitheach, go háirithe i ndáil leis an bhfreagracht a chothromú, le rochtain ar mhargaí mórdhíola, le rochtain ar shonraí, le próisis chun athrú ó sholáthróir amháin go ceann eile agus córais bhilleála agus, i gcás inarb infheidhme, le ceadúnú.
5. Áiríteoidh na Ballstáit go ndéanann rannpháirtithe sa margadh ó thrú tíortha, agus iad ag oibriú laistigh den mhargadh inmheánach don leictreachas, dlí an Aontais is infheidhme agus an dlí náisiúnta is infheidhme a chomhlíonadh, lena n-áirítear an dlí sin a bhaineann leis an mbeartas comhshaoil agus sábháilteachta.

Airteagal 4

Saor-rogha soláthóra

Áiríteoidh na Ballstáit go mbeidh na custaiméirí uile in ann leictreachas a cheannach óna rogha soláthóra agus áiríteoidh siad go mbeidh an tsaoirse ag na custaiméirí uile níos mó ná aon chonradh soláthair leictreachais amháin a bheith acu ag an am céanna, ar choinníoll gur ann don nasc agus do na pointí méadráithe is gá.

Airteagal 5

Praghsanna soláthair margadhbhunaithe

1. Beidh saoirse ag soláthróirí an praghas ag a soláthróidh siad leictreachas do na custaiméirí a chinneadh. Déanfaidh na Ballstáit gníomhaíochtaí iomchuí chun iomaíocht éifeachtach idir na soláthróirí a áirithiú.
2. Áiríteoidh na Ballstáit go ndéanfar na custaiméirí teaghlaigh atá buailte ag bochtaineacht fuinnimh agus atá leochaileach a chosaint de bhun Airteagail 28 agus 29 trí bheartas sóisialta nó trí mhodhanna eile seachas idirghabhálacha poiblí i socrú na bpraghsanna do sholáthar an leictreachais.
3. De mhaolú ar mhíreanna 1 agus 2, féadfaidh na Ballstáit idirghabhálacha poiblí a chur i bhfeidhm i leith shocrú na bpraghsanna do sholáthar an leictreachais do chustaiméirí teaghlaigh atá buailte ag bochtaineacht fuinnimh nó atá leochaileach. Beidh idirghabhálacha poiblí den sórt sin faoi réir na gcoinníollacha a leagtar amach i míreanna 4 agus 5.
4. Maidir le hidirghabhálacha poiblí i leith shocrú na bpraghsanna do sholáthar an leictreachais:
 - (a) saothróidh siad leas eacnamaíoch ginearálta agus ní rachaidh siad thar a bhfuil riachtanach chun an leas eacnamaíoch ginearálta sin a bhaint amach;

- (b) beidh siad sainmhínithe, trédhearcach, neamh-idirdhealaitheach agus infhóraithe;
- (c) déanfaidh siad rochtain chomhionann ar ghnóthais leictreachais an Aontais a ráthú do chustaiméirí;
- (d) beidh teorainn ama leo agus beidh siad comhréireach ó thaobh na dtairbhíthe de;
- (e) ní éireoidh costais bhreise do rannpháirtithe sa mhargadh astu ar bhealach idirdhealaitheach.

5. Aon Bhallstát a dhéanfaidh idirghabhálacha poiblí i leith shocrú na bpraghsanna do sholáthar an leictreachais a chur i bhfeidhm i gcomhréir le mír 3 den Airteagal seo, déanfaidh siad freisin pointe (d) d'Airteagal 3(3) agus le hAirteagal 24 de Rialachán (AE) 2018/1999 a chomhlíonadh, is cuma cé acu an bhfuil nó nach bhfuil líon suntasach de theaghlaigh atá buailte ag an mbochtaineacht fuinnimh sa Bhallstát lena mbaineann.

6. Ar mhaithe le hidirthrémhse chun iomaíocht éifeachtach le haghaidh conarthaí soláthair leictreachais a chruthú idir soláthróirí, agus chun praghsáil miondíola margadhbhunaithe leictreachais atá go hiomlán éifeachtach a bhaint amach i gcomhréir le mír 1, féadfaidh na Ballstáit idirghabhálacha poiblí a chur i bhfeidhm i leith socrú na bpraghsanna do sholáthar an leictreachais do chustaiméirí teaghlaigh agus do mhicrifhiontair nach dtairbhíonn d'idirghabhálacha poiblí de bhun mhír 3.

7. Idirghabhálacha poiblí de bhun mhír 6, comhlíonfaidh siad na critéir a leagtar amach i mír 4 agus:

- (a) beidh sraith de bhearta ag gabháil leo chun iomaíocht éifeachtach a bhaint amach mar aon le modheolaíocht chun measúnú a dhéanamh ar an dul chun cinn i ndáil leis na bearta sin;
- (b) socrófar iad trí úsáid a bhaint as modheolaíocht a áiríthíonn cóir neamh-idirdhealaitheach ar sholáthróirí;
- (c) socrófar iad ag praghas a bheidh os cionn an chostais, ar leibhéal ag a bhféadfaidh iomaíocht éifeachtach praghsanna tarlú;
- (d) beidh siad deartha chun aon thionchar diúltach ar an margadh leictreachais mórdhíola a íoslaghdú;
- (e) áiríteoidh siad go mbeidh an fhéidearthacht ag gach tairbhí d'idirghabhálacha poiblí den sórt sin tairiscintí margaidh iomaíocha a roghnú agus go ndéanfar, gach ráithe ar a laghad, na tairbhíthe sin a chur ar an eolas go díreach faoi thairiscintí agus coigiltis a bheith ar fáil sa mhargadh iomaíoch, go háirithe faoi chonarthaí leictreachais praghsála dinimiciúla, agus go dtabharfar cúnaimh dóibh athrú go dtí tairiscint mhargadhbhunaithe;
- (f) áiríteoidh siad, de bhun Airteagail 19 agus 21, go mbeidh tairbhíthe uile d'idirghabhálacha poiblí den sórt sin i dteideal méadair chliste a fháil suiteáilte gan aon réamhchostas breise do na custaiméirí sin, agus go dtairgfear suiteáil na méadair sin dóibh, agus go gcuirfear ar an eolas iad go díreach faoin bhféidearthacht méadair chliste a shuiteáil agus go dtabharfar an cúnaimh is gá dóibh;
- (g) ní leanfaidh astu tras-fhóirdheonú díreach idir custaiméirí a fhaigheann soláthar ar phraghsanna saormhargaidh agus custaiméirí a fhaigheann soláthar ar phraghsanna soláthair rialáilte.

8. Tabharfaidh na Ballstáit fógra don Choimisiún faoi na bearta a dhéantar i gcomhréir le míreanna 3 agus 6 laistigh de 1 mhí amháin tar éis a nglactha agus féadfaidh siad iad a chur i bhfeidhm láithreach. Beidh míniú ag gabháil leis an bhfógra ar an bhfáth nárbh fhéidir le hionstraimí eile an cuspóir atá á shaothrú a ghnóthú go leordhóthanach, conas a chomhlíontar na ceanglais a leagtar amach i míreanna 4 agus 7 agus cad iad na héifeachtaí a bheidh ag na bearta ar tugadh fógra ina leith ar an iomaíocht. Tabharfar tuairisc san fhógra ar scóip na dtairbhíthe, ré na mbeart agus líon na gcustaiméirí teaghlaigh a ndéanann na bearta difear dóibh, agus tabharfar míniú ann ar an gcaoi a ndearnadh na praghsanna rialáilte a chinneadh.

9. Faoin 1 Eanáir 2022 agus 1 Eanáir 2025, déanfaidh na Ballstáit tuarascálacha a chur faoi bhráid an Choimisiúin maidir le cur chun feidhme an Airteagail seo, maidir le riachtanas agus comhréireacht na n-idirghabhálacha poiblí faoin Airteagal seo, agus maidir le measúnú ar an dul chun cinn i dtreo iomaíocht éifeachtach a bhaint amach idir soláthróirí agus an t-aistriú go dtí praghsanna margadhbhunaithe. Ballstáit a chuireann praghsanna rialáilte i bhfeidhm i gcomhréir le mír 6, tuairisceoidh siad ar chomhlíonadh na gcoinníollacha a leagtar amach i mír 7, lena n-áirítear ar a mhéid atá soláthróirí a cheanglaítear orthu idirghabhálacha den sórt sin a chur i bhfeidhm ag comhlíonadh na gcoinníollacha, chomh maith leis an tionchar atá ag praghsanna rialáilte ar chúrsaí airgeadais na soláthróirí sin.

10. Faoin 31 Nollaig 2025, déanfaidh an Coimisiún athbhreithniú ar chur chun feidhme an Airteagail seo, agus déanfaidh sé tuarascáil ar an gcur chun feidhme sin a chur faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle, chun críche praghsáil miondíola margadhbhunaithe an leictreachais a bhaint amach, agus, más iomchuí, gabhfaidh togra reachtach léi nó tionscail togra reachtach ina dhiaidh. Féadfar críochdháta do na praghsanna rialáilte a bheith ar áireamh sa togra reachtach sin.

*Airteagal 6***Rochtain tríú páirtí**

1. Áiritheoidh na Ballstáit go gcuirfear chun feidhme córas le haghaidh rochtain tríú páirtí ar na córais tarchurtha agus dáileacháin a bheidh bunaithe ar tharaifí foilsithe, a bheidh infheidhme maidir leis na custaiméirí uile agus a chuirfear i bhfeidhm ar bhealach oibiachtúil agus gan idirdhealú idir úsáideoirí an chórais. Áiritheoidh na Ballstáit go bhformheasfar na taraifí sin, nó na modheolaíochtaí is bonn lena ríomh, i gcomhréir le hAirteagal 59 sula dtiocfaidh siad i bhfeidhm agus go bhfoilseofar na taraifí sin, agus na modheolaíochtaí — i gcás nach mbeidh formheasta ach na modheolaíochtaí — sula dtiocfaidh siad i bhfeidhm.
2. Féadfaidh an t-oibreoir córais tarchurtha nó dáileacháin rochtain a dhiúltú más rud é nach bhfuil an acmhainneacht riachtanach aige. Tabharfar na cúiseanna cuí-réasúnaithe leis an diúltú sin, go háirithe ag féachaint d'Airteagal 9, agus beidh siad bunaithe ar chritéir atá oibiachtúil agus a bhfuil údar leo go teicniúil agus go heacnamaíoch. Áiritheoidh na Ballstáit nó, i gcás ina mbeidh foráil déanta amhlaidh ag na Ballstáit, údaráis rialála na mBallstát sin go gcuirfear na critéir sin i bhfeidhm go comhsheasmhach agus gur féidir leis an úsáideoir córais ar diúltaíodh rochtain dó úsáid a bhaint as nós imeachta um réiteach díospóidí. Ina theannta sin, áiritheoidh na húdaráis rialála, i gcás inarb iomchuí agus nuair a dhiúltaítear rochtain, go soláthróidh an oibreoir córais tarchurtha nó an oibreoir córais dáileacháin an fhaisnéis ábhartha maidir leis na bearta a bheadh riachtanach chun an gréasán a threisiú. Soláthrófar an fhaisnéis sin i ngach cás inar diúltaíodh rochtain le haghaidh pointí athluchtaithe. Féadfar táille réasúnach a ghearradh ar an bpáirtí a iarrfaidh an fhaisnéis sin a bheidh ag teacht leis an gcostas a ghabhann leis an bhfaisnéis sin a sholáthar.
3. Beidh feidhm ag an Airteagal seo freisin maidir le pobail fuinnimh saoránach a bhainistíonn gréasáin dáileacháin.

*Airteagal 7***Sreanga díreacha**

1. Déanfaidh na Ballstáit na bearta atá riachtanach ionas gur féidir:
 - (a) leis na táirgeoirí agus na gnóthais soláthair leictreachais uile atá bunaithe laistigh dá gcríoch soláthar dá n-áitreabh féin, dá bhfochuideachtaí agus dá gcustaiméirí trí shreang dhíreach agus gan iad a bheith faoi réir nósanna imeachta nó costais riaracháin atá díreireach;
 - (b) leis na custaiméirí uile laistigh dá gcríoch, ina n-aonar nó go comhpháirteach, soláthar a fháil trí shreang dhíreach ó tháirgeoirí agus ó ghnóthais soláthair leictreachais.
2. Leagfaidh na Ballstáit síos na critéir maidir le húdaruithe a dheonú chun sreanga díreacha a thógáil ar a gcríoch. Beidh na critéir sin oibiachtúil agus neamh-idirdhealaitheach.
3. De thoradh na féidearthachta leictreachas a sholáthar trí shreang dhíreach amhail dá dtagraítear i mír 1 den Airteagal seo, ní dhéanfar difear don fhéidearthacht leictreachas a fháil ar conradh i gcomhréir le hAirteagal 6.
4. Féadfaidh na Ballstáit údaruithe a eisiúint chun sreang dhíreach a thógáil, a bheidh faoi réir diúltú a bheith déanta do rochtain ar an gcóras ar bhonn, de réir mar is iomchuí, Airteagal 6 nó tús a bheith curtha le nós imeachta um réiteach díospóidí faoi Airteagal 60.
5. Féadfaidh na Ballstáit a dhiúltú sreang dhíreach a údarú más rud é go gcuirfí bac, de dheasca an t-údarú sin a dheonú, ar chur i bhfeidhm na bhforálacha maidir le hoibleagáidí seirbhísí poiblí in Airteagal 9. Tabharfar cúiseanna cuí-réasúnaithe leis an diúltú sin.

*Airteagal 8***Nós imeachta um údarú maidir le hacmhainneacht nua**

1. I gcomhair tógáil acmhainneachta giniúna nua, glacfaidh na Ballstáit nós imeachta um údarú, agus seolfar an nós imeachta sin i gcomhréir le critéir oibiachtúla, thrédhearcacha agus neamh-idirdhealaitheacha.
2. Leagfaidh na Ballstáit síos na critéir maidir le húdaruithe a dheonú i ndáil le hacmhainneacht ghiniúna a thógáil ar a gcríoch. Agus na critéir is iomchuí á gcinneadh acu, breithneoidh na Ballstáit an méid seo a leanas:
 - (a) sábháilteacht agus slándáil an chórais leictreachais, na suiteálacha agus an trealaimh ghaolmhair;
 - (b) cosaint do shláinte agus sábháilteacht poiblí;
 - (c) cosaint an chomhshaoil;

- (d) úsáid talún agus suíomh;
 - (e) úsáid talún poiblí;
 - (f) éifeachtúlacht fuinnimh;
 - (g) cineál na bhfoinsí príomha;
 - (h) saintréithe an iarratasóra, amhail cumas teicniúil, eacnamaíoch agus airgeadais;
 - (i) comhlíonadh na mbeart arna nglacadh de bhun Airteagal 9;
 - (j) an méid a rannchuideoidh an acmhainneacht ghiniúna le comhlíonadh sprioc fhoriomlán an Aontais gur fuinneamh ó fhoinsí in-athnuaite a bheidh i sciar 32 % d'olltomhaltas deiridh an Aontais in 2030 dá dtagraítear in Airteagal 3(1) de Threoir (AE) 2018/2001 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽¹⁹⁾;
 - (k) an méid a rannchuideoidh an acmhainneacht ghiniúna le laghdú astaíochtaí; agus
 - (l) roghanna malartacha seachas acmhainneacht ghiniúna nua a thógáil, amhail réitigh don fhreagairt don éileamh agus stóráil fuinnimh.
3. Áiríteoidh na Ballstáit gurb ann do na nósanna imeachta sonracha, simplithe agus sruthlínithe um údarú le haghaidh giniúint bheag dhílártaite agus/nó dáilte, lena gcuirfear san áireamh méid theoranta agus tionchar féideartha na giniúna sin.

Féadfaidh na Ballstáit treoirlínte a leagan síos maidir leis an nós imeachta sonracha sin um údarú. Déanfaidh na húdaráis rialála nó údaráis inniúla náisiúnta eile, lena n-áirítear na húdaráis pleanála, na treoirlínte sin a athbhreithniú agus féadfaidh siad leasuithe orthu a mholadh.

I gcás ina mbeidh nósanna imeachta ar leith leagtha síos ag na Ballstáit maidir le ceadanna úsáide talún, ar nósanna imeachta iad is infheidhme maidir le mórthionscadail bhonneagair nua le haghaidh acmhainneacht ghiniúna, déanfaidh na Ballstáit, i gcás inarb iomchuí, tógáil acmhainneachta giniúna nua a áireamh i raon feidhme na nósanna imeachta sin agus cuirfidh siad i bhfeidhm iad ar bhealach neamh-idirdhealaitheach agus laistigh d'achar ama iomchuí.

4. Poibleofar na nósanna imeachta agus na critéir don údarú. Cuirfear na hiarratasóirí ar an eolas faoi na cúiseanna le haon diúltú údarú a dheonú. Beidh na cúiseanna sin oibiachtúil, neamh-idirdhealaitheach, cuí-réasúnaithe agus beidh bunús maith leo. Cuirfear nósanna imeachta achomhairc ar fáil d'iarratasóirí.

Airteagal 9

Oibleagáidí seirbhíse poiblí

1. Gan dochar do mhír 2, áiríteoidh na Ballstáit, ar bhonn a n-eagrúcháin institiúidigh agus le haird chúil ar phrionsabal na coimhdeachta, go ndéanfar, gan dochar do mhír 2, gnóthais leictreachais a oibriú i gcomhréir le prionsabal na Treorach seo d'fhonn margadh don leictreachas a bhaint amach a bheidh iomaíoch, slán agus inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de, agus ní dhéanfaidh siad idirdhealú idir na gnóthais sin a mhéid a bhaineann lena gcearta ná a n-oibleagáidí.

2. Le haird iomlán ar fhorálacha ábhartha CFAE, go háirithe Airteagal 106 de, féadfaidh na Ballstáit, ar son an leasa eacnamaíoch ghinearálta, oibleagáidí seirbhíse poiblí a fhorchur ar ghnóthais a oibríonn in earnáil an leictreachais, ar oibleagáidí iad a d'fhéadfadh a bheith ag baint le slándáil, lena n-áirítear cinnteacht an tsoláthair, rialtacht, cáilíocht agus praghas an tsoláthair agus cosaint an chomhshaoil, lena n-áirítear an éifeachtúlacht fuinnimh, fuinneamh ó fhoinsí in-athnuaite agus cosaint na haeráide. Beidh oibleagáidí den sórt sin sainithe go soiléir, trédhearcach, neamh-idirdhealaitheach agus infhíoraithe, agus ráthófar leo cothrom rochtana ar chustaiméirí náisiúnta do ghnóthais leictreachais an Aontais. Comhlíonfaidh na hoibleagáidí seirbhíse poiblí a bhaineann le socrú na bpraghsanna do sholáthair an leictreachais na ceanglais a leagtar amach in Airteagal 5 den Treoir seo.

3. I gcás ina dtabharfar cúiteamh airgeadais, cineálacha eile cúitimh agus cearta eisiacha a dheonóidh an Ballstát le haghaidh chomhlíonadh na n-oibleagáidí a leagtar amach i mír 2 den Airteagal seo nó le haghaidh soláthair seirbhíse uilíche mar a leagtar amach in Airteagal 27, is ar bhealach neamh-idirdhealaitheach agus trédhearcach a dhéanfar an méid sin.

4. Déanfaidh na Ballstáit, ar chur chun feidhme na Treorach seo, an Coimisiún a chur ar an eolas faoi na bearta uile arna nglacadh chun na hoibleagáidí seirbhíse uilíche agus seirbhíse poiblí a chomhlíonadh, lena n-áirítear cosaint na dtomhaltóirí agus an chomhshaoil, agus an éifeacht a d'fhéadfadh a bheith acu ar an iomaíocht náisiúnta agus idirnáisiúnta, teastaíodh maolú ar an Treoir seo le haghaidh na mbeart sin nó ná teastaíodh. Ina dhiaidh sin, cuirfidh siad an Coimisiún ar an eolas gach 2 bhliain faoi aon athruithe ar na bearta sin, teastaíodh maolú ar an Treoir seo lena n-aghaidh nó ná teastaíodh.

⁽¹⁹⁾ Treoir (AE) 2018/2001 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Nollaig 2018 maidir le húsáid fuinnimh ó fhoinsí in-athnuaite a chur chun cinn (IO L 328, 21.12.2018, lch. 82).

5. Féadfaidh na Ballstáit cinneadh a dhéanamh gan Airteagail 6, 7 agus 8 den Treoir seo a chur i bhfeidhm a mhéid a chuirfí, de dheasca a gcur i bhfeidhm, bac, i ndlí nó i bhfíoras, ar chomhlíonadh na n-oibleagáidí arna bhforchur ar ghnóthais leictreachais ar son an leasa eacnamaíoch ghinearálta agus a mhéid nach gcuirfear isteach ar fhorbairt na trádála a oiread agus go mbeadh sé contrártha do leasanna an Aontais. Áirítear ar leasanna an Aontais, *inter alia*, iomaíocht a mhéid a bhaineann le custaiméirí i gcomhréir le hAirteagal 106 CFAE agus leis an Treoir seo.

CAIBIDIL III

CUMHACHTÚ AGUS COSAINT NA DTOMHALTÓIRÍ

Airteagal 10

Bunchearta conarthacha

1. Áiritheoidh na Ballstáit go mbeidh na custaiméirí deiridh uile i dteideal a soláthar leictreachais a fháil ó sholáthróir, faoi réir chomhaontú an tsoláthóra, gan beann ar an mBallstát ina bhfuil an soláthróir sin cláraithe, ar choinníoll go gclóifidh an soláthróir leis na rialacha trádála agus cothromúcháin is infheidhme. Maidir leis sin, déanfaidh na Ballstáit na bearta uile atá riachtanach chun a áirithiú nach ndéanfar, de dheasca nósanna imeachta riaracháin, idirdhealú in aghaidh soláthróirí atá cláraithe cheana i mBallstát eile.

2. Gan dochar do rialacha an Aontais maidir le cosaint tomhaltóirí, go háirithe Treoir 2011/83/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽²⁰⁾ agus Treoir 93/13/CEE ón gComhairle ⁽²¹⁾, áiritheoidh na Ballstáit go mbeidh na cearta dá bhforáiltear i míreanna 3 go 12 den Airteagal seo ag custaiméirí deiridh.

3. Beidh ag custaiméirí deiridh an ceart chun conradh a bheith acu lena soláthróir ina sonraítear an méid seo a leanas:

- (a) céannacht agus seoladh an tsoláthóra;
- (b) na seirbhísí a sholáthraítear, leibhéal cáilíochta na seirbhísí a thairgtear, chomh maith leis an am don nascadh tosaigh;
- (c) na cineálacha seirbhíse cothabhála a thairgtear;
- (d) na bealaí inar féidir faisnéis chothrom le dáta a fháil faoi na taraifí, na muirir chothabhála uile is infheidhme agus faoi na táirgí nó seirbhísí cuachta;
- (e) ré an chonartha, na coinníollacha chun an conradh agus na seirbhísí a athnuachan agus a scor, lena n-áirítear táirgí nó seirbhísí atá cuachta leis na seirbhísí sin, agus cibé an gceadaítear foirceannadh an chonartha gan aon mhuirear a íoc;
- (f) aon chúiteamh agus na socruithe aisíocaíochta is infheidhme mura gcomhlíonfar na leibhéal cáilíochta seirbhíse arna gconrú, lena n-áirítear billeáil mhíchruinn nó dhéanach;
- (g) an modh chun tús a chur le nós imeachta um réiteach díospóidí lasmuigh den chúirt i gcomhréir le hAirteagal 26;
- (h) faisnéis maidir le cearta tomhaltóirí, lena n-áirítear faisnéis faoi láimhseáil gearán agus an fhaisnéis uile dá dtagraítear sa mhír seo, a chuirtear in iúl go soiléir ar an mbille nó ar shuíomh gréasáin an ghnóthais leictreachais.

Beidh na coinníollacha cóir agus beidh siad ar eolas go maith roimh ré. In aon chás, soláthrófar an fhaisnéis sin sula ndéanfar an conradh a thabhairt i gcrích nó a dhearbhu. I gcás ina dtabharfar conarthaí i gcrích trí idirghabhálaithe, tabharfar an fhaisnéis a bhaineann leis na hábhair a leagtar amach sa mhír seo freisin sula dtabharfar an conradh i gcrích.

Déanfar achoimre ar na príomhchoinníollacha conarthacha a thabhairt do chustaiméirí deiridh ar shlí fheiceálach agus i bhfriotal a bheidh beacht agus simplí.

4. Tabharfar fógra iomchuí do chustaiméirí deiridh faoi aon intinn athrú a dhéanamh ar choinníollacha conarthacha agus cuirfear ar an eolas iad, tráth a thugtar an fógra sin, faoina gceart an conradh a fhoirceannadh. Déanfaidh

⁽²⁰⁾ Treoir 2011/83/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 25 Deireadh Fómhair 2011 maidir le cearta tomhaltóirí, lena leasaítear Treoir 93/13/CEE ón gComhairle agus Treoir 1999/44/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus lena naisghairtear Treoir 85/577/CEE ón gComhairle agus Treoir 97/7/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (IO L 304, 22.11.2011, lch. 64).

⁽²¹⁾ Treoir 93/13/CEE ón gComhairle an 5 Aibreán 1993 maidir le téarmaí éagóracha i gconarthaí tomhaltóra (IO L 95, 21.4.1993, lch. 29).

soláthróirí, ar bhealach trédhearcach agus sothuigthe, fógra a thabhairt go díreach dá gcustaiméirí faoi aon choigeartú ar an bpraghas soláthair agus faoi na cúiseanna leis an gcoigeartú, na réamhchoinníollacha a ghabhann leis, agus a scóip, ag tráth iomchuí nach déanaí ná 2 sheachtain, nó tráth nach déanaí ná mí amháin i gcás custaiméirí teaghlaigh, roimh theacht i bhfeidhm an choigeartaithe. Áiritheoidh na Ballstáit go bhfuil saoirse ag custaiméirí deiridh a gconarthaí a fhoirceannadh mura nglacfaidh siad le coinníollacha nua conarthacha nó leis na coigeartuithe ar an bpraghas soláthair ar thug a soláthróir fógra dóibh ina leith.

5. Déanfaidh soláthróirí faisnéis thrédhearcach a sholáthar do chustaiméirí deiridh faoi na praghsanna agus na taraifí is infheidhme agus faoi na téarmaí agus coinníollacha caighdeánacha, maidir le rochtain ar sheirbhísí leictreachais agus úsáid na seirbhísí sin.

6. Déanfaidh soláthróirí rogha leathan modhanna íocaíochta a thairiscint do chustaiméirí deiridh. Ní dhéanfaidh modhanna íocaíochta den sórt sin idirdhealú míchuí idir custaiméirí. Aon difríocht sna muirir a bhaineann le modhanna íocaíochta nó le córais réamhíocaíochta, beidh sí oibiachtúil, neamh-idirdhealaitheach agus comhréireach agus ní rachaidh sí thar na costais dhíreacha atá le seasamh ag an íocaí as modh íocaíochta sonracha nó as córas réamhíocaíochta a úsáid, i gcomhréir le hAirteagal 62 de Threoir (AE) 2015/2366 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽²³⁾.

7. De bhun mhír 6, ní dhéanfar custaiméirí teaghlaigh, a bhfuil rochtain acu ar chórais réamhíocaíochta, a chur faoi mhíbhuntáiste de thairbhe na gcórais réamhíocaíochta.

8. Déanfaidh soláthróirí téarmaí agus coinníollacha ginearálta atá cóir agus trédhearcach a thairiscint do chustaiméirí deiridh. Na téarmaí agus coinníollacha ginearálta, is i dteanga shoiléir agus shothuigthe a thabharfar iad agus ní bheidh bacainní neamhchonarthacha ar fheidhmiú chearta na gcustaiméirí iontu, mar shampla doiciméadú conarthach iomarcach. Déanfar custaiméirí a chosaint ar mhodhanna díolacháin atá éagórach nó míthreorach.

9. Beidh ag custaiméirí deiridh an ceart ar chaighdeán maith seirbhíse agus ar láimhseáil gearán ag a soláthróirí. Déanfaidh soláthróirí gearáin a láimhseáil ar bhealach simplí, cóir agus pras.

10. Agus seirbhís uilíoch á rochtain acu de réir na bhforálacha arna nglacadh ag na Ballstáit de bhun Airteagal 27, cuirfear custaiméirí deiridh ar an eolas faoina gcearta maidir le seirbhís uilíoch.

11. Déanfaidh soláthróirí faisnéis iomchuí a sholáthar do chustaiméirí teaghlaigh faoi bhearta malartacha ar an díscor fada go leor roimh aon díscor atá pleanáilte. Féadfaidh bearta malartacha den sórt sin tagairt a dhéanamh d'fhoinní tacaíochta chun díscor a sheachaint, do óhrais réamhíocaíochta, d'iniúchtaí fuinnimh, do sheirbhísí comhairliúcháin fuinnimh, do phleananna íocaíochta malartacha, do chomhairle faoi bhainistiú fiach nó do mhóratóirí ar dhíscor agus ní bheidh costas breise do na custaiméirí a bhfuil an díscor ag tarlú dóibh i gceist leo.

12. Déanfaidh soláthróirí cuntas clabhsúir deiridh a sholáthar do chustaiméirí deiridh tar éis aon athrú soláthróra tráth nach déanaí ná sé seachtaine tar éis d'athrú den sórt sin tarlú.

Airteagal 11

Teidlíocht ar chonradh leictreachais praghsála dinimiciúla

1. Áiritheoidh na Ballstáit go bhfágfaidh an creat rialála náisiúnta go mbeidh sé ar chumas soláthróirí conarthaí leictreachais praghsála dinimiciúla a thairiscint. Áiritheoidh na Ballstáit gur féidir le custaiméirí deiridh a bhfuil méadar cliste suiteáilte acu a iarraidh go ndéanfaí conradh leictreachais praghsála dinimiciúla a thabhairt i gcrích le soláthróirí amháin ar a laghad agus le gach soláthróir a bhfuil níos mó ná 200 000 custaiméir deiridh aige.

2. Áiritheoidh na Ballstáit go gcuirfidh na soláthróirí na custaiméirí deiridh go hiomlán ar an eolas faoi na deiseanna, na costais agus na rioscaí a bhaineann le conarthaí leictreachais praghsála dinimiciúla den sórt sin, agus áiritheoidh siad go mbeidh soláthróirí faoi cheangal faisnéis a thabhairt do na custaiméirí deiridh dá réir, lena n-áirítear i ndáil leis an ngá go mbeadh méadar leictreachais leormhaith suiteáilte. Déanfaidh na húdaráis rialála faireachán ar fhorbairtí sa margadh agus déanfaidh siad measúnú ar na rioscaí a d'fhéadfadh a bheith ag gabháil le táirgí agus seirbhísí nua agus déileálfad siad le cleachtais éagóracha.

3. Gheobhaidh soláthróirí toiliú ar gach custaiméara deiridh sula ndéanfar an custaiméir sin a athrú go dtí conradh leictreachais praghsála dinimiciúla.

⁽²³⁾ Treoir (AE) 2015/2366 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 25 Samhain 2015 maidir le seirbhísí íocaíochta sa mhargadh inmheánach, lena leasaítear Treoir 2002/65/CE, Treoir 2009/110/CE agus Treoir 2013/36/AE agus Rialachán (AE) Uimh. 1093/2010 agus lena n-aisghairtear Treoir 2007/64/CE (IO L 337, 23.12.2015, lch. 35).

4. Ar feadh tréimhse 10 mbliana ar a laghad tar éis fáil a bheith ar chonarthaí leictreachais praghsála dinimiciúla den chéad uair, déanfaidh na Ballstáit nó a n-údarás rialála faireachán ar na forbairtí is mó ar na conarthaí sin, agus foilséoidh siad tuarascáil bhliantúil maidir leis sin, lena n-áirítear tairiscintí margaidh agus an tionchar ar bhíllí na dtomhaltóirí agus, go sonrach, leibhéal na luaineachta praghsanna.

Airteagal 12

An ceart chun athrú ó sholáthróir amháin go ceann eile agus rialacha maidir le táillí a bhaineann le hathrú ó sholáthróir

1. Maidir le hathrú ó sholáthróir amháin go ceann eile nó ó rannpháirtí amháin sa mhargadh a bhíonn ag gabháil don chomhbhailiú go ceann eile, déanfar é sin san achar ama is giorra is féidir. Áiríteoidh na Ballstáit go bhfuil an custaiméir ar mian leis athrú ó sholáthróirí nó ó rannpháirtithe sa mhargadh a bhíonn ag gabháil don chomhbhailiú, agus coinníollacha conarthacha á n-urramú, i dteideal athrú den sórt sin a dhéanamh laistigh de 3 seachtaine ar a mhéad ó dháta na hiarrata. Tráth nach déanaí ná 2026, ní mhairfidh an próiseas chun athrú ó sholáthróir amháin go ceann eile níos faide ná 24 uair an chloig agus beidh sé indéanta an méid sin a dhéanamh le linn aon lá oibre.

2. Áiríteoidh na Ballstáit nach ngearrfar aon táillí a bhaineann le hathrú ó sholáthróir, ar a laghad, ar chustaiméirí teaghlaigh, ar micrifhiontair agus ar fhiontair bheaga.

3. De mhaolú ar mhír 2, féadfaidh na Ballstáit cead a thabhairt do na soláthróirí nó do na rannpháirtithe sa mhargadh a bhíonn ag gabháil don chomhbhailiú táillí scortha conartha a ghearradh ar chustaiméirí i gcás ina scoirfidh na custaiméirí sin go toiliúil conarthaí soláthair leictreachais ar théarma seasta agus ar phraghas socraithe roimh dháta aibíochta na gconarthaí sin, ar choinníoll go bhfuil na táillí sin ina gcuid de chonradh a rinne an custaiméir go toiliúil agus go ndéantar na táillí sin a chur in iúl don chustaiméir go soiléir sula ndéantar an conradh. Beidh na táillí sin comhréireach agus ní bheidh siad agus ní rachaidh siad thar an gcaillteanas eacnamaíoch díreach don soláthróir nó don rannpháirtí sa mhargadh a bhíonn ag gabháil don chomhbhailiú de thoradh an custaiméir an conradh a scor, lena n-áirítear costais aon infheistíochtaí cuachta nó seirbhísí cuachta atá soláthraithe don chustaiméir cheana féin mar chuid den chonradh. Is ar an soláthróir nó ar an rannpháirtí sa mhargadh a bhíonn ag gabháil do chomhbhailiú a bheidh an t-ualach an cailteanas eacnamaíoch díreach a chruthú agus déanfaidh an t-údarás rialála, nó aon údarás inniúil náisiúnta eile, faireachán ar a incheadaithe atá táillí scortha conartha.

4. Áiríteoidh na Ballstáit go ndéanfar an ceart chun athrú ó sholáthróir amháin go ceann eile nó ó rannpháirtí amháin sa mhargadh a bhíonn ag gabháil don chomhbhailiú go ceann eile a dheonú do chustaiméirí ar bhealach neamh-idirdhealaitheach ó thaobh costais, díchill agus ama de.

5. Beidh custaiméirí teaghlaigh i dteideal a bheith rannpháirteach i scéimeanna comhchoiteanna chun athrú ó sholáthróirí go cinn eile. Déanfaidh na Ballstáit gach bacainn rialála nó riaracháin a bheadh ann i leith athrú comhchoiteann a dhíchur, agus fós soláthroidh siad creat a áirithíonn an chosaint is mó do thomhaltóirí ionas go seachnófar aon chleachtas mí-úsáideach.

Airteagal 13

Conradh comhbhailiúcháin

1. Áiríteoidh na Ballstáit go mbeidh an tsaoirse ag na custaiméirí uile seirbhísí leictreachais a cheannach agus a dhíol, lena n-áirítear comhbhailiú, seachas soláthar, go neamhspleách ar a gconradh soláthair leictreachais agus ar ghnóthas leictreachais dá rogha.

2. Áiríteoidh na Ballstáit, i gcás inar mian le custaiméir deiridh conradh comhbhailiúcháin a thabhairt i gcrích, go mbeidh an custaiméir deiridh i dteideal déanamh amhlaidh gan toiliú na ngnóthas leictreachais lena aghaidh sin a fháil.

Áiríteoidh na Ballstáit go ndéanfaidh rannpháirtithe sa mhargadh a bhíonn ag gabháil don chomhbhailiú na custaiméirí a chur ar an eolas go hiomlán i dtaobh théarmaí agus coinníollacha na gconarthaí a thairgeann siad dóibh.

3. Na sonraí ábhartha uile maidir leis an bhfreagairt don éileamh nó na sonraí maidir le leictreachas arna sholáthar agus arna dhíol, áiríteoidh na Ballstáit go bhfuil na custaiméirí deiridh i dteideal iad a fháil saor in aisce uair amháin ar a laghad gach tréimhse bhilleála más rud é go n-iarrann an custaiméir an méid sin.

4. Áiríteoidh na Ballstáit go ndéanfar na cearta dá dtagraítear i míreanna 2 agus 3 a dheonú do na custaiméirí deiridh ar bhealach neamh-idirdhealaitheach ó thaobh costais, díchill agus ama de. Go háirithe, áiríteoidh na Ballstáit nach mbeidh custaiméirí faoi réir aon cheanglais theicniúla nó riaracháin, nósanna imeachta teicniúla nó riaracháin agus muirir theicniúla nó riaracháin atá idirdhealaitheach óna soláthróir ar an mbunús conradh a bheith acu le rannpháirtí sa mhargadh a bhíonn ag gabháil don chomhbhailiú.

*Airteagal 14***Uirlisí comparáide**

1. Áiritheoidh na Ballstáit go bhfuil rochtain ag custaiméirí teaghlaigh, agus ag micrifhiontair le tomhaltas bliantúil ionchasach is lú ná 100 000 kWh, ar a laghad, saor in aisce, ar uirlis amháin ar a laghad a chuireann i gcomparáid tairiscintí na soláthróirí, lena n-áirítear tairiscintí le haghaidh conarthaí leictreachais praghsála dinimiciúla. Déanfar na custaiméirí a chur ar an eolas go bhfuil na huirlisí sin le fáil agus beidh an fhaisnéis sin ina mbillí nó in éineacht lena mbillí nó déanfar ar bhealach eile é. Comhlíonfaidh an huirlisí ar a laghad na ceanglais seo a leanas:

- (a) beidh siad neamhspleách ó rannpháirtithe sa mhargadh agus áiritheoidh siad go dtugtar cóir chomhionann do ghnóthais leictreachais i dtorthaí an chuardaigh;
- (b) cuirfidh siad in iúl go soiléir cé hiad a gcuid úinéirí agus cén duine nádúrtha nó dlítheanach atá ag oibriú agus ag rialú na huirlise, chomh maith le faisnéis a thabhairt i dtaobh an chaoi a bhfuil na huirlisí á maoiniú;
- (c) leagfaidh siad amach na critéir shoiléire oibiachtúla a mbeidh an chomparáid bunaithe orthu, lena n-áirítear seirbhísí, agus foilseoidh siad iad;
- (d) úsáidfidh siad friotal atá soiléir agus gan débhrí;
- (e) beidh an fhaisnéis a thabharfaidh siad cruinn agus cothrom le dáta agus luafar an uair dheireanach a tugadh chun dáta í;
- (f) beidh siad inrochtana ag daoine faoi mhíchumas, trína bheith infheicthe, inoibrithe, intuigthe agus stóinseach;
- (g) cuirfidh siad nós imeachta éifeachtach ar fáil chun tuairisciú a dhéanamh ar aon fhaisnéis mhícheart faoi na tairiscintí atá foilsithe; agus
- (h) déanfaidh siad comparáidí, ach fós beidh an méid sonraí pearsanta a iarrtar teoranta do na sonraí atá go hiomlán riachtanach chun an chomparáid a dhéanamh.

Áiritheoidh na Ballstáit go mbeidh uirlis amháin ar a laghad ann a chlúdóidh an margadh ina iomláine. I gcás ina mbeidh níos mó ná uirlis amháin ann a chlúdóidh an margadh, áireofar sna huirlisí sin, ar bhealach chomh hiomlán agus is praiticiúil, raon tairiscintí leictreachais a chumhdóidh cuid shuntasach den mhargadh agus, i gcás nach cumhdóidh na huirlisí sin an margadh go hiomlán, ráiteas soiléir chuige sin, sula dtaispeánfar na torthaí;

2. Na huirlisí dá dtagraítear i mír 1, féadfaidh aon eintiteas, lena n-áirítear cuideachtaí príobháideacha agus údaráis agus comhlachtaí poiblí, iad a oibriú.
3. Déanfaidh na Ballstáit údarás inniúil a cheapadh le bheith freagrach as marcanna iontaoibhe a eisiúint le haghaidh uirlisí comparáide a chomhlíonann na ceanglais a leagtar amach i mír 1, agus as a áirithiú go leanfaidh na huirlisí comparáide sin a bhfuil marc iontaoibhe ag gabháil leo de na ceanglais a leagtar amach i mír 1 a chomhlíonadh. Beidh an t-údarás sin neamhspleách ar aon rannpháirtithe sa mhargadh agus ar aon oibreoirí uirlise comparáide.
4. Féadfaidh na Ballstáit a cheangal go mbeidh ar áireamh sna huirlisí comparáide dá dtagraítear i mír 1 critéir chomparáideacha a bhaineann le cineál na seirbhísí a thairgeann na soláthróirí.
5. Aon uirlis a dhéanann comparáid idir tairiscintí rannpháirtithe sa mhargadh, beidh sí incháilithe le hiarratas a dhéanamh ar mharc iontaoibhe i gcomhréir leis an Airteagal seo ar bhonn deonach agus neamh-idirdhealaitheach.
6. De mhaolú ar mhíreanna 3 agus 5, féadfaidh Ballstáit a roghnú gan foráil do mharcanna iontaoibhe a eisiúint d'uirlisí comparáide más rud é go bhfuil uirlis chomparáid a chomhlíonann na ceanglais a leagtar amach i mír 1 á soláthar ag údarás poiblí nó comhlacht poiblí.

*Airteagal 15***Custaiméirí gníomhacha**

1. Áiritheoidh na Ballstáit go bhfuil custaiméirí deiridh i dteideal gníomhú mar chustaiméirí gníomhacha gan a bheith faoi réir ceanglais theicniúla, ceanglais riaracháin, nósanna imeachta agus muirear, agus muirir ghréasáin nach léiriú ar na costais iad;
2. Áiritheoidh na Ballstáit maidir leis na custaiméirí gníomhacha:
 - (a) go bhfuil siad i dteideal oibriú go díreach nó trí chomhbhailiú;
 - (b) go bhfuil siad i dteideal leictreachas féinghinte a dhíol, lena n-áirítear trí chomhaontuithe ceannaigh cumhachta;

- (c) go bhfuil siad i dteideal a bheith rannpháirteach i scéimeanna solúbthachta agus scéimeanna éifeachtúlachta fuinnimh;
 - (d) go bhfuil siad i dteideal bainistiú na suiteálacha atá ag teastáil dá gcuid gníomhaíochtaí a tharmligean chuig tríú páirtí, lena n-áirítear suiteáil, oibriú, láimhseáil sonraí agus cothabháil, gan an tríú páirtí a bheith measta mar bheith ina chustaiméir gníomhach;
 - (e) go bhfuil siad faoi réir muirir ghréasáin atá costléiritheach, trédhearcach agus neamh-idirdhealaitheach, a dhéanann cuntas ar leithligh ar an leictreachas a chuirtear isteach san eangach agus ar an leictreachas a ídítear ón eangach, i gcomhréir le hAirteagal 59(9) den Treoir seo agus Airteagal 18 de Rialachán (AE) 2019/943, rud a áirithíonn go rannchuidíonn siad ar bhealach leormhaith agus cothrom le comhroinnt costais fhoriomlán an chórais;
 - (f) go bhfuil freagrach ar bhonn airgeadais de as aon mhíchothromaíochtaí sa chóras leictreachais arb iad is cúis leo; a mhéid a bhaineann leis sin, is páirtithe freagrachta cothromaíochta a bheidh iontu nó déanfaidh siad a bhfreagracht chothromaíochta a tharmligean i gcomhréir le hAirteagal 5 de Rialachán (AE) 2019/943.
3. Féadfaidh Ballstáit forálacha éagsúla a bheith acu ina ndlí náisiúnta is infheidhme maidir le custaiméirí aonair gníomhacha agus custaiméirí gníomhacha a bhíonn ag gníomhú go chomhpháirteach, ar choinníoll go ndéantar na cearta agus oibleagáidí uile faoin Airteagal seo a chur i bhfeidhm i leith gach custaiméir ghníomhaigh. Aon éagsúlacht sa chóir i leith custaiméirí gníomhacha a bhíonn ag gníomhú go comhpháirteach, beidh sí comhréireach agus cúiréasúnaithe.
4. Ballstáit a bhfuil scéimeanna atá ann cheana acu nach ndéanann cuntas ar leithligh ar an leictreachas a chuirtear isteach san eangach agus an leictreachas a ídítear ón eangach, ní dhéanfaidh siad aon chearta nua a dheonú faoi scéimeanna den sórt sin tar éis an 31 Nollaig 2023. In aon chás, na custaiméirí atá faoi réir scéimeanna atá ann cheana, beidh an fhéidearthacht acu ag aon tráth ar leith scéim nua a roghnú trína ndéantar cuntas ar leithligh ar an leictreacha a chuirtear isteach san eangach agus ar an leictreachas a ídítear ón eangach mar bhunús chun muirir ghréasáin a ríomh.
5. Áiritheoidh na Ballstáit maidir leis na tomhaltóirí gníomhacha a bhfuil úinéireacht ar shaoráid stórála acu:
- (a) go mbeidh acu an ceart nascadh leis an eangach laistigh de thréimhse réasúnach ama tar éis iarraidh chuige sin a dhéanamh, ar choinníoll go mbeidh na coinníollacha is gá, amhail freagracht chothromúcháin agus méadrú leormhaith, comhlíonta;
 - (b) nach bhfuil siad faoi réir aon mhuirir dhúbailte, lena n-áirítear muirir ghréasáin, le haghaidh leictreachas stóráilte a fhanann ina n-áitreabh nó nuair a bhíonn seirbhísí solúbthachta á soláthar acu d'oibreoirí córais;
 - (c) nach bhfuil siad faoi réir ceanglais cheadúnais nó táillí cheadúnais atá díréireach;
 - (d) go ligtear dóibh líon éagsúil seirbhísí a sholáthar ag an am céanna, más indéanta é sin go teicniúil.

Airteagal 16

Pobail fuinnimh saoránach

1. Déanfaidh na Ballstáit creat rialála cumasúcháin a sholáthar do phobail fuinnimh saoránach a áiritheoidh an méid seo a leanas:
- (a) go bhfuil rannpháirtíocht i bpoibail fuinnimh saoránach oscailte agus deonach;
 - (b) go bhfuil baill nó sairshealbhóirí de phobail fuinnimh saoránach i dteideal an pobail a fhágáil, agus sa chás sin beidh feidhm ag Airteagal 12;
 - (c) nach gcailleann baill nó sairshealbhóirí de phobail fuinnimh saoránach a gcearta agus a n-oibleagáidí mar chustaiméirí teaghlaigh nó mar chustaiméirí gníomhacha;
 - (d) faoi réir cúiteamh cothrom arna mheas ag an údarás rialála, go ndéanfaidh oibreoirí córais dáileacháin ábhartha comhoibriú le pobail fuinnimh saoránach chun aistriú leictreachais laistigh de phobail fuinnimh saoránach a éascú;
 - (e) go bhfuil pobail fuinnimh saoránach faoi réir nósanna imeachta agus muirir atá neamh-idirdhealaitheach, cothrom, comhréireach agus trédhearcach, lena n-áirítear i ndáil le clárú agus ceadúnú, chomh maith le muirir ghréasáin atá trédhearcach agus neamh-idirdhealaitheach agus atá ina léiriú ar an gcostas i gcomhréir le hAirteagal 18 de Rialachán (AE) 2019/943 rud a áirithíonn go rannchuidíonn siad ar bhealach leormhaith agus cothrom le comhroinnt costais fhoriomlán an chórais.

2. Féadfaidh na Ballstáit a fhoráil sa chreat rialála cumasúcháin i gcás pobail fuinnimh saoránach:
 - (a) go bhfuil siad oscailte do rannpháirtíocht trasteorann;
 - (b) go bhfuil siad i dteideal úinéireacht a bheith acu ar ghréasáin dáileacháin, nó na gréasáin sin a bhunú, a cheannach nó a léasú, agus go gceadaítear dóibh iad a bhainistiú go neamhspleách faoi réir na gcoinníollacha a leagtar amach i mír 4 den Airteagal seo;
 - (c) go bhfuil siad faoi réir na ndíolúintí dá bhforáiltear in Airteagal 38(2).
3. Áiritheoidh na Ballstáit maidir le pobail fuinnimh saoránach:
 - (a) go bhfuil siad in ann rochtain a fháil ar gach margadh leictreachais, bíodh sin go díreach nó trí chomhbhailiú, ar bhealach neamh-idirdhealaitheach;
 - (b) go gcaithtear leo ar bhealach neamh-idirdhealaitheach agus comhréireach maidir lena ngníomhaíochtaí, a gceart agus a n-oibleagáidí mar chustaiméirí deiridh, táirgeoirí, soláthróirí, oibreoirí córas dáileacháin nó rannpháirtithe sa mhargadh a bhíonn ag gabháil don chomhbhailiú;
 - (c) go bhfuil siad freagrach ar bhonn airgeadais de as aon mhíchothromaíochtaí sa chóras leictreachais arb iad is cúis leo; a mhéid a bhaineann leis sin, is páirtithe freagrachta cothromaíochta a bheidh iontu nó déanfaidh siad a bhfreagracht chothromaíochta a tharmligean i gcomhréir le hAirteagal 4 de Rialachán (AE) 2019/943;
 - (d) maidir le tomhaltas leictreachais fhéinghinte, déileáiltear le pobail fuinnimh saoránach mar a dhéantar le custaiméirí gníomhacha i gcomhréir le pointe (e) d'Airteagal 15(2);
 - (e) go bhfuil siad i dteideal socrú a dhéanamh laistigh den phobal fuinnimh saoránach i dtaobh roinnt an leictreachais a tháirgeann na haonaid táirgthe atá faoi úinéireacht an phobail, faoi réir na gceanglas eile a leagtar síos san Airteagal seo agus faoi réir cearta agus oibleagáidí a bheith á gcoimeád ag baill den phobal mar chustaiméirí deiridh.

Chun críocha phointe (e) den chéad fhomhír, i gcás ina ndéantar leictreachas a roinnt, ní dochar an méid sin do na muirir, taraifí agus tobhaigh don ghréasán is infheidhme, i gcomhréir le hanailís costais agus tairbhe ar na hacmhainní fuinnimh dáilte atá forbartha ag an údarás inniúil náisiúnta.

4. Féadfaidh na Ballstáit a chinneadh an ceart chun gréasáin dáileacháin a bhainistiú a dheonú do phobail fuinnimh saoránach ina limistéar oibriúcháin agus na nósanna imeachta ábhartha a bhunú, gan dochar do Chaibidil IV ná do rialacha agus rialacháin eile is infheidhme maidir le hoibreoirí córais dáileacháin. Má dheonaítear ceart den sórt sin, áiritheoidh na Ballstáit maidir le pobail fuinnimh saoránach:
 - (a) go bhfuil siad i dteideal comhaontú maidir le hoibriú a ngréasáin a thabhairt i gcrích leis an oibreoir córais dáileacháin nó oibreoir córais tarchurtha ábhartha a bhfuil a ngréasán ceangailte leis;
 - (b) go bhfuil faoi réir muirir ghréasáin iomchuí ag na pointí nasctha idir a ngréasán agus an gréasán dáileacháin lasmuigh den phobal fuinnimh saoránach agus go ndéanann na muirir gréasáin sin cuntas ar leithligh ar an leictreachas a chuirtear isteach sa ghréasán dáileacháin agus ar an leictreachas a ídítear ón ngréasán dáileacháin lasmuigh den phobal fuinnimh saoránach i gcomhréir le hAirteagal 59(7);
 - (c) nach ndéanfaidh siad idirdhealú in aghaidh na gcustaiméirí atá fós nasctha leis an gcóras dáileacháin ná nach ndéanfaidh siad aon díobháil dóibh.

Airteagal 17

Freagairt don éileamh trí chomhbhailiú

1. Ceadóidh agus cothóidh na Ballstáit rannpháirtíocht i bhfreagairt don éileamh trí chomhbhailiú. Ceadóidh na Ballstáit do na custaiméirí deiridh, lena n-áirítear iad siúd a thairgeann freagairt don éileamh trí chomhbhailiú, a bheith rannpháirteach in éineacht le táirgeoirí ar bhealach neamh-idirdhealaitheach i ngach margadh leictreachais.
2. Áiritheoidh na Ballstáit maidir leis na hoibreoirí córas tarchurtha agus leis na hoibreoirí córas dáileacháin, go ndéileálfadh siad, agus seirbhísí coimhdeacha á soláthar acu, le rannpháirtithe sa mhargadh a bhíonn ag gabháil do fhreagairt don éileamh a chomhbhailiú, ar bhealach neamh-idirdhealaitheach in éineacht le táirgeoirí, ar bhonn a gcumas teicniúil.
3. Áiritheoidh na Ballstáit go bhfuil ar áireamh ina gcreat rialála ábhartha na heilimintí seo a leanas ar a laghad:
 - (a) an ceart atá ag gach rannpháirtí sa mhargadh a bhíonn ag gabháil don chomhbhailiú, lena n-áirítear comhbhailitheoirí neamhspleacha, dul isteach i margaí leictreachais gan toiliú rannpháirtithe margaidh eile;

- (b) rialacha neamh-idirdhealaitheacha agus trédhearcacha lena sanntar go soiléir ról agus freagrachtaí do na gnóthais leictreachais uile agus custaiméirí uile;
- (c) rialacha agus nósanna imeachta neamh-idirdhealaitheacha agus trédhearcacha maidir le malartú sonraí idir rannpháirtithe sa mhargadh a bhíonn ag gabháil don chomhbhailiú agus gnóthais leictreachais eile lena n-áiríteofar rochtain fhurasta ar na sonraí ar théarmaí combhionanna agus neamh-idirdhealaitheacha agus lena dtugtar lánchosaint ag an am céanna do shonraí atá íogair ó thaobh na tráchtála de agus do shonraí pearsanta na gcustaiméirí;
- (d) oibleagáid ar rannpháirtithe sa mhargadh a bhíonn ag gabháil don chomhbhailiú bheith freagrach ar bhonn airgeadais de as aon mhíchothromaíochtaí sa chóras leictreachais arb iad is cúis leo; a mhéid a bhaineann leis sin, is páirtithe freagrachta cothromaíochta a bheidh iontu nó déanfaidh siad a bhfreagracht chothromaíochta a tharmligeán i gcomhréir le hAirteagal de Rialachán (AE) 2019/943;
- (e) foráil gan custaiméirí deiridh a bhfuil conradh acu le comhbhailitheoirí neamhspleácha a bheith faoi réir íocaíochtaí míchuí, pionóis mhíchúí ná aon sriantaí conarthacha eile míchuí óna soláthróirí;
- (f) sásra maidir le réiteach coinbhleachtaí idir rannpháirtithe sa mhargadh a bhíonn ag gabháil don chomhbhailiú agus rannpháirtithe margaidh eile, lena n-áirítear freagracht as míchothromaíochtaí.

4. Féadfaidh Ballstáit a cheangal ar ghnóthais leictreachais nó ar chustaiméirí deiridh rannpháirteacha go n-íocfaidh siad cúiteamh airgeadais le rannpháirtithe eile sa mhargadh nó do pháirtithe na rannpháirtithe sa mhargadh atá freagrach as cothromú a ndéantar difear díreach dóibh mar gheall ar fhreagairt ar éileamh a ghníomhachtú. Ní chruthóidh cúiteamh airgeadais den sórt sin bacainn do rannpháirtithe sa mhargadh a bhíonn ag gabháil don chomhbhailiú dul isteach sa mhargadh ná ní bheidh sé ina bhacainn ar sholúbthacht. Sna cásanna sin, beidh an cúiteamh airgeadais teoranta go docht go dtí méid a chumhdaíonn na costais a thabhaíonn soláthróirí na gcustaiméirí rannpháirteacha nó páirtithe na soláthróirí atá freagrach as cothromú le linn ghníomhachtú na freagartha ar éileamh. Sa mhodh chun an cúiteamh a ríomh, féadfar aird a thabhairt ar na sochair a thugann na comhbhailitheoirí neamhspleácha do rannpháirtithe eile sa mhargadh agus, sa chás in dtugtar an aird sin, féadfar a chur de cheangal ar chomhbhailitheoirí nó ar chustaiméirí rannpháirteacha rannchuidiú le cúiteamh den sórt sin, ach é sin amháin más amhlaidh agus sa mhéid nach dtéann na sochair do gach ceann de na soláthróirí, custaiméir agus a bpáirtithe atá freagrach as cothromú thar na costais dhíreacha arna dtabhu. Beidh an modh ríofa faoi réir a fhormheasa ag an údarás rialála nó ag údarás inniúil náisiúnta eile.

5. Áiríteoidh na Ballstáit go ndéanfaidh na húdaráis rialála nó, i gcás ina gceanglófar amhlaidh sa chóras dlí náisiúnta, go ndéanfaidh na hoibreoirí córas tarchurtha agus na hoibreoirí córas dáileacháin, i ndlúthchomhar le rannpháirtithe sa mhargadh agus le custaiméirí deiridh, ceanglais theicniúla a bhunú maidir le rannpháirtíocht i bhfreagairt don éileamh sna margaí leictreachais go léir ar bhonn shaintréithe teicniúla na margaí sin agus chumas na freagartha don éileamh. Cumhdófar le ceanglais den sórt sin rannpháirtíocht lena mbaineann ualaí comhbhailithe.

Airteagal 18

Billí agus faisnéis bhilleála

1. Áiríteoidh na Ballstáit go bhfuil billí agus faisnéis bhilleála beacht, éasca le tuiscint, soiléir, gonta, furasta le húsáid agus curtha i láthair ar bhealach a éascóidh do na custaiméirí deiridh comparáid a dhéanamh. Arna iarraidh sin dóibh, gheobhaidh custaiméirí deiridh míniú soiléir agus intuigthe ar an gcaoi ar cuireadh a mbille le chéile, go háirithe nuair nach bhfuil na billí sin bunaithe ar thomhaltas iarbhír.
2. Áiríteoidh na Ballstáit go bhfaighidh na custaiméirí deiridh a mbillí uile agus a bhfaisnéis bhilleála uile saor in aisce.
3. Áiríteoidh na Ballstáit go dtabharfar an rogha do na custaiméirí deiridh billí agus faisnéis bhilleála leictreonach a fháil, agus go ndéanfar socruithe solúbtha d'íocaíocht iarbhír an bhille a thairiscint dóibh.
4. Má fhoráiltear sa chonradh go bhféadfaí athrú ar tháirge nó ar phraghas a thabhairt isteach amach anseo, nó má fhoráiltear sa chonradh do lascaine, déanfar sin a lua ar an mbille in éineacht leis an dáta ar a dtarlóidh an t-athrú sin.
5. Rachaidh na Ballstáit i gcomhairle le heagraíochtaí tomhaltóirí aon uair a bheidh siad ag smaoineamh ar athruithe a dhéanamh ar na ceanglais maidir le hinneachar na mbillí.
6. Áiríteoidh na Ballstáit go gcomhlíonfaidh billí agus faisnéis bhilleála na ceanglais íosta a leagtar amach in Iarscríbhinn I.

Airteagal 19

Córais méadraithe chliste

1. Chun an éifeachtúlacht fuinnimh a chur chun cinn agus chun na custaiméirí deiridh a chumbachtú, molfaidh na Ballstáit nó, i gcás ina mbeidh foráil déanta amhlaidh ag Ballstát, molfaidh an t-údarás rialála go láidir do ghnóthais leictreachais agus do rannpháirtithe eile sa mhargadh úsáid an leictreachais a bharrfheabhsú, *inter alia* trí sheirbhísí bainistithe fuinnimh a sholáthar, foirmlí nuálacha praghsála a fhorbairt, agus trí chórais méadraithe chliste atá idir-inoibritheach a thabhairt isteach, go háirithe le córais bhainistithe fuinnimh do thomhaltóirí agus le heangaí cliste i gcomhréir le rialacha cosanta sonraí an Aontais is infheidhme.
2. Áiritheoidh na Ballstáit go ndéanfar córais méadraithe chliste a leathadh amach ar a gcríocha lena gcuideofar le rannpháirtíocht ghníomhach na gcustaiméirí i margadh an leictreachais. Féadfaidh an leathadh amach sin a bheith faoi réir measúnú costais agus tairbhe a dhéanfar i gcomhréir na bprionsabal a leagtar síos in Iarscríbhinn III.
3. Na Ballstáit sin a rachaidh ar aghaidh le córais méadraithe chliste a leathadh amach, glacfaidh siad agus foilseoidh siad na riachtanais íosta fheidhmiúla agus theicniúla le haghaidh na gcórais méadraithe chliste a bheidh le leathadh amach ar a gcríoch, i gcomhréir le hAirteagal 20 agus le hIarscríbhinn II. Áiritheoidh na Ballstáit idir-inoibritheacht na gcórais méadraithe chliste sin chomh maith lena gcumas aschur a sholáthar do chórais bhainistithe fuinnimh do thomhaltóirí. Ina leith sin, beidh aird chúig ag na Ballstáit ar úsáid na gcaighdeán ábhartha atá ar fáil, lena n-áirítear na cinn sin lena gcumasaítear an idir-inoibritheacht, ar na dea-chleachtais agus ar a thábhachtaí atá sé eangacha cliste a fhorbairt agus an margadh inmheánach don leictreachas a fhorbairt.
4. Na Ballstáit sin a rachaidh ar aghaidh leis na córais méadraithe chliste a leathadh amach, áiritheoidh siad gur ar bhealach trédhearcach agus neamh-idirdhealaitheach a rannchuideoidh na custaiméirí deiridh leis na costais a bhaineann leis an leathadh amach, agus aird á tabhairt acu ar na tairbhí fadtéarmacha a bheidh ann don slabhra luacha ina iomláine. Déanfaidh na Ballstáit nó, i gcás ina bhforálann Ballstát dó, na húdaráis a ainmnithe, faireachán go tráthrialta ar an leathadh amach sin ina gcríocha chun tabhairt i gcrích na dtairbhí do na tomhaltóirí a rianú.
5. I gcás ina bhfuil measúnú diúltach déanta ar leathadh amach na gcórais méadraithe chliste de thoradh an mheasúnaithe costais agus tairbhe dá dtagraítear i mír 2, áiritheoidh na Ballstáit go ndéanfar an measúnú sin a athbhreithniú gach 4 bliana ar a laghad, nó níos minice, mar fhreagairt ar athruithe ar na toimhdí bunúsacha agus mar fhreagairt ar fhorbairtí teicneolaíochta agus margaidh. Tabharfaidh na Ballstáit fógra don Choimisiún maidir le toradh an mheasúnaithe costais agus tairbhe nuashonraithe nuair a bheidh sé ar fáil.
6. Na forálacha maidir le méadrú cliste atá sa Treoir seo, beidh feidhm acu maidir le suiteálacha a bheidh ann sa todhchaí agus maidir le suiteálacha a thagann in ionad seanmhéadair chliste. Maidir le córais méadraithe chliste atá suiteáilte cheana, nó ar thosaigh a “dtús oibreacha” roimh an 4 Iúil 2019, féadfar iad a fhágáil i mbun oibríochta i rith a ré ach, i gcás córais méadraithe chliste nach gcomhlíonann na ceanglais in Airteagal 20 agus in Iarscríbhinn II, ní fhéadfar iad a fhágáil i mbun oibríochta níos faide ná an 5 Iúil 2031.

Chun críche na míre seo, ciallaíonn “tús oibreacha” tús oibreacha tógála ar an infheistíocht nó an chéad ghealltanais ceangailteach chun trealamh a ordú nó aon ghealltanais eile a bhfuil sé mar thoradh air go mbeidh an infheistíocht dochúlaithe, cibé acu is túisce. Ní mheastar gur tús oibreacha é talamh a cheannach ná obair réamhullmhúcháin amhail ceadúnais a fháil agus réamhstaidéir indéantachta a dhéanamh. Maidir le táthcheangail, ciallaíonn “tús oibreacha” an tráth a fhaightear na sócmhainní a bhaineann go díreach leis an mbunáocht arna fáil.

Airteagal 20

Feidhmiúlachtaí na gcórais méadraithe chliste

I gcás ina bhfuil measúnú dearfach déanta ar leathadh amach na gcórais méadraithe chliste de thoradh an mheasúnaithe costais agus tairbhe dá dtagraítear in Airteagal 19(2), nó i gcás ina bhfuil córais méadraithe chliste leata amach go córasach tar éis an 4 Iúil 2019, déanfaidh na Ballstáit na córais méadraithe chliste a leathadh amach i gcomhréir le caighdeán Eorpacha, le hIarscríbhinn III agus leis na ceanglais seo a leanas:

- (a) tomhaisfidh na córais méadraithe chliste go cruinn an tomhaltas leictreachais iarbhir agus beidh siad in ann faisnéis faoin am úsáide iarbhir a sholáthar don chustaiméir. Déanfar sonraí tomhaltais stairiúil atá bailíochtaithe a chur ar fáil go héasca agus ar bhealach slán agus i bhformáid léirshamhlaithe do na custaiméirí deiridh arna iarraidh sin dóibh agus gan costas breise. Déanfar sonraí tomhaltais atá gar d’fhíor-am ach nach bhfuil bailíochtaithe a chur ar fáil go héasca agus ar bhealach slán do na custaiméirí deiridh gan aon chostas breise, trí chomhéadan caighdeánaithe nó trí chianrochtain, chun tacú le cláir éifeachtúlachta fuinnimh uathoibrithe, freagairt don éileamh agus seirbhísí eile;

- (b) comhlíonfaidh slándáil na gcóras méadráithe chliste agus na cumarsáide sonraí rialacha slándála ábhartha de chuid an Aontais, agus aird chuí á tabhairt ar na teicnící is fearr atá ar fáil le haghaidh an leibhéal is airde cibearshlándála a áirithiú, agus fós na costais agus prionsabail na comhréireachta á meabhrú;
- (c) comhlíonfaidh príobháideacht na gcustaiméirí deiridh agus cosaint a sonraí rialacha ábhartha cosanta sonraí agus rialacha príobháideachta de chuid an Aontais;
- (d) áiritheoidh na hoibreoirí méadar gur féidir le méadair na gcustaiméirí gníomhacha a chuireann leictreachas isteach san eangach fan leictreachas a chuirtear isteach san eangach ó áitreabh na gcustaiméirí gníomhacha a áireamh;
- (e) má iarrann na custaiméirí deiridh iad, cuirfead sonraí maidir leis na leictreachas a chuireann siad isteach san eangach agus sonraí maidir lena dtomhaltas leictreachais ar fáil dóibh i gcomhréir leis na gníomhartha cur chun feidhme arna nglacadh de bhun Airteagal 24, trí chomhéad an caighdeánaithe cumarsáide nó trí chianrochtain, nó do thríú páirtí atá ag gníomhú thar a gceann, i bhformáid shothuigthe, a chuirfidh ar a gcumas tairiscintí a chur i gcomparáid ar bhonn “macasamhail le macasamhail”;
- (f) tabharfar comhairle agus faisnéis iomchuí do na custaiméirí deiridh roimh nó ag an tráth a shuiteálfar na méadair chliste, go háirithe maidir lena bpoitéinseal iomlán i ndáil le bainistiú léimh an mhéadair agus faireachán ar thomhaltasfuinnimh, agus maidir le bailiú agus próiseáil sonraí pearsanta i gcomhréir leis na rialacha cosanta sonraí is infheidhme de chuid an Aontais.
- (g) fágfaidh na córais méadráithe chliste gur féidir na custaiméirí deiridh a mhéadrú agus a réiteach de réir an taighigh ama chéanna leis an tréimhse chun éagthroime a shocrú sa mhargadh náisiúnta.

Chun críocha phointe (e) den chéad fhomhír, beidh sé indéanta ag custaiméirí deiridh a gcuid sonraí méadráithe a aisghabháil nó a tharchur chuig páirtí eile, gan aon chostas breise agus i gcomhréir lena gceart chun iniomparthacht sonraí faoi rialacha cosanta sonraí an Aontais.

Airteagal 21

Teidlíocht ar mhéadar cliste

1. I gcás ina bhfuil measúnú diúltach déanta ar leathadh amach na gcóras méadráithe chliste de thoradh an mheasúnaithe costais agus tairbhe dá dtagraítear in Airteagal 19(2), agus nach ndéantar córais méadráithe chliste a leathadh amach go córasach, áiritheoidh na Ballstáit go bhfuil gach custaiméir deiridh i dteideal, arna iarraidh sin dó, cé gurb é féin a sheasfaidh na costais ghaolmhara, méadar cliste a fháil suiteáilte nó, i gcás inarb infheidhme, uasghráidithe, faoi choinníollacha córa, réasúnacha agus cost-éifeachtacha, ar méadar é a chomhlíonfaidh na ceanglais seo a leanas:

- (a) go mbeidh aige, más indéanta go teicniúil é, na feidhmiúlachtaí dá dtagraítear in Airteagal 20, nó go mbeidh aige íos-tacar feidhmiúlachtaí atá le sainiú agus le foilsiú ag na Ballstáit ar an leibhéal náisiúnta agus i gcomhréir le hIarscríbhinn II;
- (b) go mbeidh sé idir-inoibrithe agus ábalta an naschtacht is inmhianaithe don bhonneagar méadráithe le córais bainistithe fuinnimh do thomhaltóirí a sholáthar gar d'fhíor-am.

2. I gcomhthéacs iarraidh ó chustaiméir ar mhéadar cliste de bhun mhír 1, déanfaidh na Ballstáit, nó i gcás ina mbeidh foráil déanta amhlaidh ag Ballstát, na húdaráis inniúla ainmnithe:

- (a) a áirithiú go ndéanfar an méid seo a leanas a shonrú go sainráite maille le tuairisc shoiléir sa tairiscint a thabharfar don chustaiméir deiridh a d'iarr suiteáil an mhéadair chliste:
 - (i) na feidhmeanna agus an idir-inoibritheacht is féidir leis an méadar cliste a thacú agus na seirbhísí féideartha chomh maith leis na sochair is féidir a fháil go réalaíoch ach an méadar cliste sin a bheith ag an gcustaiméir an tráth sin;
 - (ii) aon chostais ghaolmhara atá le seasamh ag an gcustaiméir deiridh;
- (b) a áirithiú go ndéanfar é a shuiteáil laistigh d'achar réasúnach ama nach déanaí ná 4 mhí tar éis iarraidh an chustaiméara;
- (c) go tráthrialta, agus gach 2 bhliain ar a laghad, na costais ghaolmhara a athbhreithniú agus a chur ar fáil go poiblí, agus éabhlóid na gcostas sin a rianú i bhfianaise fhorbairtí na teicneolaíochta agus aon uasghrádú a d'fhéadfadh a bheith déanta ar an gcóras méadráithe.

*Airteagal 22***Gnáthmhéadair**

1. Más rud é nach mbeidh méadair chliste ag custaiméirí deiridh, áiritheoidh na Ballstáit go soláthrófar gnáthmhéadair aonair do chustaiméirí deiridh a thomhaisfidh go cruinn a dtomhaltas iarbhrí.
2. Áiritheoidh na Ballstáit go mbeidh na custaiméirí deiridh in ann a ngnáthmhéadair a léamh gan dua, bíodh sin go díreach nó go hindíreach trí chomhéadan ar líne nó trí chomhéadan iomchuí eile.

*Airteagal 23***Bainistiú sonraí**

1. Agus na rialacha maidir le bainistiú agus malartú sonraí á leagan síos acu, sonródh na Ballstáit, nó i gcás ina mbeidh foráil déanta amhlaidh ag Ballstát, an t-údarás inniúil atá ainmnithe na rialacha a ghabhann le rochtain ag páirtithe incháilithe ar shonraí an chustaiméara deiridh i gcomhréir leis an Airteagal seo agus le creat dlí an Aontais is infheidhme. Chun críocha na Treorach seo, tabharfar le fios le sonraí go n-áireofar sonraí méadraithe agus tomhaltais chomh maith leis na sonraí a theastaíonn tráth a athraíonn custaiméir go soláthróir eile, freagairt don éileamh agus seirbhísí eile.
2. Eagróidh na Ballstáit an bainistiú sonraí chun rochtain agus malartú éifeachtúil agus slán a áirithiú maidir leis na sonraí, comh maith le cosaint sonraí agus slándáil sonraí.

Go neamhspleách ar an tsamhail bainistithe sonraí a chuirfear i bhfeidhm i ngach Ballstát, déanfaidh na páirtithe atá freagrach as an mbainistiú sonraí rochtain ar shonraí an chustaiméara deiridh a sholáthar d'aon pháirtí incháilithe, i gcomhréir le mír 1. Beidh na sonraí arna n-iarraidh ar fáil do na páirtithe incháilithe ar bhealach neamh-idirdhealaitheach agus go comhuaineach. Beifear in ann na sonraí a rochtain go héasca, agus cuirfear na nósanna imeachta ábhartha chun rochtain a fháil ar shonraí ar fáil go poiblí.

3. Na rialacha maidir le rochtain ar shonraí agus stóráil sonraí chun críocha na Treorach seo, comhlíonfaidh siad dlí ábhartha an Aontais.

Próiseáil sonraí pearsanta a dhéantar faoi chuimsiú na Treorach seo, déanfar í i gcomhréir le Rialachán (AE) 2016/679.

4. Déanfaidh na Ballstáit nó, i gcás ina mbeidh foráil déanta amhlaidh ag Ballstát, na húdaráis inniúla atá ainmnithe na páirtithe atá freagrach as bainistiú sonraí a údarú agus a dheimhniú nó, i gcás inarb infheidhme, a mhaoirsiú chun a áirithiú go gcomhlíonfaidh siad ceanglais na Treorach seo.

Gan dochar do chúraimí na n-oifigeach cosanta sonraí faoi Rialachán (AE) 2016/679, féadfaidh na Ballstáit cinneadh a dhéanamh ceangal a chur ar na páirtithe atá freagrach as bainistiú sonraí oifigigh chomhlíontachta a cheapadh a bheidh freagrach as faireachán a dhéanamh ar chur chun feidhme na mbeart arna ndéanamh ag na páirtithe sin chun rochtain neamh-idirdhealaitheach ar na sonraí agus comhlíonadh cheanglais na Treorach seo a áirithiú.

Féadfaidh na Ballstáit oifigigh chomhlíontachta nó comhlachtaí comhlíontachta da dtagraítear i bpointe (d) d'Airteagal 35(2) den Treoir seo a cheapadh chun oibleagáidí faoin mír seo a chomhlíonadh.

5. Ní ghearrfar aon chostais bhreise ar na custaiméirí deiridh as rochtain ar a sonraí ná as a iarraidh go ndéanfaí a gcuid sonraí a chur ar fáil.

Beidh na Ballstáit freagrach as na muirir ábhartha a shocrú maidir le rochtain na bpáirtithe incháilithe ar na sonraí.

Déanfaidh na Ballstáit nó, i gcás ina mbeidh foráil déanta amhlaidh ag Ballstát, na húdaráis inniúla ainmnithe a áirithiú go mbeidh aon mhúirear a ghearrann eintitis rialáilte a sholáthraíonn seirbhísí sonraí réasúnach agus cuí-réasúnaithe.

*Airteagal 24***Ceanglais idir-inoibritheachta agus nósanna imeachta le haghaidh rochtain ar shonraí**

1. Chun iomaíochas sa mhargadh miondíola a chur chun cinn agus chun costais riaracháin iomarcacha a sheachaint do na páirtithe incháilithe, éascóidh na Ballstáit lán-idir-inoibritheacht na seirbhísí fuinnimh laistigh den Aontas.

2. Déanfaidh an Coimisiún, trí bhíthin gníomhartha cur chun feidhme, ceanglais idir-inoibritheachta a ghlacadh agus nósanna imeachta neamh-idirdhealaitheacha agus trédhearcacha a ghlacadh le haghaidh rochtain a fháil ar na sonraí dá dtagraítear in Airteagal 23(1). Déanfar na gníomhartha cur chun feidhme sin a ghlacadh i gcomhréir leis an nós imeachta comhairleach dá dtagraítear in Airteagal 68(2).
3. Áiritheoidh na Ballstáit go ndéanfaidh gnóthais leictreachais na ceanglais idir-inoibritheachta agus na nósanna imeachta le haghaidh rochtain a fháil ar na sonraí dá dtagraítear i mír 2 a chur bhfeidhm. Beidh na ceanglais agus na nósanna imeachta sin bunaithe ar na cleachtais náisiúnta atá ann cheana.

Airteagal 25

Pointí teagmhála aonair

Áiritheoidh na Ballstáit go gcuirfeadh pointí teagmhála aonair ar fáil a sholáthróidh do na custaiméirí an fhaisnéis uile is gá maidir lena gcearta, an dlí is infheidhme agus sásraí um réiteach díospóide a bheidh ar fáil dóibh i gcás díospóide. Féadfaidh pointí teagmhála aonair den sórt sin a bheith ina gcuid de phointí faisnéise tomhaltóra ginearálta.

Airteagal 26

An ceart chun díospóidí a réiteach lasmuigh den chúirt

1. Áiritheoidh na Ballstáit go mbeidh rochtain ag na custaiméirí deiridh ar shásraí um réiteach díospóidí lasmuigh den chúirt atá simplí, cóir, trédhearcach, neamhspleách, éifeachtach agus éifeachtúil chun díospóidí a réiteach i dtaca leis na cearta agus na hoibleagáidí a bhunaítear faoin Treoir seo, agus go mbeidh sé sin acu trí shásra neamhspleách amhail ombudsman fuinnimh nó comhlacht tomhaltóirí, nó trí údarás rialála. I gcás inar tomhaltóir é an custaiméir deiridh de réir bhrí Threoir 2013/11/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽²³⁾, comhlíonfaidh na sásraí um réiteach díospóidí lasmuigh den chúirt ceanglais cháilíochta Threoir 2013/11/AE agus déanfar foráil ann, i gcás ina bhfuil údar cuí leis, maidir le córais aiséicáíochta agus cúitimh.
2. I gcás inar gá sin, áiritheoidh na Ballstáit go gcomhoibreoidh eintitis um réiteach malartach díospóidí le chéile chun sásraí um réiteach díospóidí lasmuigh den chúirt atá simplí, cóir, trédhearcach, neamhspleách, éifeachtach agus éifeachtúil a sholáthar i gcás aon díospóid a eascraíonn as táirgí nó seirbhísí atá ceangailte nó cuachta le haon táirge nó seirbhís a thagann faoi raon feidhme na Treorach seo.
3. Beidh rannpháirtíocht gnóthas leictreachais i sásraí um réiteach díospóidí lasmuigh den chúirt do chustaiméirí teaghlaigh éigeantach mura rud é go léiríonn an Ballstát don Choimisiún go bhfuil sásraí eile ann atá chomh héifeachtach céanna.

Airteagal 27

Seirbhís uilíoch

1. Áiritheoidh na Ballstáit go bhfuil ag gach custaiméir teaghlaigh agus, i gcás ina measann na Ballstáit gurb iomchuí é, ag fiontair bheaga seirbhís uilíoch, eadhon an ceart chun soláthar leictreachais a fháil atá de cháilíocht shonraithe laistigh dá gcíoch ar phraghsanna iomaíocha atá éasca agus soiléir le cur i gcomparáid le chéile, trédhearcach agus neamh-idirdhealaitheach. Chun soláthar na seirbhíse uilíche a áirithiú, féadfaidh na Ballstáit soláthróir na dála deiridh a cheapadh. Cuirfidh na Ballstáit d'oibleagáid ar na hoibreoirí córais dáileacháin custaiméirí a cheangal lena ngréasáin faoi théarmaí, coinníollacha agus taraifí a shocraítear i gcomhréir leis an nós imeachta a leagtar síos in Airteagal 59(7). Leis an Treoir seo, ní chuirtear cosc ar na Ballstáit a suíomh margaidh a láidriú do chustaiméirí teaghlaigh agus do chustaiméirí neamhtheaghlaigh beaga agus meánmhéide trí na deiseanna tiomsaithe ionadaíochta don acme sin custaiméirí a chur chun cinn.
2. Déanfar mhír 1 a chur chun feidhme ar bhealach trédhearcach agus neamh-idirdhealaitheach agus ní chuirfidh sí bac roimh an saor-rogha soláthóra dá bhforáiltear in Airteagal 4.

⁽²³⁾ Treoir 2013/11/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 21 Bealtaine 2013 maidir le réiteach malartach díospóidí le haghaidh díospóidí tomhaltóirí agus lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 2006/2004 agus Treoir 2009/22/CE (IO L 165, 18.6.2013, lch. 63).

*Airteagal 28***Custaiméirí leochaileacha**

1. Déanfaidh na Ballstáit na bearta is iomchuí chun custaiméirí a chosaint agus chun a áirithiú go bhfuil coimircí iomchuí ann chun custaiméirí leochaileacha a chosaint. Sa chomhthéacs sin, sainmhíneoidh gach Ballstát coincheap an chustaiméara leochailigh agus d'fhéadfadh an coincheap sin tagairt a dhéanamh don bhochtaineacht fuinnimh agus, *inter alia* do dhíscor an leictreachais a fhaigheann custaiméirí den sórt sin a thoirmeasc ag amanna criticiúla. Maidir le coincheap na gcustaiméirí leochaileacha, féadfar a áireamh leis leibhéal ioncain, an sciar den chaiteachas fuinnimh as ioncam indiúscartha, éifeachtúlacht fuinnimh na dtithe, dianspleáchas ar threallamh leictreach ar chúiseanna sláinte, mar gheall ar aois nó bunaithe ar chritéir eile. Áiritheoidh na Ballstáit go gcuirfear i bhfeidhm na cearta agus na hoibleagáidí atá nasctha le custaiméirí leochaileacha. Go háirithe, déanfaidh siad bearta chun custaiméirí i limistéir iargúlta a chosaint. Áiritheoidh siad ardleibhéal cosanta tomhaltóirí, go háirithe maidir le trédhearcacht i ndáil le téarmaí agus coinníollacha conarthacha, faisnéis ghinearálta agus sásraí um réiteach díospóidí.

2. Déanfaidh na Ballstáit na bearta is iomchuí, amhail sochair a sholáthar trí bhíthin a gcóras slándála sóisialta chun an soláthar is gá a áirithiú do chustaiméirí leochaileacha, nó foráil a dhéanamh maidir le tacaíocht d'fheabhsuithe ar an éifeachtúlacht fuinnimh, chun dul i ngleic leis an mbochtaineacht fuinnimh nuair a shaináithnítear í de bhun phointe (d) d'Airteagal 3(3) de Rialachán (AE) 2018/1999, lena n-áirítear i gcomhthéacs na bochtaineachta i gcoitinne. Ní chuirfidh na bearta sin bac roimh oscailt éifeachtach an mhargaidh a leagtar amach in Airteagal 4 ná roimh fheidhmiú an mhargaidh, agus cuirfear fógra chuig an gCoimisiún fúthu, i gcás inarb ábhartha, i gcomhréir le forálacha Airteagal 9(4). Féadfar a áireamh i bhfógraí den sórt sin bearta arna ndéanamh laistigh den chóras ginearálta slándála sóisialta.

*Airteagal 29***Bochtaineacht fuinnimh**

Nuair a bheifear ag measúnú líon na dteaghlach atá buailte ag an mbochtaineacht fuinnimh de bhun phointe (d) d'Airteagal 3(3) de Rialachán (AE) 2018/1999, bunóidh agus foilseoidh na Ballstáit sraith de chritéir a bhféadfadh ioncam íseal, caiteachas ard fuinnimh as an ioncam indiúscartha agus droch-éifeachtúlacht fuinnimh a bheith ar áireamh leo.

Tabharfaidh an Coimisiún treoraíocht i dtaobh an tsainmhíneithe ar 'líon suntasach de theaghlaigh atá buailte ag an mbochtaineacht fuinnimh' sa chomhthéacs seo agus i gcomhthéacs Airteagal 5(5), ag tosú ón mbuntuisicint gur féidir le haon chion de theaghlaigh atá buailte ag an mbochtaineachta fuinnimh a bheith suntasach.

CAIBIDIL IV

OIBRIÚ CÓRAS DÁILEACHÁIN*Airteagal 30***Oibreoirí córas dáileacháin a ainmniú**

Déanfaidh na Ballstáit, nó cuirfidh siad ceangal ar na gnóthais ar leo na córais dáileacháin nó atá freagrach astu oibreoir córais dáileacháin amháin nó níos mó a ainmniú ar feadh tréimhse ama atá le cinneadh ag na Ballstáit, ag féachaint do chúrsaí éifeachtúlachta agus cothromaíochta eacnamaíche.

*Airteagal 31***Cúraimí na n-oibreoirí córas dáileacháin**

1. Beidh an t-oibreoir córais dáileacháin freagrach as a áirithiú go mbeidh an cumas fadtéarmach ag an gcóras freastal ar éilimh réasúnta ar dháileadh leictreachais, agus as córas dáileacháin leictreachais atá slán, iontaoifa agus éifeachtúil a oibriú, a chothabháil agus a fhorbairt ina limistéar le haird chúil ar an gcomhshaol agus ar an éifeachtúlacht fuinnimh.

2. Ar aon chor, ní dhéanfaidh an t-oibreoir córais dáileacháin idirdhealú idir úsáideoirí córais nó idir aicmí d'úsáideoirí córais, go háirithe ar mhaithe lena ghnóthais ghaolmhara.

3. Cuirfidh an t-oibreoir córais dáileacháin ar fáil d'úsáideoirí an chórais an fhaisnéis a theastaíonn uathu chun rochtain éifeachtúil a fháil ar an gcóras, lena n-áirítear úsáid a bhaint as.

4. Féadfaidh Ballstát ceangal a chur ar an oibreoir córais dáileacháin, agus suiteálacha giniúna á seoladh, tosaíocht a thabhairt do na suiteálacha giniúna a úsáideann foinsí n-athnuaite nó a úsáideann comhghiniúint ardéifeachtach, i gcomhréir le hAirteagal 12 de Rialachán (AE) 2019/943.
5. Gníomhóidh oibreoir córais dáileacháin mar éascaitheoir margaidh neodrach chun an fuinneamh a úsáideann sé chun cailteanais fuinnimh i gcóras a chumhdach a sholáthar, i gcomhréir le nósanna imeachta a bheidh trédhearcach, neamh-idirdhealaitheach agus bunaithe ar an margadh, i gcás ina bhfuil feidhm den sórt sin aige.
6. I gcás ina mbíonn oibreoir córais dáileacháin freagrach as soláthar na dtáirgí agus na seirbhísí atá riachtanach le haghaidh oibriú éifeachtach, intaofa agus slán an chórais dáileacháin, beidh rialacha arna nglacadh ag an oibreoir córais dáileacháin ann chun na críche sin agus beidh siad oibiachtúil, trédhearcach agus neamh-idirdhealaitheach agus déanfar iad a fhorbairt i gcomhordú leis na hoibreoirí córas tarchurtha nó le rannpháirtithe ábhartha eile sa mhargadh. Na téarmaí agus coinníollacha, lena n-áirítear rialacha agus taraifí i gcás inarb infheidhme, le haghaidh soláthar na dtáirgí agus na seirbhísí sin ag oibreoirí córas dáileacháin, déanfar iad a bhunú i gcomhréir le hAirteagal 59(7) ar bhealach neamh-idirdhealaitheach agus costléiritheach agus foilseofar iad.
7. I ndéanamh na gcúraimí dá dtagraítear i mír 6, soláthróidh an t-oibreoir córais dáileacháin na seirbhísí coimhdeacha neamh-mhínicíochta atá ag teastáil dá chóras i gcomhréir le nósanna imeachta atá trédhearcach, neamh-idirdhealaitheach agus margadhbhunaithe, mura rud é go bhfuil sé measúnaithe ag an údarás rialála nach bhfuil soláthar margadhbhunaithe seirbhísí coimhdeacha neamh-mhínicíochta éifeachtach ar bhonn eacnamaíochta agus go bhfuil maolú deonaithe aici. An oibleagáid seirbhísí choimhdeacha neamh-mhínicíochta a sholáthar, níl feidhm aici maidir le compháirteanna lán-chomhtháite den ghréasán.
8. Le soláthar na dtáirgí agus na seirbhísí dá dtagraítear i mír 6, áiríteofar rannpháirtíocht éifeachtach na rannpháirtithe cáilithe uile sa mhargadh, lena n-áirítear rannpháirtithe sa mhargadh a tháirgeann fuinneamh ó fhoinsí in-athnuaite, rannpháirtithe sa mhargadh a bhíonn ag gabháil don fhreagairt don éileamh, oibreoirí saoráidí stórála fuinnimh agus rannpháirtithe sa mhargadh a bhíonn ag gabháil don chomhbhailiú, go háirithe trí cheangal a chur ar údarás rialála nó ar oibreoirí córas dáileacháin i ndlúthchomhar leis na rannpháirtithe margaidh uile, lena n-áirítear oibreoirí córas tarchurtha, ceanglais theicniúla a bhunú maidir le rannpháirtíocht sna margáí sin ar bhonn shaintréithe teicniúla na margáí sin agus chumas na rannpháirtithe margaidh uile.
9. Comhoibreoidh oibreoirí córas dáileacháin le hoibreoirí córas tarchurtha ar mhaithe le rannpháirtíocht éifeachtach rannpháirtithe an mhargaidh atá nasctha lena n-eagnach i margáí miondíola, mórdhíola agus cothromúcháin. Maidir le tabhairt i gcrích seirbhísí cothromúcháin a eascraíonn as acmhainní atá suite sa chóras dáileacháin, déanfar é a chomhaontú leis an oibreoir córais tarchurtha ábhartha i gcomhréir le hAirteagal 57 de Rialachán (AE) 2019/943 agus Airteagal 182 de Rialachán (AE) 2017/1485 ón gCoimisiún ⁽²⁴⁾.
10. Féadfaidh Ballstáit nó a n-údarás inniúla ainmnithe ligean d'oibreoirí córas dáileacháin gníomhaíochta a dhéanamh thar na ngníomhaíochtaí sin dá bhforáiltear sa Treoir seo agus i Rialachán (AE) 2019/943, i gcás ina bhfuil na gníomhaíochtaí sin riachtanach do na hoibreoirí córas dáileacháin chun a gcuid oibleagáidí faoin Treoir seo nó faoi Rialachán (AE) 2019/943 a chomhlíonadh, ar choinníoll go bhfuil sé measúnaithe ag an údarás rialála go bhfuil gá le maolú den sórt sin. Ní dochar an mhír seo don cheart atá ag oibreoirí córas dáileacháin úinéireacht a bheith acu ar ghréasán seachas gréasáin leictreachais, iad a fhorbairt, a bhainistiú nó a oibriú, i gcás ina bhfuil ceart den sórt sin deonaithe ag an mBallstát nó ag an údarás inniúil ainmnithe.

Airteagal 32

Dreasachtaí le haghaidh úsáid na solúbthachta i ngréasáin dáileacháin

1. Cuirfidh na Ballstáit an creat rialála is gá ar fáil chun na hoibreoirí córas dáileacháin a chumasú seirbhísí solúbthachta, lena n-áirítear bainistiú ar phlódú ina limistéir, a sholáthar agus tabharfaidh na Ballstáit dreasachtaí dóibh chuige sin, chun feabhas a chur ar éifeachtúlachtaí in oibriú agus i bhforbairt an chórais dáileacháin. Go háirithe, áiríteoidh na creataí rialála go mbeidh na hoibreoirí córas dáileacháin in ann seirbhísí den sórt sin a sholáthar ó sholáthraithe giniúna dáilte, ón bhfreagairt don éileamh nó ó stóráil fuinnimh agus úsáid bearta éifeachtúlachta fuinnimh a chur chun cinn, i gcás ina ndéanann na seirbhísí sin, ar bhealach costéifeachtach, laghdú ar an ngá an acmhainneacht leictreachais a uasghrádú nó a athsholáthar agus a thacaíonn le hoibriú éifeachtúil slán an chórais dáileacháin. Déanfaidh oibreoirí córas dáileacháin na seirbhísí sin a sholáthar i gcomhréir le nósanna imeachta trédhearcacha, neamh-idirdhealaitheacha agus margadhbhunaithe ach amháin sa chás go bhfuil sé suite ag na húdaráis rialála nach bhfuil soláthar na seirbhísí sin éifeachtach ar bhonn eacnamaíochta de nó i gcás ina leanfadh mórshaobhadh ar an margadh nó plódú níos airde as soláthar den sórt sin.

⁽²⁴⁾ Rialachán (AE) Uimh. 2017/1485 ón gCoimisiún an 2 Lúnasa 2017 lena mbunaítear treoirline maidir le hoibríocht córas tarchurtha leictreachais (IO L 220, 25.8.2017, lch. 1).

2. Oibreoirí córas dáileacháin, faoi réir a bhformheasa ag an údarás rialála, nó an t-údarás rialála féin, déanfaidh siad, trí bhíthin próiseas trédhearcach agus rannpháirtíocht ina n-áirítear úsáideoirí córais ábhartha agus oibreoirí córais tarchurtha uile, na sonraíochtaí le haghaidh seirbhísí solúbthachta a bhunú agus, i gcás inarb iomchuí, saineoidh siad na táirgí margaidh caighdeánaithe do na seirbhísí sin, ar a laghad ar an leibhéal náisiúnta. Áiríteoidh na sonraíochtaí sin gur ann dorannpháirtíocht éifeachtach agus neamh-idirdhealaitheach na rannpháirtithe margaidh uile, lena n-áirítear rannpháirtithe sa mhargadh a tháirgeann fuinneamh ó fhoinsí in-athnuaite, rannpháirtithe sa mhargadh a bhíonn ag gabháil don fhreagairt don éileamh, oibreoirí saoráidí stórála fuinnimh agus rannpháirtithe a bhíonn ag gabháil don chomhbhailiú. Malartóidh na hoibreoirí córas dáileacháin an fhaisnéis uile is gá agus déanfaidh siad comhordú leis na hoibreoirí córas tarchurtha chun a áirithiú go mbainfeadh úsáid optamach as acmhainní, chun oibriú slán agus éifeachtúil an chórais a áirithiú agus chun forbairt an mhargaidh a éascú. Tabharfar luach saothair iomchuí do na hoibreoirí córas dáileacháin as na seirbhísí sin a sholáthar ionas go mbeidh siad in ann na costais réasúnacha chomhfhreagracha ar a laghad a aisghabháil, lena n-áirítear na speansais is gá maidir le teicneolaíochta faisnéise agus cumarsáide agus costais bhonneagair is gá.

3. Beidh forbairt córas dáileacháin bunaithe ar phlean forbartha gréasáin atá trédhearcach agus a chuirfidh na hoibreoirí córas dáileacháin á bhfoilsíú gach 2 bhliain ar a laghad agus a dhéanfaidh siad a chur faoi bhráid an údarás rialála. Sa phlean forbartha gréasáin, soláthrófar trédhearcacht i dtaobh na seirbhísí solúbthachta meántéarmach agus fadtéarmach atá ag teastáil, agus leagfar amach na hinfeistíochtaí atá beartaithe a dhéanamh go ceann 5 go 10 mbliana ina dhiaidh sin ann, agus béim ar leith ar an bpríomhbhonneagar dáileacháin is gá chun acmhainneacht ghiniúna nua agus ualaí nua a cheangal lena n-áirítear pointí athluchtaithe le haghaidh feithiclí leictreacha. Áireofar freisin sa phlean forbartha gréasáin úsáid na freagartha don éileamh, na héifeachtúlachta fuinnimh, na saoráidí stórála fuinnimh nó na n-acmhainní eile atá an t-oibreoir córais dáileacháin le húsáid de rgha ar an gcóras a mhéadú.

4. Rachaidh an t-oibreoir córais dáileacháin i gcomhairle le gach úsáideoir córais ábhartha agus leis na hoibreoirí córas tarchurtha ábhartha maidir leis an bplean forbartha gréasáin. Foilseoidh an t-oibreoir córais dáileacháin torthaí an phróisis comhairliúcháin, in éineacht leis an bplean forbartha gréasáin, agus déanfaidh siad torthaí an comhairliúcháin agus an plean forbartha gréasáin a chur faoi bhráid an údarás rialála. Féadfaidh an t-údarás rialála leasuithe ar an bplean sin a iarraidh.

5. Féadfaidh na Ballstáit cinneadh a dhéanamh gan an oibleagáid a leagtar amach i mír 3 a chur i bhfeidhm maidir le gnóthais leictreachais chomhtháite a fhreastalaíonn ar níos lú ná 100 000 custaiméir ceangailte, nó a fhreastalaíonn ar chórais scoite bheaga.

Airteagal 33

An leictrea-shoghluasteacht a chomhtháthú sa ghréasán leictreachais

1. Gan dochar do Threoir 2014/94/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽²⁵⁾, cuirfidh na Ballstáit an creat rialála is gá ar fáil chun go n-éascófar pointí athluchtaithe a bhfuil rochtain phoiblí orthu agus pointí athluchtaithe príobháideacha a cheangal leis an ngréasán dáileacháin. Áiríteoidh na Ballstáit go gcomhoibreoidh na hoibreoirí córas dáileacháin ar bhonn neamh-idirdhealaitheach le haon ghnóthas ar leis pointí athluchtaithe d'fheithiclí leictreacha nó a dhéanann pointí athluchtaithe den sórt sin a fhorbairt, a oibriú nó a bhainistiú, lena n-áirítear maidir leis an gceangal leis an eangach.

2. Ní bheidh úinéireacht ag oibreoirí córas dáileacháin ar phointí athluchtaithe d'fheithiclí leictreacha, ná ní dhéanfaidh siad iad a fhorbairt, a bhainistiú nó a oibriú, cé is moite de na cásanna sin ina mbíonn úinéireacht ar phointí athluchtaithe príobháideacha ag oibreoirí córas dáileacháin chun a n-úsáide féin.

3. De mhaolú ar mhír 2, féadfaidh na Ballstáit ligean do na hoibreoirí córas dáileacháin uinéireacht a bheith acu ar phointí athluchtaithe d'fheithiclí leictreacha, nó iad a fhorbairt, a bhainistiú nó a oibriú, ar choinníoll go chomhlíontar gach ceann de na coinníollacha seo a leanas:

- nach ndearnadh, tar éis nós imeachta tairisceana a bhí oscailte, trédhearcach agus neamh-idirdhealaitheach agus atá faoi réir a athbhreithnithe agus a fhorghéasa ag an údarás rialála, an ceart a dhámhachaint ar pháirtithe eile uinéireacht a bheith acu ar phointí athluchtaithe d'fheithiclí leictreacha, nó iad a fhorbairt, a bhainistiú nó a oibriú, nó nach bhféadfadh páirtithe eile na seirbhísí sin a thabhairt i gcrích ar chostas réasúnach agus ar bhealach tráthúil;
- go ndearna an t-údarás rialála measúnú ex ante ar choinníollacha an nós imeachta tairisceana faoi phointe (a) agus gur dheonaigh sé a fhorghéas;
- go n-oibríonn an t-oibreoir córais dáileacháin na pointí athluchtaithe ar bhonn rochtana tríú páirtí i gcomhréir le hAirteagal 6 agus nach ndéanann sé idirdhealú idir úsáideoirí córais nó aicmí d'úsáideoirí córais, agus go háirithe i bhfabhar na ngnóthas sin atá gaolmhar leis.

⁽²⁵⁾ Treoir 2014/94/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 22 Deireadh Fómhair 2014 maidir le bonneagar breoslaí malartacha a úsáid (IO L 307, 28.10.2014, lch. 1).

Féadfaidh an t-údarás rialála treoirínnte nó clásail soláthair a tharraingt suas mar chúnamh d'oibreoirí córas dáileacháin chun nós imeachta tairisceana cothrom a áirithiú.

4. I gcás ina mbeidh na coinníollacha a leagtar amach i mír 3 curtha chun feidhme ag Ballstáit, déanfaidh na Ballstáit nó a n-údarás inniúla ainmnithe comhairliúchán poiblí go tráthrialta nó gach 5 bliana ar a laghad chun athmheasúnú a dhéanamh ar speis fhéideartha na rannpháirtithe eile in úinéireacht, forbairt, oibriú nó bainistiú pointí athluchtaithe d'fheithiclí leictreacha. I gcás ina léireofar sa chomhairliúchán poiblí go bhfuil páirtithe eile inchurtha le húnéireacht, forbairt, oibriú nó bainistiú a dhéanamh ar phointí den sórt sin, áiritheoidh na Ballstáit go gcuirfear deireadh de réir a chéile le gníomhaíochtaí na n-oibreoirí córas dáileacháin i dtaobh na nithe sin, ach é sin faoi réir ag nós imeachta tairisceana dá dtagraítear i bpointe (a) de mhír 3 a bheith tugtha chun críche go rathúil. Mar chuid de na coinníollacha don nós imeachta sin, féadfaidh na húdaráis rialála ligean d'oibreoir córas dáileacháin luach iarmharach a infheistiúchta a rinneadh sa bhonneagar athluchtaithe a aisghabháil.

Airteagal 34

Cúraimí na n-oibreoirí córas dáileacháin maidir le bainistiú sonraí

Áiritheoidh na Ballstáit go mbeidh rochtain neamh-idirdhealaitheach ag na páirtithe incháilithe uile ar shonraí faoi théarmaí soiléire agus comhionanna, i gcomhréir leis na rialacha cosanta sonraí ábhartha. Sna Ballstáit sin ina bhfuil córais méadráithe chliste leata amach i gcomhréir le hAirteagal 19 agus ina bhfuil na hoibreoirí córas dáileacháin bainteach le bainistiú sonraí, áireoidh na cláir chomhlíontachta dá dtagraítear i bpointe (d) d'Airteagal 35(2) bearta sonracha chun cosc a chur ar rochtain idirdhealaitheach ar shonraí ag páirtithe incháilithe, amhail dá bhforáiltear in Airteagal 23. I gcás nach mbeidh na hoibreoirí córas dáileacháin faoi réir Airteagal 35(1), (2) nó (3), déanfaidh na Ballstáit na bearta uile is gá chun a áirithiú nach mbeidh ag gnóthais atá comhtháite go hingearach rochtain phrhibhléideach ar na sonraí chun a ngníomhaíochtaí soláthair a dhéanamh.

Airteagal 35

Na hoibreoirí córas dáileacháin a dhíchuachadh

1. I gcás inar cuid de ghnóthas atá comhtháite go hingearach é an t-oibreoir córais dáileacháin, ó thaobh foirm dhlíthiúil, eagrúcháin agus cinnteoireachta de ar a laghad, beidh sé neamhspleách ar ghníomhaíochtaí eile nach mbaineann le dáileadh. De thoradh na rialacha sin, ní chruthófar aon oibleagáid úinéireacht sócmhainní an oibreora córais dáileacháin a dheighilt ón ghnóthas atá comhtháite go hingearach.

2. Sa bhreis ar na ceanglais faoi mhír 1, i gcás inar cuid de ghnóthas atá comhtháite go hingearach é an t-oibreoir córais dáileacháin, beidh sé neamhspleách ó thaobh eagrúcháin agus cinnteoireachta de ar na gníomhaíochtaí eile nach mbaineann le dáileadh. Chun an méid sin a bhaint amach, beidh feidhm ag na critéir íosta seo a leanas:

- (a) na daoine atá freagrach as bainistiú an oibreora córais dáileacháin, ní bheidh siad páirteach i struchtúir cuideachta an ghnóthais leictreachais chomhtháite atá freagrach, bíodh sin go díreach nó go hindíreach, as oibriú laethúil ghiniúint, tharchur nó sholáthar an leictreachais;
- (b) ní mór bearta iomchuí a dhéanamh chun a áirithiú go ndéanfar leasanna gairmiúla na ndaoine atá freagrach as bainistiú an oibreora córais dáileacháin a chur san áireamh ar bhealach a áiritheoidh go mbeidh siad in ann gníomhú go neamhspleách;
- (c) ní mór cearta éifeachtacha cinnteoireachta a bheith ag an oibreoir córais dáileacháin, go neamhspleách ar an ghnóthas leictreachais comhtháite, maidir leis na sócmhainní is gá chun an gréasán a oibriú, a chothabháil nó a fhorbairt. Chun na cúraimí sin a chomhlíonadh, beidh teacht ag an oibreoir córais dáileacháin ar na hacmhainní is gá lena n-áirítear acmhainní daonna, teicniúla, fisiceacha agus airgeadais. Níor cheart go bhféadfadh sé sin go stopfaí sásraí comhordúcháin iomchuí a bheith ann chun a áirithiú go dtugtar cosaint do chearta maoirseachta eacnamaíocha agus bainistithe na máthairchuideachta maidir le brabús ar shócmhainní, arna rialáil go hindíreach i gcomhréir le hAirteagal 59(7), i bhfochuideachta. Go háirithe, cuirfidh sé sin ar a cumas na máthairchuideachta plean airgeadais bliantúil, nó aon ionstraim choibhéseach, de chuid an oibreora córais dáileacháin a fhorghnas agus teorainneacha foriomlána a chur le leibhéil fiachais a fochuideachta. Ní ligfidh sé don mháthairchuideachta teoracha a thabhairt maidir le hoibriúcháin ó lá go lá, ná i ndáil le cinntí aonair i dtaobh línte dáileacháin a thógáil nó a uasghrádú, nach dtéann thar théarmaí an phlean airgeadais arna fhorghnas, nó thar théarmaí aon ionstraim choibhéis; agus

(d) ní mór don oibreoir córais dáileacháin clár comhlíontachta a bhunú, ina leagfar amach bearta a rinneadh chun a áirithiú go gcuirfear cosc ar iompar idirdhealaitheach, agus ní mór dó a áirithiú go ndéanfar faireachán leormhaith ar urramú an chláir sin. Leagfar amach sa chlár comhlíontachta na hoibleagáidí sonracha a bheidh ar na fostaithe chun an cuspóir sin a bhaint amach. An duine nó an comhlacht atá freagrach as faireachán a dhéanamh ar an gclár comhlíontachta, oifigeach comhlíontachta an oibreora córais dáileacháin, déanfaidh sé tuarascáil bhliantúil ina leagfar amach na bearta atá déanta a chur faoi bhráid an údaráis rialála dá dtagraítear in Airteagal 57(1) agus foilseofar an tuarascáil sin. Beidh oifigeach comhlíontachta an oibreora córais dáileacháin go hiomlán neamhspleách agus beidh rochtain aige ar an bhfaisnéis uile is gá de chuid an oibreora córais dáileacháin agus de chuid aon ghnóthais chleamhnaithe chun a chuid cúraimí a dhéanamh.

3. I gcás inar cuid de ghnóthas atá comhtháite go hingearach é an t-oibreoir córais dáileacháin, áiritheoidh na Ballstáit go ndéanfaidh údaráis rialála nó comhlachtaí inniúla eile faireachán ar ghníomhaíochtaí an oibreora córais dáileacháin ionas nach féidir leis leas a bhaint as an gcomhtháthú ingearach chun an iomaíocht a shaobhadh. Go háirithe, ní dhéanfaidh oibreoirí córas dáileacháin atá comhtháite go hingearach, trína gcumarsáid ná trína mbrandáil, mearbhall a chruthú i ndáil le haitheantas leithleach bhrairse an tsoláthair den ghnóthas atá comhtháite go hingearach.

4. Féadfaidh na Ballstáit cinneadh a dhéanamh gan míreanna 1, 2 agus 3 a chur i bhfeidhm maidir le gnóthais leictreachais chomhtháite a fhreastalaíonn ar níos lú ná 100 000 custaiméir ceangailte, nó a fhreastalaíonn ar chórais bheaga scoite.

Airteagal 36

Úinéireacht saoráidí stórála fuinnimh ag oibreoirí córas dáileacháin

1. Ní bheidh úinéireacht ag oibreoirí córas dáileacháin ar shaoráidí stórála fuinnimh, ná ní dhéanfaidh siad iad fhorbairt, a bhainistiú nó a oibriú.

2. De mhaolú ar mhír 1, féadfaidh na Ballstáit ligean do na hoibreoirí córas dáileacháin úinéireacht a bheith acu ar shaoráidí stórála fuinnimh, nó iad a fhorbairt, a bhainistiú nó a oibriú, i gcás ina bhfuil siad ina gcomhchodanna lán-chomhtháite den ghréasán agus ina bhfuil a fhormheas ina leith sin deonaithe ag an údarás rialála, nó i gcás ina gcomhlíontar gach ceann de na coinníollacha seo a leanas:

- (a) nach ndearnadh, tar éis nós imeachta tairisceana a bhí oscailte, trédhearcach agus neamh-idirdhealaitheach, atá faoi réir a athbhreithnithe agus fhormheas an údaráis rialála, an ceart a dhámhachtain ar pháirtithe eile úinéireacht a bheith acu ar shaoráidí den sórt sin, nó iad a fhorbairt, a bhainistiú nó a oibriú, nó nach bhféadfadh páirtithe eile na seirbhísí sin a thabhairt i gcrích ar chostas réasúnach agus ar bhealach tráthúil;
- (b) go bhfuil gá leis na saoráidí sin ionas gur féidir leis na hoibreoirí córas dáileacháin a n-oibleagáidí faoin Treoir seo a chomhlíonadh maidir le hoibriú éifeachtúil, iontaofa agus slán an chórais dáileacháin agus nach n-úsáidtear na saoráidí chun leictreachas a cheannach nó a dhíol sna margáil leictreachais; agus
- (c) go ndearna an t-údarás rialála measúnú ar riachtanas maolaithe den sórt sin agus go ndearna sé measúnú ar an nós imeachta tairisceana, lena n-áirítear coinníollacha an nós imeachta tairisceana sin, agus gur dheonaigh sé a fhormheas.

Féadfaidh an t-údarás rialála treoirínnte nó clásail soláthair a tharraingt suas mar chúnamh d'oibreoirí córas dáileacháin chun nós imeachta tairisceana cothrom a áirithiú.

3. Déanfaidh na húdaráis rialála comhairliúchán poiblí go tráthrialta nó gach 5 bliana ar a laghad i dtaca leis na saoráidí stórála fuinnimh atá cheana ann chun measúnú a dhéanamh ar infhaighteacht agus spéis fhéideartha na rannpháirtithe margaidh infheistíochta a dhéanamh i saoráidí den sórt sin. I gcás ina léireofar sa chomhairliúchán poiblí, de réir mar atá measúnaithe ag an údarás rialála, go bhfuil tríú páirtithe inchurtha le húnéireacht, forbairt, oibriú nó bainistiú saoráidí den sórt sin ar bhealach cost-éifeachtach, áiritheoidh an t-údarás rialála go gcuirfear deireadh de réir a chéile le gníomhaíochtaí na n-oibreoirí córas dáileacháin i dtaobh na nithe sin laistigh de 18 mí. Mar chuid de na coinníollacha don nós imeachta sin, féadfaidh na húdaráis rialála ligean d'oibreoirí córas dáileacháin cúiteamh réasúnach a fháil, go háirithe luach iarmharach na hinfeistíochta a rinneadh sna saoráidí stórála fuinnimh a aisghabháil.

4. Ní bheidh feidhm ag mír 3 maidir le comhchodanna lán-chomhtháite den ghréasán ná maidir le gnáth-thréimhse dímheasa saoráidí nua stórála ceallra ag a bhfuil cinneadh infheistíochta críochnaithí go dtí an 4 Iúil 2019, ar choinníoll gur fíor an méid seo a leanas i leith na saoráidí stórála ceallra sin:

- (a) tá siad nasctha leis an eangach ar a dhéanaí 2 bhliain ina dhiaidh sin;
- (b) tá siadcomhtháite sa chóras dáileacháin;

- (c) ní úsáidtear iad ach le haghaidh athshlánú láithreach freagarthach shlándáil an ghréasáin i gcás go dtarlaíonn teagmhais ghréasáin i gcás ina dtosaíonn an beart athshlánaithe sin láithreach agus ina gcríochnaíonn sé nuair is féidir le hathsheoladh an tsaincheist a réiteach; agus
- (d) ní úsáidtear iad chun leictreachas a cheannach nó a dhíol sna margaí leictreachais, lena n-áirítear cothromúchán.

Airteagal 37

Oibleagáid rúndachta na n-oibreoirí córais dáileacháin

Gan dochar d'Airteagal 55 ná d'aon cheanglas dlí eile faisnéis a nochtadh, déanfaidh oibreoir córais dáileacháin rúndacht faisnéise atá íogair ó thaobh na tráchtála de a chaomhnú, ar faisnéis í a gheobhaidh sé agus é i mbun a ghnó, agus cuirfidh sé cosc ar fhaisnéis faoina ghníomhaíochtaí féin, ar faisnéis í a bhféadfaí buntáiste tráchtála a bhaint aisti, a nochtadh ar bhealach idirdhealaitheach.

Airteagal 38

Córais dáileacháin iata

1. Córas a dháileann leictreachas laistigh de shuíomh tionsclaíoch, tráchtála nó seirbhísí comhroinnte atá críochaithe go geografach agus nach soláthraíonn, gan dochar do mhír 4, do chustaiméirí teaghlaigh, féadfaidh na Ballstáit a fhoráil go ndéanfaidh údaráis rialála nó údaráis inniúla eile an córas sin a aicmiú mar chóras dáileacháin iata más rud é:
 - (a) ar chúiseanna sonracha teicniúla nó sábháilteachta, go bhfuil oibríochtaí nó próisis táirgthe úsáideoirí an chórais sin comhtháite; nó
 - (b) gur ar úinéir nó ar oibreoir an chórais agus ar a ghnóthais ghaolmhara go príomha a dháileann an córas sin leictreachas.
2. Measfar gur córais dáileacháin iad na córais dáileacháin iata chun críocha na Treorach seo. Féadfaidh na Ballstáit a fhoráil go ndéanfaidh údaráis rialála oibreoir córais dáileacháin iata a dhíolmhú ón méid seo a leanas:
 - (a) an ceanglas faoi Airteagal 31(5) agus (7) i gcomhréir le nósanna imeachta atá trédhearcach, neamh-idirdhealaitheach agus bunaithe ar an margadh a sholáthróidh sé an fuinneamh a úsáideann sé chun cailíteanais fuinnimh agus na seirbhísí coimhdeacha neamh-mhínicíochta ina chóras a chumhdach;
 - (b) an ceanglas faoi Airteagal 6(1) go ndéanfar taraifí, nó na modheolaíochtaí is bunús lena ríomh, a fhormheas i gcomhréir le hAirteagal 59(1) sula dtiocfaidh siad i bhfeidhm.
 - (c) na ceanglais faoi Airteagal 32(1) seirbhísí solúbthachta a sholáthar agus faoi Airteagal 32(3) córas an oibreora a fhorbairt ar bhonn pleananna forbartha gréasáin;
 - (d) an ceanglas faoi Airteagal 33(2) nach bhféadfaidh sé úinéireacht a bheith aige ar phointí athluchtaithe d'fheithiclí leictreacha, ná iad a fhorbairt, a bhainistiú nó a oibriú; agus
 - (e) an ceanglas faoi Airteagal 36(1) nach bhféadfaidh sé úinéireacht a bheith aige ar shaoráidí stórála fuinnimh, ná iad a fhorbairt, a bhainistiú nó a oibriú.
3. I gcás ina ndeonófar díolúine faoi mhír 2, déanfar na taraifí is infheidhme, nó na modheolaíochtaí is bunús lena ríomh, a athbhreithniú agus a fhormheas i gcomhréir le hAirteagal 59(1), arna iarraidh sin d'úsáideoir de chuid an chórais dáileacháin iata.
4. Ní chuirfear cosc ar dhíolúine faoi mhír 2 a dheonú mar gheall ar úsáid theagmhásach ag líon beag teaghlach a bhfuil comhlachas fostaíochta nó comhlachas comhchosúil eile acu le húnéir an chórais dáileacháin agus atá lonnaithe laistigh den limistéar a bhfreastalaíonn an córas dáileacháin iata air.

Airteagal 39

Oibreoirí comhcheangailte

Ní dhéanfaidh Airteagal 35(1) cosc a chur ar oibríocht oibreora córais tarchurtha agus oibreora córais dáileacháin, atá comhcheangailte, ar choinníoll go gcomhlíonfaidh an t-oibreoir Airteagal 43(1), Airteagail 44 agus 45, nó Roinn 3 de Chaibidil VI, nó go dtiocfaidh an t-oibreoir faoi Airteagal 66(3).

CAIBIDIL V

RIALACHA GINEARÁLTA IS INFHEIDHME MAIDIR LE HOIBREOIRÍ CÓRAIS TARCHURTHA

Airteagal 40

Cúraimí na n-oibreoirí córas tarchurtha

1. Beidh gach oibreoir córais tarchurtha freagrach as an méid seo a leanas:
 - (a) a áirithiú go mbeidh an cumas fadtéarmach ag an gcóras freastal ar éilimh réasúnacha ar tharchur leictreachais, agus as córas tarchurtha atá slán, iontaofa agus éifeachtúil a oibriú, a chothabháil agus a fhorbairt i ndea-chaoi eacnamaíoch le haird chúil ar an gcomhshaol, i ndlúthchomhar leis na hoibreoirí córas tarchurtha agus leis na hoibreoirí córas dáileacháin comharsanacha;
 - (b) a áirithiú go mbeidh modhanna iomchuí ann chun a chuid oibleagáidí a chomhlíonadh;
 - (c) cur le cinnteacht an tsoláthair trí acmhainneacht tarchurtha leormhaith agus trí iontaofacht córais leormhaith;
 - (d) na sreafaí leictreachais ar an gcóras a bhainistiú, ag cur san áireamh malartuithe le córais idirnasctha eile. Chuige sin, beidh an t-oibreoir córais tarchurtha freagrach as a áirithiú go mbeidh an córas leictreachais slán, iontaofa agus éifeachtúil agus, sa chomhthéacs sin, as a áirithiú go mbeidh fáil ar na seirbhísí coimhdeacha uile is gá, lena n-áirítear na seirbhísí sin a sholáthróidh an fhreagairt don éileamh agus saoráidí stórála fuinnimh, sa mhéid go bhfuil an fháil ar na seirbhísí sin neamhspleách ar aon chóras tarchurtha eile a bhfuil a chóras idirnasctha leis;
 - (e) a leordhóthain faisnéise a sholáthar d'oibreoir aon chórais eile a bhfuil sé idirnasctha leis chun oibriú slán agus éifeachtúil, forbairt chomhordaithe agus idir-inoibritheacht an chórais idirnasctha a áirithiú;
 - (f) an neamh-idirdhealú a áirithiú idir úsáideoirí córais nó idir aicmí d'úsáideoirí córais, go háirithe i bhfabhar a ghnóthas gaolmhar;
 - (g) an fhaisnéis a theastaíonn ó na húsáideoirí córais le haghaidh rochtain éifeachtúil ar an gcóras a sholáthar dóibh;
 - (h) cíosanna plódúcháin agus íocaíochtaí a bhailiú faoin sásra um chúiteamh idir oibreoirí córas tarchurtha, i gcomhréir le hAirteagal 49 de Rialachán (AE) 2009/943, rochtain tríú páirtí a dheonú agus a bhainistiú agus mínithe réasúnaithe a thabhairt i gcás ina ndiúltoídh sé an rochtain sin a thabhairt, rud a ndéanfaidh na húdaráis rialála faireachán air; agus a gcuid cúraimí faoin Airteagal seo á ndéanamh acu, is é an comhtháthú margaidh a éascóidh na hoibreoirí córas tarchurtha go príomha.
 - (i) seirbhísí coimhdeacha a sholáthar chun an tslándáil oibríochtúil a áirithiú;
 - (j) creat a ghlacadh le haghaidh an chomhair agus an chomhardaithe idir na lárionaid chomhordúcháin réigiúnacha;
 - (k) a bheith rannpháirteach i mbunú na measúnuithe Eorpacha agus náisiúnta ar leormhaitheas acmhainní de bhun Chaibidil IV de Rialachán (AE) 2019/943;
 - (l) digitiú na gcóras tarchurtha;
 - (m) bainistiú sonraí, lena n-áirítear córais bainistithe sonraí a fhorbairt, cibearshlándaíl agus cosaint sonraí faoi réir na rialacha is infheidhme, agus gan dochar d'inniúlacht na n-údarás eile.
2. Féadfaidh Ballstáit a fhoráil go mbeidh ceann amháin nó níos mó de na freagrachtaí a liostaítear i mír 1 den Airteagal seo sannta chuig oibreoir córais tarchurtha seachas an ceann sin a bhfuil úinéireacht aige ar an gcóras tarchurtha chuig a mbeadh na freagrachtaí lena mbaineann infheidhme thairis sin. An t-oibreoir córais tarchurtha chuig a bhfuil na cúraimí sannta, beidh sé deimhnithe faoi shamhail an oibreora úinéireachta díchuachta, faoi shamhail an oibreora córais neamhspleách nó faoi shamhail an oibreora córais tarchurtha neamhspleách, agus comhlíonfaidh sé na ceanglais dá bhforáiltear in Airteagal 43, ach ní bheidh sé de cheangal air úinéireacht a bheith aige ar an gcóras tarchurtha a bhfuil sé freagrach as.

Comhlíonfaidh an t-oibreoir córais tarchurtha ar leis an córas tarchurtha na ceanglais dá bhforáiltear i gCaibidil VI agus beidh sé deimhnithe i gcomhréir le hAirteagal 43. Beidh an méid seo gan dochar don fhéidearthacht a bheith ag oibreoirí córas tarchurtha atá deimhnithe faoi shamhail an oibreora córais úinéireachta díchuachta neamhspleách nó faoi shamhail an oibreora córais tarchurtha neamhspleách go ndéanfaidís, ar a dtionscnamh féin agus faoina maoirseacht, cúraimí áirithe a tharmligean chuig oibreoirí córas tarchurtha eile, atá deimhnithe faoi shamhail an oibreora córais úinéireachta díchuachta neamhspleách nó faoi shamhail an oibreora tarchurtha neamhspleách, i gcás nach ndéanann tarmligean na gcúraimí sin cearta cinnteoireachta éifeachtacha agus neamhspleácha an oibreora córais tarchurtha a dhéanann an tarmligean a chur i gcontúirt.

3. I ndéanamh na gcúraimí dá dtagraítear i mír 1, cuirfidh na hoibreoírí córais tarchurtha san áireamh na moltaí a bheidh eisithe ag na lárionaid chomhordúcháin réigiúnacha.

4. I ndéanamh na gcúraimí dá dtagraítear i bpointe (i) de mhír 1, soláthróidh na hoibreoírí córas tarchurtha seirbhísí cothromaíochta faoi réir an méid seo a leanas:

(a) nósanna imeachta trédhearcacha, neamh-idirdhealaitheacha agus bunaithe ar an margadh;

(b) rannpháirtíocht na ngnóthas leictreachais uile agus na rannpháirtithe margaidh uile, lena n-áirítear rannpháirtithe sa mhargadh a tháirgeann fuinneamh ó fhoinsí in-athnuaite, rannpháirtithe sa mhargadh a bhíonn ag gabháil don fhreagairt don éileamh, oibreoírí saoráidí stórála fuinnimh agus rannpháirtithe sa mhargadh a bhíonn ag gabháil don chomhbhailiú.

Chun críche phointe (b) den chéad fhomhír, déanfaidh údarás rialála agus oibreoírí córas dáileacháin i ndlúthchomhar leis na rannpháirtithe margaidh uile ceanglais theicniúla a bhunú maidir le rannpháirtíocht sna margaidh sin ar bhonn shaintréithe teicniúla na margaidh sin.

5. Beidh feidhm ag mír 4 maidir le soláthar seirbhísí coimhdeacha neamh-mhínicíochta ag oibreoírí córas tarchurtha, mura rud é g-bhfuil sé measúnaithe ag an údarás rialála nach bhfuil soláthar margadhbhunaithe seirbhísí coimhdeacha neamh-mhínicíochta éifeachtach ar bhonn eacnamaíochta agus go bhfuil maolú deonaithe aici. Go háirithe, áiríteoidh an creat rialála go bhfuil na hoibreoírí córas tarchurtha in ann seirbhísí den sórt sin a sholáthar ó sholáthraithe na freagartha don éileamh nó na stórála fuinnimh agus déanfaidh siad glacadh beart éifeachtúlachta fuinnimh a chur chun cinn, i gcás ina ndéanann na seirbhísí sin, ar bhealach costéifeachtach, an gá a mhaolú an acmhainneacht leictreachais a uasghrádú nó a athsholáthar agus oibriú éifeachtúil slán an chórais tarchurtha a thacú.

6. Oibreoírí córas tarchurtha, faoi réir a bhformheasa ag an údarás rialála, nó an t-údarás rialála féin, déanfaidh siad, trí bhithin próiseas trédhearcach agus rannpháirtíoch ina n-áirítear gach úsáideoir córais ábhartha agus an t-oibreoir córais dáileacháin, na sonraíochtaí le haghaidh seirbhísí coimhdeacha neamh-mhínicíochta a bhunú agus, i gcás inarb iomchuí, bunóidh siad na táirgí margaidh caighdeánaithe do na seirbhísí sin, ar a laghad ar an leibhéal náisiúnta. Áiríteoidh na sonraíochtaí sin gur ann do rannpháirtíocht éifeachtach agus neamh-idirdhealaitheach na rannpháirtithe margaidh uile, lena n-áirítear rannpháirtithe sa mhargadh a tháirgeann fuinneamh ó fhoinsí in-athnuaite, rannpháirtithe sa mhargadh a bhíonn ag gabháil don fhreagairt don éileamh, oibreoírí saoráidí stórála fuinnimh agus rannpháirtithe a bhíonn ag gabháil don chomhbhailiú. Malartóidh na hoibreoírí córas tarchurtha an fhaisnéis uile is gá agus déanfaidh siad comhordú leis na hoibreoírí córas dáileacháin chun a áirithiú go mbainfear úsáid optamach as acmhainní, chun oibriú slán agus éifeachtúil an chórais a áirithiú agus chun forbairt an mhargaidh a éascú. Tabharfar luach saothair iomchuí do na hoibreoírí córas tarchurtha as na seirbhísí sin a sholáthar chun ligean dóibh na costais réasúnacha chomhfhreagracha ar a laghad a aisghabháil, lena n-áirítear na speansais is gá maidir le teicneolaíochta faisnéise agus cumarsáide agus costais bhonneagair is gá.

7. An oibleagáid seirbhísí coimhdeacha neamh-mhínicíochta dá dtagraítear i mír 5 a sholáthar, níl feidhm aici maidir le comhphárteanna lán-chomhtháite den ghréasán.

8. Féadfaidh Ballstáit nó a n-údarás inniúla ainmnithe ligean d'oibreoírí córas tarchurtha gníomhaíochtaí a dhéanamh thar na gníomhaíochtaí sin dá bhforáiltear sa Treoir seo agus i Rialachán (AE) 2019/943 sa chás go bhfuil na gníomhaíochtaí sin riachtanach do na hoibreoírí córas tarchurtha chun a gcuid oibleagáidí faoin Treoir seo nó faoi Rialachán (AE) 2019/943 a chomhlíonadh, ar choinníoll go bhfuil sé measúnaithe ag an údarás rialála go bhfuil gá le maolú den sórt sin. Is gan dochar an mhír seo don cheart atá ag oibreoírí córas tarchurtha úinéireacht a bheith acu ar ghréasáin seachas gréasáin leictreachais, iad a fhorbairt, a bhainistiú nó a oibriú, i gcás ina bhfuil ceart den sórt sin deonaithe ag an mBallstát nó ag an údarás inniúil ainmnithe.

Airteagal 41

Ceanglais rúndachta agus trédhearcachta le haghaidh oibreoírí córas tarchurtha agus úinéirí córas tarchurtha

1. Gan dochar d'Airteagal 55 ná d'aon dualgas dlíthiúil eile faisnéis a nochtadh, déanfaidh gach oibreoir córais tarchurtha agus gach úinéir córais tarchurtha rúndacht faisnéise atá íogair ó thaobh na tráchtála de a chaomhnú, ar faisnéis í a gheobhaidh sé agus é i mbun a ghníomhaíochtaí, agus cuirfidh sé cosc ar fhaisnéis faoina ghníomhaíochtaí féin, ar faisnéis í a bhféadfaí buntáiste tráchtála a bhaint aisti, a nochtadh ar bhealach idirdhealaitheach. Go háirithe, ní nochtfaidh sé aon fhaisnéis atá íogair ó thaobh na tráchtála de do na codanna eile den ghnóthas, ach amháin más gá nochtadh den sórt sin chun idirbheart gnó a chur i gcrích. Chun a áirithiú go n-urramófar ina n-iomláine na rialacha maidir le díchuachadh faisnéise, áiríteoidh na Ballstáit nach n-úsáidfidh an t-úinéir córais tarchurtha agus an chuid eile den ghnóthas seirbhísí coiteanna, amhail seirbhísí comhphárteacha dlíthiúla, seachas feidhmeanna a bhaineann go huile is go hiomlán le riarachán nó le TF.

2. I gcomhthéacs leictreachas a bheith á dhíol nó á cheannach ag gnóthais ghaolmhara, ní dhéanfaidh oibreoirí córas tarchurtha mí-úsáid a bhaint as faisnéis atá íogair ó thaobh na tráchtála de a fuair siad ó thríú páirtithe le linn dóibh rochtain ar an gcóras a thabhairt nó a chaibidliú.

3. Faisnéis atá riachtanach le haghaidh iomaíocht éifeachtach agus le haghaidh feidhmiú éifeachtúil an mhargaidh, déanfar í a phoibliú. Beidh an oibleagáid sin gan dochar do chaomhnú rúndacht na faisnéise atá íogair ó thaobh na tráchtála de.

Airteagal 42

Cumhachtaí cinnteoireachta maidir le suiteálacha giniúna nua agus saoráidí stórála fuinnimh nua a nascadh leis an gcóras tarchurtha

1. Déanfaidh an t-oibreoir córais tarchurtha nósanna imeachta trédhearcacha agus éifeachtúla a leagan síos agus a fhoilsiú maidir le nascadh suiteálacha giniúna nua agus saoráidí stórála fuinnimh nua leis an gcóras tarchurtha. Beidh na nósanna imeachta sin faoi réir a bhformheasa ag na húdaráis rialála.

2. Ní bheidh an t-oibreoir córais tarchurtha i dteideal nascadh suiteálacha giniúna nua nó saoráidí stórála fuinnimh nua a dhiúltú ar an bhforas go bhféadfadh, amach anseo, teorainneacha a bheith leis an acmhainneacht ghréasáin a bheidh ar fáil, amhail plódú i gcodanna i gcéin den chóras tarchurtha. Cuirfidh an t-oibreoir córais tarchurtha an fhaisnéis is gá ar fáil.

Ní dochar an chéad fhomhír don fhéidearthacht atá ag oibreoirí córas tarchurtha srian a chur le hacmhainneacht nasctha faoi ráthaíocht nó naisc a thairiscint faoi réir srianta oibríochtúla, chun éifeachtúlacht eacnamaíocht a áirithiú a mhéid a bhaineann le suiteálacha giniúna nua nó saoráidí stórála fuinnimh nua, ar choinníoll go mbeidh na srianta sin formheasta ag an údarás rialála. Áiritheoidh an t-údarás rialála go ndéanfar aon srianta in acmhainneacht nasctha faoi ráthaíocht nó aon srianta oibríochtúla a thabhairt isteach ar bhonn nósanna imeachta trédhearcacha agus neamh-idirdhealaitheacha agus nach gcruthóidh na srianta sin bacainní míchuí ar dhul isteach sa mhargadh. Sa chás gurb í an tsuiteáil ghiniúna nó an tsaoráid stórála fuinnimh a sheasann na costais a ghabhann le nasc neamhsrianta a áirithiú, ní bheidh feidhm le haon srian.

3. Ní bheidh an t-oibreoir córais tarchurtha i dteideal pointe nasctha nua a dhiúltú, ar an bhforas go dtiocfadh costais bhreise a eascraíonn as an méadú is gá ar acmhainneacht eilimintí den chóras atá suite gar don pointe nasctha.

CAIBIDIL VI

DÍCHUACHADH OIBREOIRÍ CÓRAS TARCHURTHA

Roinn 1

Úinéireacht a dhíchuachadh

Airteagal 43

Díchuachadh úinéireachta córas tarchurtha agus oibreoirí córas tarchurtha

1. Áiritheoidh na Ballstáit an méid seo a leanas:

(a) go mbeidh gach gnóthas ar leis córas tarchurtha ag gníomhú mar oibreoir córais tarchurtha;

(b) nach mbeidh an duine nó na daoine céanna i dteideal:

(i) rialú a fheidhmiú, go díreach nó go hindíreach, ar ghnóthas a dhéanann aon cheann d'fheidhmeanna na giniúna nó an tsoláthair, agus rialú a fheidhmiú nó aon cheart a fheidhmiú, go díreach nó go hindíreach, ar oibreoir córais tarchurtha nó ar chóras tarchurtha; ná

(ii) rialú a fheidhmiú, go díreach nó go hindíreach, ar oibreoir córais tarchurtha nó ar chóras tarchurtha, agus rialú a fheidhmiú nó aon cheart a fheidhmiú, go díreach nó go hindíreach, ar ghnóthas a dhéanann aon cheann d'fheidhmeanna na giniúna nó an tsoláthair;

- (c) maidir le comhaltaí den bhord maoirseachta, den bhord riaracháin nó de chomhlachtaí a dhéanann ionadaíocht dhlíthiúil ar an ngnóthas, i gcás oibreoir córais tarchurtha nó i gcás córas tarchurtha, nach mbeidh an duine nó na daoine céanna i dteideal iad a cheapadh, agus rialú a fheidhmiú nó aon cheart a fheidhmiú, go díreach nó go hindíreach, ar aon ghnóthas a dhéanann aon cheann d'fheidhmeanna na giniúna nó an tsoláthair; agus
- (d) nach mbeidh an duine céanna i dteideal a bheith ina chomhalta den bhord maoirseachta, den bhord riaracháin nó de na comhlachtaí a dhéanann ionadaíocht dhlíthiúil ar an ngnóthas, ná a bheith ina chomhalta de ghnóthas a dhéanann aon cheann d'fheidhmeanna na giniúna nó an tsoláthair agus ag an am céanna a bheith ina chomhalta d'oibreoir córais tarchurtha nó de chóras tarchurtha.
2. Go háirithe, cuimseoidh na cearta dá dtagraítear i bpointí (b) agus (c) de mhír 1 an méid seo a leanas:
- (a) an chumhacht cearta vótála a fheidhmiú;
- (b) an cumhacht comhaltaí de bhord maoirseachta, de bhord riaracháin nó de na comhlachtaí a dhéanann ionadaíocht dhlíthiúil ar an ngnóthas a cheapadh; nó
- (c) scair thromlaigh a shealbhú.
3. Chun críche phointe (b) de mhír 1, leis an gcoincheap “gnóthas a dhéanann aon cheann d'fheidhmeanna na giniúna nó an tsoláthair”, áireofar “gnóthas a dhéanann aon cheann d'fheidhmeanna an táirgthe nó an tsoláthair” de réir bhrí Threoir 2009/73/CE, agus leis na téarmaí “oibreoir córais tarchurtha” agus “córas tarchurtha”, áireofar “oibreoir córais tarchurtha” agus “córas tarchurtha” de réir bhrí na Treorach sin.
4. Measfar go bhfuil an oibleagáid a leagtar amach i bpointe (a) de mhír 1 comhlíonta i gcás ina mbeidh comhfhiontar cruthaithe ag dhá ghnóthas nó níos mó ar leo córais tarchurtha, ar comhfhiontar é a ghníomhaíonn mar oibreoir córais tarchurtha in dhá Bhallstát nó níos mó i ndáil leis na córais tarchurtha lena mbaineann. Ní féidir le haon ghnóthas eile a bheith páirteach sa chomhfhiontar, ach amháin má tá sé formheasta faoi Airteagal 44 mar oibreoir córais neamhspleách nó mar oibreoir tarchurtha neamhspleách chun críocha Roinn 3.
5. Ar mhaithe le cur chun feidhme an Airteagail seo, i gcás inarb é an Ballstát nó comhlacht poiblí eile an duine dá dtagraítear i bpointí (b), (c) agus (d) de mhír 1, measfar nach iad an duine nó na daoine céanna dhá chomhlacht poiblí ar leithligh a fheidhmíonn rialú ar oibreoir córais tarchurtha nó ar chóras tarchurtha ar láimh amháin, agus ar ghnóthas a fheidhmíonn aon cheann d'fheidhmeanna na giniúna nó an tsoláthair ar an láimh eile.
6. Áiritheoidh na Ballstáit nach ndéanfar faisnéis atá íogair ó thaobh na tráchtála de dá dtagraítear in Airteagal 41 atá i seilbh oibreora córais tarchurtha ar chuid de ghnóthas a bhí comhtháite go hingearach é, ná baill foirne an oibreora córais tarchurtha sin, a aistriú chuig gnóthais a dhéanann aon cheann d'fheidhmeanna na giniúna nó an tsoláthair.
7. Más rud é an 3 Meán Fómhair 2009, gur le gnóthas a bhí comhtháite go hingearach an córas tarchurtha, féadfaidh an Ballstát cinneadh a dhéanamh gan mír 1 a chur i bhfeidhm.
- I gcás den sórt sin, déanfaidh an Ballstát lena mbaineann:
- (a) oibreoir córais neamhspleách a ainmniú i gcomhréir le hAirteagal 44; nó
- (b) Roinn 3 a chomhlíonadh.
8. Más rud é, an 3 Meán Fómhair 2009, gur le gnóthas a bhí comhtháite go hingearach an córas tarchurtha agus go raibh socrúithe i bhfeidhm a ráthaigh neamhspleáchas níos éifeachtaí don oibreoir córais tarchurtha ná Roinn 3, féadfaidh an Ballstát cinneadh a dhéanamh gan mír 1 a chur i bhfeidhm.
9. Sula ndéanfar gnóthas a fhorhmeas agus a ainmniú mar oibreoir córais tarchurtha faoi mhír 8 den Airteagal seo, beidh sé deimhnithe i gcomhréir leis na nósanna imeachta a leagtar síos in Airteagal 52(4), (5), agus (6) den Treoir seo agus in Airteagal 51 de Rialachán (AE) 2019/943, ar dá réir a fhíoróidh an Coimisiún go ráthóidh na socrúithe atá i bhfeidhm neamhspleáchas níos éifeachtaí don oibreoir córais tarchurtha ná Roinn 3 den Chaibidil seo.
10. Ní dhéanfar, in aon chás, cosc a chur ar ghnóthais atá comhtháite go hingearach agus ar leo córas tarchurtha céimeanna a ghlacadh chun mír 1 a chomhlíonadh.
11. Na gnóthais a dhéanann aon cheann d'fheidhmeanna na giniúna nó an tsoláthair, ní bheidh siad in ann in aon chás, go díreach nó go hindíreach, rialú a fháil ná aon cheart a fheidhmiú ar oibreoirí córas tarchurtha arna ndíchuachadh i mBallstáit a chuireann mír 1 i bhfeidhm.

Roinn 2

Oibreoir córais neamhspleách*Airteagal 44***Oibreoir córais neamhspleách**

1. Más rud é gur le gnóthas atá comhtháite go hingearach é an córas tarchurtha an 3 Meán Fómhair 2009, féadfaidh na Ballstáit cinneadh a dhéanamh gan Airteagal 43(1) a chur i bhfeidhm agus oibreoir córais neamhspleách a ainmniú ar bhun moladh ó úinéir an chórais tarchurtha. Beidh an t-ainmniú sin faoi réir a fhormheasa ag an gCoimisiún.
2. Féadfaidh an Ballstát oibreoir córais neamhspleách a fhormheas agus a ainmniú ar choinníoll gur fíor an méid seo a leanas ina leith:
 - (a) go bhfuil sé léirithe ag an oibreoir is iarrthóir go gcomhlíonann sé na ceanglais a leagtar síos i bpointí (b), (c) agus (d) d'Airteagal 43(1);
 - (b) go bhfuil sé léirithe ag an oibreoir is iarrthóir go bhfuil aige na hacmhainní airgeadais, teicniúla, fisiceacha agus daonna is gá chun a chúraimí a dhéanamh faoi Airteagal 40;
 - (c) go bhfuil sé gafa air féin ag an oibreoir is iarrthóir go gcomhlíonfaidh sé plean forbartha gréasáin 10 mbliana a ndéanfaidh an t-údarás rialála faireachán air;
 - (d) go bhfuil sé léirithe ag úinéir an chórais tarchurtha go bhfuil sé in ann a oibleagáidí faoi mhír 5 a chomhlíonadh. Chuige sin, soláthróidh na dréachtsocruithe conarthacha uile leis an ngnóthas is iarrthóir agus le haon eintiteas ábhartha eile; agus
 - (e) go bhfuil sé léirithe ag an oibreoir is iarrthóir go bhfuil sé in ann a oibleagáidí faoi Rialachán (AE) 2019/943 a chomhlíonadh, lena n-áirítear comhar idir oibreoirí córas tarchurtha ar leibhéal na hEorpa agus ar an leibhéal réigiúnach.
3. Na gnóthais a mbeidh sé deimhnithe ag an údarás rialála gur chomhlíon siad ceanglais Airteagal 53 agus mhír 2 den Airteagal seo, déanfaidh na Ballstáit iad a fhormheas agus a ainmniú mar oibreoirí córas neamhspleácha. Beidh feidhm ag an nós imeachta deimhniúcháin a leagtar síos in Airteagal 51 den Treoir seo agus in Airteagal 48 de Rialachán (AE) 2019/943 nó in Airteagal 53 den Treoir seo.
4. Beidh gach oibreoir córais tarchurtha ar leith freagrach as rochtain tríú páirtí a dheonú agus a bhainistiú, lena n-áirítear bailiú muirear rochtana, muirear plódúcháin, agus íocaíochtaí faoin sásra um chúiteamh idir oibreoirí córas tarchurtha i gcomhréir le hAirteagal 49 de Rialachán (AE) 2019/943, agus as an gcóras tarchurtha a oibriú, a chothabháil agus a fhorbairt, agus as a áirithiú go mbeidh an cumas fadtéarmach ag an gcóras freastal ar éilimh réasúnacha trí phleanáil infheistíochta. Tráth a fhorbrófar an córas tarchurtha, beidh an t-oibreoir córais neamhspleách freagrach as an mbonneagar nua a phleanáil (lena n-áirítear an nós imeachta um údarú), a thógáil agus a choimisiúnú. Chuige sin, gníomhóidh an t-oibreoir córais neamhspleách i gcáil oibreora córais tarchurtha i gcomhréir leis an Roinn seo. Ní bheidh úinéir an chórais tarchurtha freagrach as rochtain tríú páirtí a dheonú ná a bhainistiú, ná as an bpleanáil infheistíochta.
5. I gcás ina mbeidh oibreoir córais neamhspleách ainmnithe, déanfaidh úinéir an chórais tarchurtha an méid seo a leanas:
 - (a) an comhar agus an tacaíocht uile is ábhartha a thabhairt don oibreoir córais neamhspleách chun a chúraimí a chomhlíonadh, lena n-áirítear, go háirithe, an fhaisnéis ábhartha uile;
 - (b) na hinfeistíochtaí arna gcinneadh ag an oibreoir córais neamhspleách agus arna bhformheas ag an údarás rialála a mhaoiniú, nó toiliú lena maoiniú ag aon pháirtí leasmhar lena n-áirítear an t-oibreoir córais neamhspleách. Beidh na socruithe maoinithe ábhartha faoi réir a bhformheasa ag an údarás rialála. Sula dtabharfar an formheas sin, rachaidh an t-údarás rialála i gcomhairle le húinéir an chórais tarchurtha mar aon leis na páirtithe leasmhara eile;
 - (c) foráil do dhliteanas a bhaineann leis na sócmhainní gréasáin a chumhdach, ach gan an dliteanas a bhaineann le cúraimí an oibreora córais neamhspleách san áireamh; agus
 - (d) ráthaíochtaí a thabhairt ionas go n-éascófar maoiniú aon mhéaduithe ar an ngréasán cé is moite de na hinfeistíochtaí sin ar thoiligh sé, de bhun phointe (b), lena maoiniú ag aon pháirtí leasmhar lena n-áirítear an t-oibreoir córais neamhspleách.

6. I ndlúthchomhar leis an údarás rialála, tabharfar don údarás iomaíochta náisiúnta ábhartha na cumhachtaí uile is ábhartha chun faireachán a dhéanamh go héifeachtach ar chomhlíonadh a oibleagáidí faoi mhír 5 ag úinéir an chórais tarchurtha.

Airteagal 45

Úinéirí córais tarchurtha a dhíchuachadh

1. I gcás inar ceapadh oibreoir córais neamhspleách, beidh an t-úinéir córais tarchurtha ar cuid de ghnóthas atá comhtháite go hingearach é neamhspleách ó thaobh foirm dhlíthiúil, eagrúcháin agus cinnteoireachta de, ar a laghad, ó ghníomhaíochtaí eile nach mbaineann leis an tarchur.
2. Chun neamhspleáchas an úinéara córais tarchurtha dá dtagraítear i mír 1 a áirithiú, beidh feidhm ag na critéir íosta seo a leanas:
 - (a) daoine atá freagrach as bainistiú an úinéara córais tarchurtha, ní bheidh siad páirteach i struchtúir chuideachta an ghnóthais leictreachais chomhtháite atá freagrach, go díreach nó go hindíreach, as oibriú laethúil ghiniúint, dháileadh agus sholáthar an leictreachais;
 - (b) déanfar bearta iomchuí lena áirithiú go gcuirfear san áireamh leasanna gairmiúla na ndaoine atá freagrach as bainistiú an úinéara córais tarchurtha, ar bhealach a áiritheoidh go bhfuil siad in ann gníomhú go neamhspleách; agus
 - (c) cuirfidh an t-úinéir córais tarchurtha clár comhlíontachta ar bun ina leagfar amach na bearta arna ndéanamh chun a áirithiú go ndéanfar iompar idirdhealaitheach a chosc, agus áiritheoidh sé go ndéanfar faireachán leormhaith ar urramú an chláir sin. Leagfar amach sa chlár comhlíontachta na hoibleagáidí sonracha atá ar na fostaithe chun na cuspóirí sin a bhaint amach. An duine nó an comhlacht atá freagrach as faireachán a dhéanamh ar an gclár comhlíontachta, cuirfidh sé tuarascáil bhliantúil, ina leagfar amach na bearta arna ndéanamh, faoi bhráid an údarás rialála agus foilseofar í.

Roinn 3

Oibreoir tarchurtha neamhspleách

Airteagal 46

Sócmhainní, trealamh, foireann agus céannacht

1. Beidh ag na hoibreoirí córais tarchurtha na hacmhainní daonna, teicniúla, fisiceacha agus airgeadais uile is gá chun a n-oibleagáidí faoin Treoir seo a chomhlíonadh agus chun gníomhaíocht an tarchurtha leictreachais a chur i gcrích, go háirithe:
 - (a) na sócmhainní is gá le haghaidh ghníomhaíocht an tarchurtha leictreachais, lena n-áirítear an córas tarchurtha, beidh siad faoi úinéireacht an oibreora córais tarchurtha;
 - (b) an pearsanra is gá le haghaidh ghníomhaíocht an tarchurtha leictreachais, lena n-áirítear gach cúram corparáideach a dhéanamh, beidh siad fostaithe ag an oibreoir córais tarchurtha;
 - (c) beidh cosc ar phearsanra a fháil ar iasacht ó aon chuid eile den ghnóthas atá comhtháite go hingearach agus ar sheirbhísí a chur ar fáil d'aon chuid eile de. Féadfaidh oibreoir córais tarchurtha seirbhísí a chur ar fáil don ghnóthas atá comhtháite go hingearach, áfach, ar choinníoll:
 - (i) nach ndéanfar, le soláthar na seirbhísí sin, idirdhealú idir úsáideoirí an chórais, go mbeidh an soláthar sin le fáil ag úsáideoirí uile an chórais ar na téarmaí agus coinníollacha céanna agus nach ndéanfar dá dheasca an iomaíocht giniúna ná soláthair a shrianadh, a shaobhadh ná a chosc; agus
 - (ii) go mbeidh na téarmaí agus coinníollacha ar a soláthrófar na seirbhísí sin formheasta ag an údarás rialála;
 - (d) gan dochar do chinntí an Bhoird Maoirseachta faoi Airteagal 49, déanfaidh an gnóthas atá comhtháite go hingearach acmhainní airgeadais iomchuí le haghaidh tionscadail infheistíochta sa todhchaí agus/nó le haghaidh athsholáthar sócmhainní atá ann cheana a chur ar fáil don oibreoir córais tarchurtha in am trátha arna iarraidh sin go hiomchuí don oibreoir córais tarchurtha.

2. Áireofar le gníomhaíocht an tarchurtha leictreachais na cúraimí seo a leanas ar a laghad, de bhreis ar na cinn sin a liostaítear in Airteagal 40:
 - (a) ionadaíocht thar ceann an oibreora córais tarchurtha agus teagmhálacha le tríú páirtithe agus leis na húdaráis rialála;
 - (b) ionadaíocht thar ceann an oibreora córais tarchurtha laistigh de ENTSO don Leictreachas;
 - (c) deonú agus bainistiú rochtana tríú páirtí ar bhonn neamh-idirdhealaitheach idir úsáideoirí córais nó idir aicmí d'úsáideoirí córais;
 - (d) bailiú na muirear uile a bhaineann leis an gcóras tarchurtha, lena n-áirítear muirir rochtana, fuinneamh le haghaidh caillteanas agus muirir seirbhísí coimhdeacha;
 - (e) oibriú, cothabháil agus forbairt córais tarchurtha atá slán, éifeachtúil agus barainneach;
 - (f) pleanáil infheistíochta lena n-áiríteofar go mbeidh an cumas fadtéarmach ag an gcóras freastal ar éilimh réasúnta agus lena ráthófar cinnteacht an tsoláthair;
 - (g) bunú comhfhiontar iomchuí, lena n-áirítear in éineacht le hoibreoir córais tarchurtha amháin nó níos mó, malartán cumhachta amháin nó níos mó, agus na gníomhaithe ábhartha eile a shaothraíonn na cuspóirí cruthú margáí réigiúnacha a fhorbairt nó an próiseas léirscaoilte a éascú; agus
 - (h) na seirbhísí corparáideacha uile, lena n-áirítear seirbhísí dlíthiúla, cuntasáíocht agus seirbhísí TF.
3. Beidh na hoibreoirí córas tarchurtha eagraithe de réir na foirme dlíthiúla amháin dá dtagraítear in Iarscríbhinn I a ghabhann le Treoir (AE) 2017/1132 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽²⁶⁾.
4. Ní bheidh céannacht chorparáideach, cumarsáid, brandáil ná áitreabh an oibreora córais tarchurtha ina n-ábhar mearbhaill i ndáil le céannacht leithleach an ghnóthais atá comhtháite go hingearach nó aon chuid de.
5. Ní roinnfidh an t-oibreoir córais tarchurtha córais nó trealamh TF, áitreabh fisiceach ná córais rochtana slándála le haon chuid den ghnóthas atá comhtháite go hingearach agus ní úsáidfidh sé na sainchomhairleoirí céanna ná na conraitheoirí seachtracha céanna le haghaidh córais nó trealamh TF ná le haghaidh na gcóras rochtana slándála.
6. Is iniúchóir eile seachas an t-iniúchóir a dhéanann iniúchóireacht ar an ngnóthas atá comhtháite go hingearach, nó ar aon chuid de, a dhéanfaidh iniúchóireacht ar chuntais an oibreora córais tarchurtha.

Airteagal 47

Neamhspleáchas an oibreora córais tarchurtha

1. Gan dochar do chinntí an Bhoird Maoirseachta faoi Airteagal 49, beidh ag an oibreoir córais tarchurtha:
 - (a) cearta éifeachtacha cinnteoireachta, go neamhspleách ar an ngnóthas atá comhtháite go hingearach, maidir leis na sócmhainní is gá chun an córas tarchurtha a oibriú, a chothabháil agus a fhorbairt; agus
 - (b) an chumhacht airgead a chruinniú ar an margadh caipitil go háirithe trí iasachtaíocht agus méadú caipitil.
2. Gníomhóidh an t-oibreoir córais tarchurtha i gcónaí ar bhealach a áiríteoidh go mbeidh aige na hacmhainní is gá chun gníomhaíocht an tarchurtha a dhéanamh go cuí agus go héifeachtúil agus chun córas tarchurtha atá slán, éifeachtúil agus barainneach a fhorbairt agus a chothabháil.
3. Fochuideachtaí den ghnóthas atá comhtháite go hingearach a dhéanann feidhmeanna na giniúna nó an tsoláthair, ní bheidh acu aon scairseilbh dhíreach nó indíreach san oibreoir córais tarchurtha. Ní bheidh ag an oibreoir córais tarchurtha aon scairseilbh dhíreach nó indíreach in aon fhochuideachta de chuid an ghnóthais atá comhtháite go hingearach a dhéanann feidhmeanna na giniúna agus an tsoláthair, ná ní bhfaighidh sé dibhinní ná aon sochar airgeadais eile ón bhfochuideachta sin.
4. Áiríteofar le struchtúr bainistíochta foriomlán agus le stádais chorparáideacha an oibreora córais tarchurtha go mbeidh neamhspleáchas éifeachtach ag an oibreoir córais tarchurtha i gcomhréir leis an Roinn seo. An gnóthas atá comhtháite go hingearach, ní leagfaidh sé amach go díreach ná go hindíreach iompraíocht iomaíoch an oibreora córais tarchurtha i ndáil le gníomhaíochtaí ó lá go lá an oibreora córais tarchurtha agus bainistiú an ghréasáin, ná i ndáil leis na gníomhaíochtaí is gá le haghaidh ullmhú an phlean forbartha gréasáin 10 mbliana arna fhorbairt de bhun Airteagal 51.

⁽²⁶⁾ Treoir (AE) 2017/1132 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 14 Meitheamh 2017 maidir le gnéithe áirithe de dhlí na gcuideachtaí (IO L 169, 30.6.2017, lch. 46).

5. I gcomhall a gcuid cúraimí faoi Airteagal 40 agus faoi Airteagal 46(2) den Treoir seo, agus i gcomhlíonadh na n-oibleagáidí a leagtar amach in Airteagail 16, 18, 19 agus 50 de Rialachán (AE) 2019/943, ní dhéanfaidh na hoibreoirí córais tarchurtha idirdhealú in aghaidh daoine éagsúla ná eintitis éagsúla agus ní dhéanfaidh siad an iomaíocht ghiniúna ná soláthair a shrianadh, a shaobhadh ná a chosc.
6. Aon chaidreamh tráchtála nó airgeadais idir an gnóthas atá comhtháite go hingearach agus an t-oibreoir córais tarchurtha, lena n-áirítear iasachtaí ón oibreoir córais tarchurtha don ghnóthas atá comhtháite go hingearach, comhlíonfaidh sé coinníollacha an mhargaidh. Coinneoidh an t-oibreoir córais tarchurtha taifid mhionsonraithe ar an gcaidreamh tráchtála nó airgeadais sin agus cuirfidh sé ar fáil don údarás rialála iad arna iarraidh sin dó.
7. Cuirfidh an t-oibreoir córais tarchurtha gach comhaontú tráchtála agus airgeadais leis an ngnóthas atá comhtháite go hingearach faoi bhráid an údaráis rialála lena fhorghnóthas.
8. Cuirfidh an t-oibreoir córais tarchurtha an t-údarás rialála ar an eolas faoi na hacmhainní airgeadais, dá dtagraítear i bpointe (d) d'Airteagal 46(1), atá ar fáil le haghaidh tionscadail infheistíochta sa todhchaí agus/nó le haghaidh athsholáthar sócmhainní atá ann cheana.
9. Staonfaidh an gnóthas atá comhtháite go hingearach ó aon ghníomh a dhéanamh a chuirfeadh as nó a dhéanadh dochar don oibreoir córais tarchurtha maidir lena oibleagáidí faoin gCaibidil seo a chomhlíonadh agus ní éileoidh sé ar an oibreoir córais tarchurtha cead a lorg ón ngnóthas atá comhtháite go hingearach chun na hoibleagáidí sin a chomhlíonadh.
10. Aon ghnóthas a bhfuil sé deimhnithe ag an údarás rialála ina thaobh go bhfuil sé i gcomhréir le ceanglais na Caibidle seo, déanfaidh an Ballstát lena mbaineann an gnóthas sin a fhorghnóthas agus a ainmniú ina oibreoir córais tarchurtha. Beidh feidhm ag an nós imeachta deimhniúcháin a leagtar síos in Airteagal 52 den Treoir seo agus in Airteagal 51 de Rialachán (AE) 2019/943 nó in Airteagal 53 den Treoir seo.

Airteagal 48

Neamhspleáchas fhoireann agus bhainistíocht an oibreora córais tarchurtha

1. Na cinntí maidir le ceapadh agus athnuachan, dálaí oibre lena n-áirítear luach saothair, agus foirceannadh téarma oifige na ndaoine atá freagrach as an mbainistiú agus/nó comhaltaí de chomhlachtaí riaracháin an oibreora córais tarchurtha, is é Comhlacht Maoirseachta an oibreora córais tarchurtha arna cheapadh i gcomhréir le hAirteagal 49 a dhéanfaidh iad.
 2. Céannacht agus na coinníollacha lena rialáítear téarma, fad agus foirceannadh oifige na ndaoine arna n-ainmniú ag an gComhlacht Maoirseachta lena gceapadh nó lena n-athnuachan mar dhaoine atá freagrach as bainistiú feidhmiúcháin agus/nó mar chomhaltaí de chomhlachtaí riaracháin an oibreora córais tarchurtha, agus na cúiseanna le haon chinneadh atá beartaithe chun téarma oifige den sórt sin a fhoirceannadh, déanfar fógra a thabhairt don údarás rialála ina dtaobh. Tiocfaidh na dálaí agus na cinntí dá dtagraítear i mír 1 chun bheith ceangailteach sa chás nach ndéanfaidh an t-údarás rialála aon agóid ina gcoinne laistigh de 3 seachtaine den fhógra sin, agus sa chás sin amháin.
- Féadfaidh an t-údarás rialála agóid a dhéanamh i gcoinne na gcinntí dá dtagraítear i mír 1 más rud é:
- (a) go dtiocfaidh amhras chun cinn maidir le neamhspleáchas gairmiúil duine atá ainmnithe le bheith freagrach as an mbainistiú agus/nó le neamhspleáchas gairmiúil comhalta de na comhlachtaí riaracháin; nó
 - (b) i gcás foirceannadh luath téarma oifige, gur ann d'amhras maidir le húdar maith a bheith leis an bhfoirceannadh luath sin.
3. Na daoine sin a cheapfar le bheith freagrach as an mbainistiú agus/nó na comhaltaí sin a cheapfar sna comhlachtaí riaracháin de chuid an oibreora córais tarchurtha atá faoi réir na míre seo, ní bheidh feidhmithe acu, le tréimhse 3 bliana sula gceapfar iad, aon phost gairmiúil ná freagracht ghairmiúil, leas ná gaol gnó, díreach ná indíreach, leis an ngnóthas atá comhtháite go hingearach ná le haon chuid de ná dá scairshealbhóirí rialaithe seachas an t-oibreoir córais tarchurtha féin.
 4. Na daoine atá freagrach as an mbainistiú agus/nó comhaltaí de chomhlachtaí riaracháin, agus fostaithe an oibreora córais tarchurtha, ní bheidh acu aon phost gairmiúil ná freagracht ghairmiúil, leas ná gaol gnó, díreach ná indíreach, le cuid eile den ghnóthas atá comhtháite go hingearach ná le scairshealbhóirí rialaithe an ghnóthais sin.

5. Na daoine atá freagrach as an mbainistiú agus/nó comhaltaí de chomhlachtaí riaracháin, agus fostaithe an oibreora córais tarchurtha, ní bheidh acu aon leas in aon chuid den ghnóthas atá comhtháite go hingearach, ná ní bhfaighidh siad aon sochar airgeadais, go díreach nó go hindíreach as, diomaite den oibreoir córais tarchurtha féin. Ní bheidh a luach saothair ag brath ar ghníomhaíochtaí ná ar thorthaí an ghnóthais atá comhtháite go hingearach seachas gníomhaíochtaí agus torthaí an oibreora córais tarchurtha féin.

6. Déanfar cearta éifeachtacha achomhairc chuig an údarás rialála a ráthú i gcás aon ghearáin a dhéanfaidh na daoine atá freagrach as an mbainistiú agus/nó comhaltaí de chomhlachtaí riaracháin an oibreora córais tarchurtha i gcoinne fhoirceannadh luath a dtéarma oifige.

7. I ndiaidh fhoirceannadh a dtéarma oifige san oibreoir córais tarchurtha, ní bheidh ag na daoine atá freagrach as a bhainistiú agus/nó ag na comhaltaí dá chomhlachtaí riaracháin aon phost gairmiúil ná freagracht ghairmiúil, leas ná gaol gnó le haon chuid den ghnóthas atá comhtháite go hingearach diomaite den oibreoir córais tarchurtha féin, ná le scairshealbhóirí rialaithe an ghnóthais sin ar feadh tréimhse nach lú ná 4 bliana.

8. Beidh feidhm ag mír 3 maidir le tromlach na ndaoine atá freagrach as an mbainistiú agus/nó na gcomhaltaí de chomhlachtaí riaracháin an oibreora córais tarchurtha.

Na daoine sin atá freagrach as an mbainistiú agus/nó na comhaltaí sin de chomhlachtaí riaracháin an oibreora córais tarchurtha nach bhfuil faoi réir mhír 3, ní bheidh feidhmithe acu, le tréimhse sé mhí ar a laghad sula gceapfar iad, aon ghníomhaíocht bhainistíochta ná gníomhaíocht ábhartha eile sa ghnóthas atá comhtháite go hingearach.

Beidh feidhm ag an gcéad fhomhír den mhír seo agus ag míreanna 4 go 7 maidir le gach duine a bhaineann leis an mbainistíocht fheidhmeannach agus maidir leis na daoine sin a thuairiscíonn go díreach dóibh faoi chúrsaí a bhaineann le hoibriú, cothabháil nó forbairt an ghréasáin.

Airteagal 49

Comhlacht Maoirseachta

1. Beidh ag an oibreoir córais tarchurtha Comhlacht Maoirseachta a mbeidh sé de chúram air na cinntí a dhéanamh a bhféadfadh tionchar suntasach a bheith acu ar luach shócmhainní scairshealbhóirí an oibreora córais tarchurtha, go háirithe cinntí maidir le formheas na bpleananna airgeadais bliantúla agus fadtéarmacha, maidir le leibhéal fiachais an oibreora córais tarchurtha agus maidir le méid na ndíbhinní a dháilfear ar na scairshealbhóirí. Ní áireofar ar na cinntí atá faoi shainchúram an Chomhlachta Maoirseachta na cinntí sin a bhaineann le gníomhaíochtaí ó lá go lá an oibreora córais tarchurtha agus bhainistiú an ghréasáin, agus leis na gníomhaíochtaí is gá le haghaidh ullmhú an phlean forbartha gréasáin 10 mbliana arna fhorbairt de bhun Airteagal 51.

2. Beidh an Comhlacht Maoirseachta comhdhéanta de chomhaltaí a dhéanfaidh ionadaíocht don ghnóthas atá comhtháite go hingearach, de chomhaltaí a dhéanfaidh ionadaíocht do na scairshealbhóirí tríú páirtí agus, i gcás ina bhforálfar amhlaidh sa dlí ábhartha náisiúnta, de chomhaltaí a dhéanfaidh ionadaíocht do pháirtithe leasmhara eile amhail fostaithe an oibreora córais tarchurtha.

3. An chéad fhomhír d'Airteagal 48(2) agus Airteagal 48(3) go (7), beidh feidhm acu maidir le leath de na comhaltaí den Chomhlacht Maoirseachta, lúide comhalta amháin.

Beidh feidhm ag pointe (b) den dara fhomhír d'Airteagal 48(2) maidir le comhaltaí uile an Chomhlachta Maoirseachta.

Airteagal 50

Clár comhlíontachta agus oifigeach comhlíontachta

1. Áiritheoidh na Ballstáit go ndéanfaidh na hoibreoírí córas tarchurtha clár comhlíontachta a bhunú agus a chur chun feidhme ina leagfar amach na bearta arna ndéanamh chun a áirithiú go ndéanfar iompar idirdhealaitheach a chosc, agus go n-áiritheoidh siad go ndéanfar faireachán iomchuí ar urramú an chláir sin. Leagfar amach sa chlár comhlíontachta na hoibleagáidí sonracha atá ar na fostaithe chun na cuspóirí sin a bhaint amach. Beidh sé faoi réir a fhorhmeasa ag an údarás rialála. Gan dochar do chumhachtaí an údaráis rialála, déanfaidh oifigeach comhlíontachta faireachán neamhspleách ar chomhlíonadh an chláir.

2. Is é an Comhlacht Maoirseachta a cheapfaidh an t-oifigeach comhlíontachta, faoi réir a fhorghreasa ag an údarás rialála. Is ar chúiseanna easpa neamhspleáchais nó acmhainneachta gairmiúla, agus ar na cúiseanna sin amháin, a fhéadfaidh an t-údarás rialála díúltú an t-oifigeach comhlíontachta a fhorghreas. Féadfaidh an t-oifigeach comhlíontachta a bheith ina dhuine nádúrtha nó dlítheanach. Beidh feidhm ag Airteagal 48(2) go (8) maidir leis an oifigeach comhlíontachta.
3. Beidh na cúraimí seo a leanas ar an oifigeach comhlíontachta:
 - (a) faireachán a dhéanamh ar chur chun feidhme an chláir comhlíontachta;
 - (b) tuarascáil bhliantúil a ullmhú ina leagfar amach na bearta arna ndéanamh chun an clár comhlíontachta a chur chun feidhme agus an tuarascáil sin a chur faoi bhráid an údaráis rialála;
 - (c) tuairisc a thabhairt don Chomhlacht Maoirseachta agus moltaí a eisiúint maidir leis an gclár comhlíontachta agus cur chun feidhme an chláir sin;
 - (d) fógra a thabhairt don údarás rialála faoi aon sárúithe substainteacha maidir le cur chun feidhme an chláir comhlíontachta; agus
 - (e) tuairisciú chuig an údarás rialála faoi aon chaidreamh tráchtála nó airgeadais idir an gnóthas atá comhtháite go hingearach agus an t-oibreoir córais tarchurtha.
4. Déanfaidh an t-oifigeach comhlíontachta na cinntí atá beartaithe maidir leis an bplean infheistíochta nó maidir le hinfheistíochtaí aonair sa ghréasán a chur faoi bhráid an údaráis rialála. Déanfar amhlaidh, ar a dheireanaí, tráth a chuirfidh bainistíocht agus/nó comhlacht riaracháin inniúil an oibreora córais tarchurtha na cinntí sin faoi bhráid an Chomhlachta Maoirseachta.
5. I gcás ina mbeidh bac curtha ag an ngnóthas atá comhtháite go hingearach, sa chomhthionól ginearálta nó trí vótáil na gcomhaltaí den Chomhlachta Maoirseachta arna gceapadh aige, ar ghlacadh cinnidh agus gurb é toradh atá air sin ná bac nó moill ar infheistíochtaí a bhí le cur i gcrích sna 3 bliana ina dhiaidh sin de réir an phlean forbartha gréasáin 10 mbliana, tabharfaidh an t-oifigeach comhlíontachta tuairisc faoi sin don údarás rialála, agus ansin gníomhóidh an t-údarás sin i gcomhréir le hAirteagal 51.
6. Na coinníollacha lena rialáítear téarma oifige nó coinníollacha fostaíochta an oifigigh comhlíontachta, lena n-áirítear ré an téarma oifige, beidh siad faoi réir a bhforghreasa ag an údarás rialála. Áiríteofar leis na coinníollacha sin neamhspleáchas an oifigigh comhlíontachta, lena n-áirítear na hacmhainní uile a thabhairt dó nó di is gá chun dualgais an oifigigh comhlíontachta a chomhlíonadh. Le linn a théarma oifige, ní bheidh ag an oifigeach comhlíontachta aon phost gairmiúil, freagracht ná leas, go díreach ná go hindíreach, in aon chuid ná le haon chuid den ghnóthas atá comhtháite go hingearach ná de scairshealbhóirí rialaithe an ghnóthais sin.
7. Tuairisceoidh an t-oifigeach comhlíontachta, i scríbhinn nó ó bhéal, chuig an údarás rialála go tráthrialta agus beidh sé de cheart aige tuairisciú go tráthrialta, i scríbhinn nó ó bhéal, chuig Comhlacht Maoirseachta an oibreora córais tarchurtha.
8. Féadfaidh an t-oifigeach comhlíontachta freastal ar chruinnithe uile bhainistíocht nó chomhlachtaí riaracháin an oibreora córais tarchurtha, agus ar chruinnithe an Chomhlachta Maoirseachta agus an tionóil ghinearálta. Freastalóidh an t-oifigeach comhlíontachta ar na cruinnithe uile a bhaineann leis na hábhair seo a leanas:
 - (a) na coinníollacha rochtana ar an ngréasán, a leagtar síos i Rialachán (AE) 2019/943, go háirithe maidir le taraifí, seirbhísí rochtana tríú páirtí, leithdháileadh acmhainneachta agus bainistíú ar phlódú, trédhearcacht, seirbhísí coimhdeacha agus margáí tánaisteacha;
 - (b) na tionscadaí a dhéantar chun an córas tarchurtha a oibriú, a chothabháil agus a fhorbairt, lena n-áirítear infheistíochtaí in idirascadh agus i nascadh;
 - (c) na ceannacháin nó díolacháin fuinnimh is gá chun an córas tarchurtha a oibriú.
9. Déanfaidh an t-oifigeach comhlíontachta faireachán ar chomhlíonadh Airteagal 41 ag an oibreoir córais tarchurtha.
10. Beidh rochtain ag an oifigeach comhlíontachta ar na sonraí ábhartha uile agus ar oifigí an oibreora córais tarchurtha agus ar an bhfaisnéis uile is gá chun a chúram a chomhall.
11. Beidh rochtain gan réamhfhógra ag an oifigeach comhlíontachta ar oifigí an oibreora córais tarchurtha.
12. Tar éis réamhghreasa a fháil ón údarás rialála, féadfaidh an Comhlacht Maoirseachta an t-oifigeach comhlíontachta a dhífhostú. Déanfaidh sé an t-oifigeach comhlíontachta a dhífhostú ar chúiseanna easpa neamhspleáchais nó acmhainneachta gairmiúla, arna iarraidh sin don údarás rialála.

Airteagal 51

Forbairt gréasáin agus cumhachtaí chun cinntí infheistíochta a dhéanamh

1. Gach 2 bhliain ar a laghad, cuirfidh na hoibreoirí córais tarchurtha plean forbartha gréasáin 10 mbliana faoi bhráid an údaráis rialála a bheidh bunaithe ar an soláthar agus ar an éileamh mar atá siad agus mar a thuartar go mbeidh siad, tar éis dóibh dul i gcomhairle leis na geallsealbhoirí ábhartha. Beidh bearta éifeachtúla sa phlean forbartha gréasáin sin chun leormhaitheas an chórais agus cinnteacht an tsoláthair a áirithiú. Déanfaidh an t-oibreoir córais tarchurtha an plean forbartha gréasáin 10 mbliana a fhoilsiú ar a shuíomh gréasáin.

2. Go háirithe, déanfar an méid seo a leanas sa phlean forbartha gréasáin 10 mbliana:

- (a) an príomhbhonneagar tarchurtha is gá a thógáil nó a uasghrádú sna 10 mbliana atá le teacht a léiriú do na rannpháirtithe margaidh;
- (b) na hinfeistíochtaí uile atá cinntithe cheana a leagan amach agus infheistíochtaí nua nach mór a dhéanamh sna 3 bliana atá le teacht a shainaithe; agus
- (c) achar ama a leagan síos do na tionscadail infheistíochta uile.

3. Nuair a bheidh an plean forbartha gréasáin 10 mbliana á ullmhú aige, déanfaidh an t-oibreoir córais tarchurtha lánaird a thabhairt ar an bhféidearthacht a ghabhann le húsáid na freagartha don éileamh, na saoráidí stórála fuinnimh nó acmhainní eile mar roghanna malartacha ar leathnú an chórais, mar aon leis an tomhaltas ionchais, trádáil le tíortha eile agus pleananna infheistíochta do ghréasáin uile-Aontais agus do ghréasáin réigiúnacha.

4. Rachaidh an t-údarás rialála i gcomhairle le gach úsáideoir córais, bíodh sé iarbhir nó féideartha, maidir leis an bplean forbartha gréasáin 10 mbliana, ar bhealach oscailte agus trédhearcach. Na daoine nó na gnóthais a mhaífidh gur úsáideoirí córais féideartha iad, féadfar a éileamh orthu bunús a thabhairt don mhaíomh sin. Foilseoidh an t-údarás rialála toradh an phróisis comhairliúcháin, go háirithe na riachtanais infheistíochta a d'fhéadfadh a bheith ann.

5. Scrúdóidh an t-údarás rialála an gcumhdaíonn an plean forbartha gréasáin 10 mbliana na riachtanais infheistíochta uile arna sainaithe le linn an phróisis comhairliúcháin, agus an bhfuil sé ag teacht leis an bplean forbartha gréasáin 10 mbliana uile-Aontais neamhcheangailteach (“an plean forbartha gréasáin uile-Aontais”) dá dtagraítear i bpointe (b) d’Airteagal 30(1) de Rialachán (AE) 2019/943. Má bhíonn aon amhras ann nach bhfuil an plean ag teacht leis an bplean forbartha gréasáin uile-Aontais, rachaidh an t-údarás rialála i gcomhairle le ACER. Féadfaidh an t-údarás rialála ceangal a chur ar an oibreoir córais tarchurtha a phlean forbartha gréasáin 10 mbliana a leasú.

Scrúdóidh údaráis inniúla náisiúnta an bhfuil an plean forbartha gréasáin 10 mbliana ag teacht leis an bplean náisiúnta fuinnimh agus aeráide a bheidh tíolactha i gcomhréir le Rialachán (AE) 2018/1999.

6. Déanfaidh an t-údarás rialála faireachán agus meastóireacht ar chur chun feidhme an phlean forbartha gréasáin 10 mbliana.

7. Sa chás nach ndéanfaidh an t-oibreoir córais tarchurtha, seachas ar chúiseanna sáraitheacha nach mbeadh neart aige orthu, infheistíocht a bhí le déanamh, de réir an phlean forbartha gréasáin 10 mbliana, sna 3 í bliana le teacht, áiritheoidh na Ballstáit go mbeidh ceangal ar an údarás rialála ceann amháin ar a laghad de na bearta seo a leanas a dhéanamh chun a áirithiú go ndéanfar an infheistíocht sin más rud é go bhfuil an infheistíocht sin fós iomchuí de réir an phlean forbartha gréasáin 10 h mbliana is déanaí:

- (a) ceangal a chur ar an oibreoir córais tarchurtha an infheistíocht atá i gceist a dhéanamh;
- (b) nós imeachta tairisceana a eagrú a bheidh oscailte do gach infheisteoir le haghaidh na hinfeistíochta atá i gceist; nó
- (c) iallach a chur ar an oibreoir córais tarchurtha glacadh le méadú caipitil chun na hinfeistíochtaí riachtanacha a mhaoiniú agus ligean d’infheisteoirí neamhspleácha a bheith rannpháirteach sa chaipiteal.

8. I gcás ina mbeidh úsáid bainte ag an údarás rialála as a chumhachtaí faoi phointe (b) de mhír 7, féadfaidh sé iallach a chur ar an oibreoir córais tarchurtha aontú le ceann amháin nó níos mó de na nithe seo a leanas:

- (a) maoiniú ag aon tríú páirtí;
- (b) tógáil ag aon tríú páirtí;

(c) na sócmhainní nua lena mbaineann a thógáil é féin;

(d) an tsócmhainn nua lena mbaineann a oibriú é féin.

Cuirfidh an t-oibreoir córais tarchurtha ar fáil do na hinfheisteoirí an fhaisnéis uile is gá chun an infheistíocht a chur i gcrích, nascaidh sé na sócmhainní nua leis an ngréasán tarchurtha agus déanfaidh sé a dhícheall i gcoitinne chun cur chun feidhme an tionscadail infheistíochta a éascú.

Beidh na socruithe airgeadais ábhartha faoi réir a bhformheasa ag an údarás rialála.

9. I gcás ina mbeidh úsáid bainte ag an údarás rialála as a chumhachtaí faoi mhír 7, cumhdóidh na rialacháin taraife ábhartha costais na n-infheistíochtaí atá i gceist.

Roinn 4

Ainmniú agus deimhniú oibreoirí córais tarchurtha

Airteagal 52

Ainmniú agus deimhniú oibreoirí córais tarchurtha

1. Sula ndéanfar gnóthas a fhorfhéas agus a ainmniú ina oibreoir córais tarchurtha, déanfar é a dheimhniú i gcomhréir leis na nósanna imeachta a leagtar síos i míreanna 4, 5, agus 6 den Airteagal seo agus in Airteagal 51 de Rialachán (AE) 2019/943.

2. Na gnóthais sin a bhfuil sé deimhnithe ag an údarás rialála gur chomhlíon siad ceanglais Airteagal 43, de bhun an nós imeachta deimhniúcháin thíos, déanfaidh na Ballstáit iad a fhorfhéas agus a ainmniú ina n-oibreoirí córais tarchurtha. Tabharfar fógra don Choimisiún faoi ainmniú oibreoirí córais tarchurtha agus foilseofar in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh* é.

3. Tabharfaidh na hoibreoirí córais tarchurtha fógra don údarás rialála i dtaobh aon idirbheart atá pleanáilte a bhféadfadh sé gur ghá mar gheall air athmheasúnú a dhéanamh ar chomhlíonadh cheanglais Airteagal 43 ag an oibreoir lena mbaineann.

4. Déanfaidh na húdaráis rialála faireachán ar chomhlíonadh leanúnach cheanglais Airteagal 43 ag na hoibreoirí córais tarchurtha. Tionscnóidh siad nós imeachta deimhniúcháin chun an comhlíonadh sin a áirithiú:

(a) ar fhógra a fháil dóibh ón oibreoir córais tarchurtha de bhun mhír 3;

(b) ar a dtionscnamh féin i gcás ina mbeidh eolas acu go bhféadfadh sárú ar Airteagal 43 a bheith ann de dheasca athrú a bheadh pleanáilte ar na cearta nó ar an tionchar arna bhfeidhmiú i ndáil le húnéirí córais tarchurtha nó oibreoirí córais tarchurtha, nó i gcás ina mbeidh cúis acu a chreidiúint gur tharla sárú den sórt sin; nó

(c) ar iarraidh réasúnaithe a fháil ón gCoimisiún.

5. Glacfaidh na húdaráis rialála cinneadh maidir le deimhniú oibreora córais tarchurtha laistigh de 4 mhí ó dháta an fhógra ón oibreoir córais tarchurtha nó ó dháta na hiarrata ón gCoimisiún. Tar éis dul in éag don tréimhse sin, measfar go bhfuil an deimhniú deonaithe. Ní bheidh éifeacht le cinneadh sainráite nó intuigthe an údaráis rialála ach amháin ar chríochnú an nós imeachta a leagtar amach i mír 6.

6. An cinneadh sainráite nó intuigthe maidir le deimhniú an oibreora córais tarchurtha, déanfaidh an t-údarás rialála fógra a thabhairt don Choimisiún ina leith gan mhoill, maille leis an bhfaisnéis ábhartha ar fad faoin gcinneadh sin. Gníomhóidh an Coimisiún de réir an nós imeachta a leagtar síos in Airteagal 51 de Rialachán (AE) 2019/943.

7. Féadfaidh na húdaráis rialála agus an Coimisiún aon fhaisnéis is ábhartha do chomhlíonadh a gcúraimí faoin Airteagal seo a iarraidh ar na hoibreoirí córais tarchurtha agus ar na gnóthais a dhéanann aon cheann d'fheidhmeanna na giniúna nó an tsoláthair.

8. Caomhnóidh na húdaráis rialála agus an Coimisiún rúndacht na faisnéise atá íogair ó thaobh na tráchtála de.

Airteagal 53

Deimhniú i ndáil le tríú tíortha

1. I gcás ina ndéanfaidh úinéir córais tarchurtha nó oibreoir córais tarchurtha atá faoi rialú duine nó daoine ó thríú tír nó ó thríú tíortha deimhniú a iarraidh, tabharfaidh an t-údarás rialála fógra don Choimisiún ina thaobh.

Déanfaidh an t-údarás rialála freisin fógra a thabhairt don Choimisiún gan mhoill faoi aon imthosca a d'fhágfadh go bhfaigheadh duine nó daoine ó thríú tír nó ó thríú tíortha rialú ar chóras tarchurtha nó ar oibreoir córais tarchurtha.

2. Déanfaidh an t-oibreoir córais tarchurtha fógra a thabhairt don údarás rialála faoi aon imthosca a d'fhágfadh go bhfaigheadh duine nó daoine ó thríú tír nó ó thríú tíortha rialú ar an gcóras tarchurtha nó ar an oibreoir córais tarchurtha.

3. Glacfaidh an t-údarás rialála dréachtchinneadh maidir le deimhniú oibreora córais tarchurtha laistigh de 4 mhí ó dháta an fhógra ón oibreoir córais tarchurtha. Diúltóidh sé an deimhniú más rud é nár léiríodh:

(a) go gcomhlíonann an t-eintiteas lena mbaineann ceanglais Airteagal 43; agus

(b) don údarás rialála nó d'údarás inniúil náisiúnta eile arna ainmniú ag an mBallstát nach gcuirfí cinnteacht an tsoláthair sa Bhallstát ná san Aontas i mbaol de thairbhe an deimhniú a dheonú. Agus an cheist sin á breithniú aige, cuirfidh an t-údarás rialála nó an t-údarás inniúil náisiúnta eile arna ainmniú amhlaidh an méid seo a leanas san áireamh:

(i) cearta agus oibleagáidí an Aontais i leith an tríú tír sin a thagann chun cinn faoin dlí idirnáisiúnta, lena n-áirítear aon chomhaontú arna thabhairt i gcrích le tríú tír amháin nó níos mó, agus an tAontas ina pháirtí ann, lena dtéitear i ngleic le saincheisteanna chinnteacht an tsoláthair fuinnimh;

(ii) cearta agus oibleagáidí an Bhallstáit i leith an tríú tír sin a thagann chun cinn faoi chomhaontuithe arna dtabhairt i gcrích léi, sa mhéid go comhlíonann siad dlí an Aontais; agus

(iii) fíorais agus imthosca sonracha eile a bhaineann leis an gcás agus leis an tríú tír atá i gceist.

4. Tabharfaidh an t-údarás rialála fógra don Choimisiún faoin gcinneadh gan mhoill, maille leis an bhfaisnéis ábhartha ar fad faoin gcinneadh sin.

5. Forálfaidh na Ballstáit go ndéanfaidh an t-údarás rialála nó an t-údarás inniúil arna ainmniú dá dtagraítear i bpointe (b) de mhír 3, sula nglacfaidh an t-údarás rialála cinneadh maidir le deimhniú, tuairim a iarraidh ar an gCoimisiún an amhlaidh:

(a) go gcomhlíonann an t-eintiteas lena mbaineann ceanglais Airteagal 43; agus

(b) nach gcuirfear cinnteacht an tsoláthair fuinnimh i mbaol san Aontas de thairbhe an deimhniú a dheonú.

6. Scrúdóidh an Coimisiún an iarraidh dá dtagraítear i mír 5 a luaithe a gheobhaidh sé í. Laistigh de 2 mhí ón iarraidh a fháil, tabharfaidh sé a thuairim don údarás rialála nó, más é an t-údarás inniúil arna ainmniú a rinne an iarraidh, don údarás sin.

Agus an tuairim á ullmhú aige, féadfaidh an Coimisiún barúlacha a iarraidh ar ACER, leis an mBallstát lena mbaineann, agus le páirtithe leasmhara. I gcás ina ndéanfaidh an Coimisiún iarraidh den sórt sin, cuirfear fadú 2 mhí leis an tréimhse 2 mhí.

D'uireasa tuairim ón gCoimisiún laistigh den tréimhse dá dtagraítear sa chéad fhomhír agus sa dara fhomhír, measfar nach bhfuil agóid i gcoinne chinneadh an údarais rialála á dhéanamh ag an gCoimisiún.

7. Agus measúnú á dhéanamh aige an gcuirfidh rialú an duine nó na ndaoine ó thríú tír nó ó thríú tíortha cinnteacht an tsoláthair fuinnimh san Aontas i mbaol, cuirfidh an Coimisiún an méid seo a leanas san áireamh:

(a) fíorais shonracha an cháis agus an tríú tír nó na tríú tíortha lena mbaineann; agus

(b) cearta agus oibleagáidí an Aontais i leith an tríú tír sin nó na tríú tíortha sin de a thagann chun cinn faoin dlí idirnáisiúnta, lena n-áirítear aon chomhaontú arna thabhairt i gcrích le tríú tír amháin nó níos mó, agus an tAontas ina pháirtí ann, lena dtéitear i ngleic le saincheisteanna chinnteacht an tsoláthair fuinnimh.

8. Déanfaidh an t-údarás rialála, laistigh de 2 mhí tar éis dhul in éag na tréimhse dá dtagraítear i mír 6, a chinneadh críochnaitheach a ghlacadh maidir leis an deimhniú. I nglacadh a chinnidh chríochnaithigh dó, cuirfidh an t-údarás rialála tuairim an Choimisiúin san áireamh go dícheallach. In aon chás, beidh sé de cheart ag na Ballstáit an deimhniú a dhiúltú i gcás ina gcuirfí cinnteacht an tsoláthair fuinnimh sa Bhallstát nó i mBallstát eile i mbaol de dheasca an deimhniú a dheonú. I gcás ina mbeidh údarás inniúil náisiúnta eile ainmnithe ag an mBallstát chun an measúnú dá dtagraítear i bpointe (b) de mhír 3 a dhéanamh, féadfaidh sé ceangal a chur ar an údarás rialála a chinneadh críochnaitheach a ghlacadh i gcomhréir le measúnú an údaráis inniúil náisiúnta sin. Déanfar cinneadh críochnaitheach an údaráis rialála agus tuairim an Choimisiúin a fhoilsiú in éineacht. I gcás ina n-imeoidh an cinneadh críochnaitheach ó thuairim an Choimisiúin, déanfaidh an Ballstát lena mbaineann an réasúnú is bonn leis an gcinneadh sin a chur ar fáil agus a fhoilsiú maille leis an gcinneadh.

9. Ní dhéanfaidh aon rud san Airteagal seo difear do cheart na mBallstát rialuithe dlíthiúla náisiúnta a fheidhmiú, i gcomhréir le dlí an Aontais, chun leasanna dlisteanacha slándála poiblí a chosaint.

10. Beidh feidhm ag an Airteagal seo freisin, cé is moite de phointe (a) de mhír 3 de, maidir leis na Ballstáit atá faoi réir maolú faoi Airteagal 66.

Airteagal 54

Úinéireacht saoráidí stórála fuinnimh ag oibreoirí córas tarchurtha

1. Ní bheidh úinéireacht ag oibreoirí córas tarchurtha ar shaoráidí stórála fuinnimh, ná ní dhéanfaidh siad iad a fhorbairt, a bhainistiú nó a oibriú.

2. De mhaolú ar mhír 1, féadfaidh na Ballstáit ligean do na hoibreoirí córas tarchurtha úinéireacht a bheith acu ar shaoráidí stórála fuinnimh, nó iad a fhorbairt, a bhainistiú nó a oibriú, i gcás ina bhfuil siad ina gcomhchodanna lán-chomhtháite den ghréasán agus a bhfuil a fhorghéas ina leith sin deonaithe ag an údarás rialála, nó i gcás ina gcomhlíontar gach ceann de na coinníollacha seo a leanas:

- nach ndearnadh, tar éis nós imeachta tairisceana a bhí oscailte, trédhearcach agus neamh-idirdhealaitheach, atá faoi réir a athbhreithnithe agus fhorghéas an údaráis rialála, an ceart a dhámhachtain ar pháirtithe eile úinéireacht a bheith acu ar shaoráidí den sórt sin, nó iad a fhorbairt, a bhainistiú nó a oibriú, nó nach bhféadfadh páirtithe eile na seirbhísí sin a thabhairt i gcrích ar chostas réasúnach agus ar bhealach tráthúil.
- go bhfuil gá leis na saoráidí nó leis na seirbhísí coimhdeacha neamh-mhíniúcháin sin ionas gur féidir leis na hoibreoirí córas tarchurtha a n-oibleagáidí faoin Treoir seo a chomhlíonadh maidir le hoibriú éifeachtúil, iontaoifa agus slán an chórais tarchurtha agus nach n-úsáidtear iad chun leictreachas a cheannach nó a dhíol sna margáí leictreachais; agus
- go ndearna an t-údarás rialála measúnú ar riachtanas an mhaolaithe sin agus go ndearna sé measúnú ex ante ar infheidhmeacht an nós imeachta tairisceana, lena n-áirítear coinníollacha an nós imeachta tairisceana sin, agus gur dheonaigh sé a fhorghéas.

Féadfaidh an t-údarás rialála treoirlínte nó clásail soláthair a tharraingt suas mar chúnamh d'oibreoirí córas tarchurtha chun nós imeachta tairisceana cothrom a áirithiú.

3. An cinneadh maidir le maolú a dheonú, tabharfar fógra ina thaobh don Choimisiún agus do ACER maille leis an bhfaisnéis is ábhartha faoin iarraidh agus na cúiseanna ar deonaíodh an maolú.

4. Déanfaidh na húdaráis rialála comhairliúcháin poiblí go tráthrialta nó gach 5 bliana ar a laghad i dtaca leis na saoráidí stórála fuinnimh atá cheana ann chun measúnú a dhéanamh ar infhaighteacht fhéideartha agus ar spéis fhéideartha na bpáirtithe eile chun infheistíocht a dhéanamh i saoráidí den sórt sin a dhéanamh. I gcás ina léireofar sa chomhairliúcháin poiblí, mar atá measúnaithe ag an údarás rialála, go bhfuil páirtithe eile inchurtha le húnéireacht, forbairt, oibriú nó bainistiú saoráidí den sórt sin ar bhealach cost-éifeachtach, áiritheoidh na húdaráis rialála go gcuirfear deireadh de réir a chéile le gníomhaíochtaí na n-oibreoirí córas tarchurtha i dtuairim na nithe sin laistigh de 18 mí. Mar chuid de na coinníollacha don nós imeachta sin, féadfaidh na húdaráis rialála ligean d'oibreoirí córas tarchurtha cúiteamh réasúnach a fháil, go háirithe luach iarmharach na hinfeistíochta a rinneadh sna saoráidí stórála fuinnimh a aisghabháil.

5. Ní bheidh feidhm ag mír 4 maidir le comhchodanna lán-chomhtháite den ghréasán ná do ghnáth-thréimhse dímhéasa saoráidí nua stórála ceallra ag a bhfuil cinneadh infheistíochta críochnaithe go dtí 2024, ar choinníoll gur fíor an méid seo a leanas i leith saoráidí stórála ceallra den sórt sin:

- tá siad nasctha leis an eangach ar a dhéanaí 2 bhliain ina dhiaidh sin;
- tá siad comhtháite sa chóras tarchurtha;

- (c) ní úsáidtear iad ach le haghaidh athshlánú láithreach freagarthach shlándaíl an ghréasáin i gcás go dtarlaíonn teagmhais ghréasáin i gcás ina dtosaíonn an beart athshlánaíthe sin láithreach agus ina gcríochnaíonn sé nuair is féidir le hathsheoladh an tsaincheist a réiteach, agus
- (d) ní úsáidtear iad chun leictreachas a cheannach nó a dhíol sna margaí leictreachais, lena n-áirítear cothromúchán.

Roinn 5

Díchuachadh agus trédharcacht na gcuntas

Airteagal 55

Ceart rochtana ar chuntais

1. Sa mhéid is gá chun a gcuid feidhmeanna a dhéanamh, beidh ceart rochtana ag Ballstáit nó ag aon údarás inniúil arna ainmniú acu, lena n-áirítear na húdaráis rialála dá dtagraítear in Airteagal 57, ar chuntais na ngnóthas leictreachais mar a leagtar amach in Airteagal 56.
2. Caomhnóidh na Ballstáit, agus aon údarás inniúil atá ainmnithe, lena n-áirítear na húdaráis rialála, rúndacht faisnéise atá íogair ó thaobh na tráchtála de. Féadfaidh Ballstáit foráil a dhéanamh maidir le faisnéis den sórt sin a nochtadh i gcásanna ina mbíonn nochtadh den sórt sin riachtanach chun go mbeidh na húdaráis inniúla in ann a bhfeidhmeanna a chur i gcrích.

Airteagal 56

Díchuachadh cuntas

1. Glacfaidh na Ballstáit na céimeanna riachtanacha chun a áirithiú go ndéantar cuntas na ngnóthas leictreachais a choinneáil i gcomhréir le míreanna 2 agus 3.
2. Déanfaidh gnóthais leictreachais, gan beann ar an gcóras úinéireachta ná ar an bhfoirm dhlíthiúil atá acu, a gcuntas bhliantúla a tharraingt suas, a chur faoi réir iniúcháireachta agus a fhoilsiú i gcomhréir leis na rialacha faoin dlí náisiúnta a bhaineann le cuntas bhliantúla chuideachtaí faoi dhliteanas teoranta arna nglacadh de bhun Threoir 2013/34/AE.

Déanfaidh gnóthais nach bhfuil dualgas dlíthiúil orthu a gcuid cuntas bliantúil a fhoilsiú cóip díobh a choimeád agus an chóip sin a bheith ar fáil don phobal ina gceannoifig.

3. Coimeádfaidh gnóthais leictreachais, ina gcuntasaíocht inmheánach, cuntas ar leithligh le haghaidh gach ceann dá ngníomhaíochtaí tarchurtha agus dáileacháin faoi mar a bheadh de cheangal orthu a dhéanamh dá mba ag gnóthais ar leithligh a bheadh na gníomhaíochtaí atá i gceist á ndéanamh, d'fhonn idirdhealú, tras-fhóirdheonú agus saobhadh iomaíochta a sheachaint. Coimeádfaidh siad cuntas freisin, a fhéadfaidh a bheith ina gcuntas chomhdhlúite, le haghaidh gníomhaíochtaí eile leictreachais nach mbaineann le tarchur ná le dáileachán. Sonrófar ioncam ó úinéireacht an chórais tarchurtha nó dáileacháin sna cuntas. I gcás inarb iomchuí, coimeádfaidh siad cuntas chomhtháite le haghaidh gníomhaíochtaí eile neamhleictreachais. Beidh clár comhardaithe agus cuntas brabúis agus cailteanais le haghaidh gach gníomhaíochta san áireamh sna cuntas inmheánacha.
4. Leis an iniúchadh dá dtagraítear i mír 2, fíorófar, go háirithe, go ndéantar an oibleagáid idirdhealú agus tras-fhóirdheonú dá dtagraítear i mír 3 a urramú.

CAIBIDIL VII

ÚDARÁIS RIALÁLA

Airteagal 57

Ainmniú agus neamhspleáchas na n-údarás rialála

1. Ainmneoidh gach Ballstát údarás rialála aonair ar an leibhéal náisiúnta.
2. Beidh mír 1 gan dochar d'ainmniú údarás rialála eile ar an leibhéal réigiúnach laistigh de na Ballstáit, ar choinníoll go mbeidh ionadaí sinsearach amháin ann chun críocha ionadaíochta agus teagmhála ar leibhéal an Aontais laistigh de Bhord Rialáilthe ACER i gcomhréir le hAirteagal 21(1) de Rialachán (AE) 2019/942.

3. De mhaolú ar mhír 1, féadfaidh Ballstát údarás rialála a ainmniú le haghaidh córais bheaga i réigiún atá ar leithligh ó thaobh na geografaíochta de arbh ionann tomhaltas an chórais, in 2008, agus níos lú ná 3 % de thomhaltas iomlán an Bhallstáit ar cuid de é. Beidh an maolú sin gan dochar d'ionadaí sinsearach amháin a cheapadh chun críocho ionadaíochta agus teagmhála ar leibhéal an Aontais laistigh de Bhoird Rialálaithe ACER i gcomhréir le hAirteagal 22(1) de Rialachán (AE) 2019/942.

4. Ráthóidh na Ballstáit neamhspleáchas an údarás rialála agus áiritheoidh siad go ndéanfaidh sé a chumhachtaí a fheidhmiú ar bhealach neamhchlaonta agus thrédhearcach. Chuige sin, áiritheoidh na Ballstáit, i dtaca leis an údarás rialála, le linn dó na cúraimí a thugtar dó leis an Treoir seo agus le reachtaíocht ghaolmhar a chomhlíonadh:

- (a) go bhfuil sé uathúil ó thaobh an dlí agus neamhspleách ó thaobh na feidhmíochta ó aon eintiteas poiblí nó príobháideach eile;
- (b) go n-áirithíonn sé, i dtaca lena fhoireann agus leis na daoine atá freagrach as bainistíocht a dhéanamh air:
 - (i) go gníomhóidh siad go neamhspleách ó aon leas margaidh; agus
 - (ii) nach lorgóidh siad ná nach nglacfaidh siad teoracha go díreach ó aon rialtas ná ó eintiteas poiblí nó príobháideach eile agus na cúraimí rialála á ndéanamh acu. Tá an ceanglas sin gan dochar don dlúthchomhar, de réir mar is iomchuí, le húdarás náisiúnta ábhartha nó do threoirlínte ginearálta beartais arna n-eisiúint ag an rialtas nach mbaineann leis na cumhachtaí agus dualgais rialála faoi Airteagal 59.

5. Chun neamhspleáchas an údarás rialála a chosaint, déanfaidh na Ballstáit an méid seo a leanas, go háirithe, a áirithiú:

- (a) gur féidir leis an údarás rialála cinntí uathrialacha a dhéanamh, go neamhspleách ar aon chomhlacht polaitiúil;
- (b) go bhfuil ag an údarás rialála na hacmhainní daonna agus airgeadais riachtanacha go léir a theastaíonn uaidh chun a chuid dualgas a dhéanamh agus a chuid cumhachtaí a fheidhmiú ar shlí éifeachtach agus éifeachtúil;
- (c) go bhfuil ag an údarás rialála leithdháiltí buiséadacha bliantúla ar leithligh agus go bhfuil neamhspleáchas aige i gcur chun feidhme an bhuiséid sin atá leithdháilte air;
- (d) go gceaptar comhaltaí bhord an údarás rialála nó, mura bhfuil bord ann, bainistíocht shinsearach an údarás rialála ar théarma seasta de chúig suas le 7 mbliana, téarma is féidir a athnuachan aon uair amháin;
- (e) go gceaptar comhaltaí bhord an údarás rialála nó, mura bhfuil bord ann, bainistíocht shinsearach an údarás rialála, bunaithe ar chritéir oibiachtúla, thrédhearcacha agus atá foilsithe, faoi nós imeachta neamhspleách neamhchlaonta, lena n-áirithítear go mbeidh na scileanna agus an taithí is gá ag na hiarrthóirí don phost ábhartha san údarás rialála;
- (f) go bhfuil forálacha maidir le coinbhleacht leasa i bhfeidhm agus go leanann oibleagáidí rúndachta d'fheidhm a bheith acu tar éis dheireadh shainordú chomhaltaí bhord an údarás rialála nó, mura bhfuil bord ann, ag deireadh shainordú chomhaltaí bhainistíocht shinsearach an údarás rialála;
- (g) nach bhféadfar comhaltaí bhord an údarás rialála nó, mura bhfuil bord ann, comhaltaí bhainistíocht shinsearach an údarás rialála a dhífhostú ach amháin ar bhonn critéir thrédhearcachta atá i bhfeidhm.

I dtaca le pointe (d) den chéad fhomhír, áiritheoidh Ballstáit scéim sealaiochta iomchuí don bhord nó don bhainistíocht shinsearach. Ní fhéadfar comhaltaí an bhoird nó, mura bhfuil bord ann, comhaltaí na bainistíochta sinsearaí, a chur as oifig le linn a dtéarma ach amháin mura gcomhlíonann siad na coinníollacha a leagtar amach san Airteagal seo a thuilleadh nó más rud é go raibh siad ciontach as mí-iompar faoin dlí náisiúnta.

6. Féadfaidh Ballstáit a fhoráil go ndéanfaidh iniúchóir neamhspleách rialú *ex post* ar chuntais bhliantúla na n-údarás rialála.

7. Faoin 5 Iúil 2022 agus gach 4 bliana ina dhiaidh sin, déanfaidh an Coimisiún tuarascáil a chur faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle maidir le comhlíonadh phrionsabal an neamhspleáchais a leagtar amach san Airteagal seo ag na húdarás náisiúnta.

Airteagal 58

Cuspóirí ginearálta an údaráis rialála

I ndéanamh na gcúraimí rialála dó a sonraítear sa Treoir seo, déanfaidh an t-údarás rialála gach beart réasúnach chun na cuspóirí seo a leanas a bhaint amach faoi chuimsiú a chuid dualgas agus cumhachtaí mar a leagtar síos in Airteagal 59 iad, i ndlúthchomhar le húdaráis náisiúnta ábhartha eile, lena n-áirítear údaráis iomaíochta, mar aon le húdaráis, lena n-áirítear údaráis rialála, ó Bhallstáit chomharsanachta agus ó thríú tíortha comharsanachta, de réir mar is iomchuí, agus gan dochar dá n-inniúlacht:

- (a) margadh inmheánach iomaíoch, solúbtha, slán agus inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de don leictreachas laistigh den Aontas a chur chun cinn, i ndlúthchomhar le húdaráis rialála na mBallstát eile, leis an gCoimisiún agus le ACER, agus oscailt margaidh éifeachtach a chur chun cinn do gach custaiméir agus do gach soláthróir san Aontas, agus dálaí iomchuí a áirithiú d'oibriú éifeachtach agus iontaofa na ngréasán leictreachais, agus na cuspóirí fadtéarmacha á gcuid san áireamh;
- (b) margaí réigiúnacha trasteorann atá iomaíoch agus ag dea-fheidhmiú a fhorbairt laistigh den Aontas d'fhonn na cuspóirí dá dtagraítear i mír (a) a bhaint amach;
- (c) deireadh a chur le srianta ar thrádáil sa leictreachas idir Ballstáit, lena n-áirítear acmhainneachtaí tarchurtha trasteorann iomchuí a fhorbairt chun éileamh a shásamh agus comhtháthú na margaí náisiúnta a fheabhsú, rud a d'féadfadh sreabha leictreachais a fheabhsú ar fud an Aontais;
- (d) cabhrú chun córais neamh-idirdhealaitheacha slána, iontaofa agus éifeachtacha atá dírithe ar chustaiméirí a fhorbairt, agus é sin a dhéanamh ar an mbealach is costéifeachtaí, agus leormhaitheas an chórais a chur chun cinn agus, i gcomhréir le cuspóirí ginearálta an bheartais fuinnimh, éifeachtúlacht fuinnimh a chur chun cinn, chomh maith le comhtháthú na táirgeachta mórscaála agus mionscaála leictreachais ó fhoinsí fuinnimh in-athnuaite agus ó ghiniúint dháilte sna gréasáin tarchurtha agus dáileacháin araon agus éascú a dhéanamh ar a n-oibriú siúd i dtaca le gréasáin fuinnimh gáis nó teasa eile;
- (e) éascú a dhéanamh ar rochtain ar an ngréasán don acmhainneacht ghiniúna nua agus ar shaoráidí stórála fuinnimh, go háirithe deireadh a chur le bacainní a d'fhéadfadh rochtain a chosc d'iontrálaithe nua sa mhargadh agus do leictreachas ó fhoinsí in-athnuaite;
- (f) a áirithiú go ndéanfar dreasachtaí iomchuí a dheonú d'oibreoírí córais agus d'úsáideoírí córais, sa ghearrthearma agus san fhadtéarma, chun éifeachtúlachtaí, go háirithe éifeachtúlacht fuinnimh, a mhéadú i bhfeidhmíocht na gcórais agus chun comhtháthú na margaí a chothú;
- (g) a áirithiú go mbainfidh custaiméirí tairbhe as trí fheidhmiú éifeachtach a margaidh náisiúnta, iomaíocht éifeachtach a chur chun cinn agus cabhrú chun ardleibhéal cosanta do chustaiméirí a áirithiú i ndlúthchomhar leis na húdaráis cosanta tomhaltóirí ábhartha;
- (h) cabhrú chun ardchaighdeán seirbhíse uilíche agus seirbhíse poiblí a bhaint amach i soláthar an leictreachais, rannchuidiú le cosaint na gcustaiméirí leochaileacha agus rannchuidiú le comhoiriúnacht na bpróiseas um malartú sonraí is gá chun gur féidir leis an gcustaiméir athrú ó sholáthróir amháin go ceann eile.

Airteagal 59

Dualgais agus cumhachtaí na n-údarás rialála

1. Beidh na dualgais seo a leanas ar an údarás rialála:
 - (a) taraifí tarchurtha nó dáileacháin nó na modheolaíochtaí a ghabhann leo, nó an dá cheann, a shocrú nó a fhorhmeas, i gcomhréir leis na critéir thrédhearcacha;
 - (b) a áirithiú go bhfuil oibreoírí córais tarchurtha agus oibreoírí córais dáileacháin agus, i gcás inarb ábhartha, úinéirí na gcórais, chomh maith le haon ghnóthas leictreachais eile agus rannpháirtithe eile sa mhargadh, ag comhlíonadh a n-oibleagáidí faoin Treoir seo, faoi Rialachán (AE) 2019/943, faoi na cóid ghréasáin agus faoi na treoirlínte arna nglacadh de bhun Airteagail 59, 60 agus 61 de Rialachán (AE) 2019/943, agus faoi dhlí ábhartha eile an Aontais, lena n-áirítear i dtaca le saincheisteanna trasteorann, mar aon le cinntí de chuid ACER;

- (c) i ndlúthchomhordú leis na húdaráis rialála eile, a áirithiú go bhfuil ENTSO don Leictreachas agus eintiteas AE do OCDanna ag comhlíonadh a n-oibleagáidí faoin Treoir seo, faoi Rialachán (AE) 2019/943, faoi na cóid ghréasáin arna nglacadh de bhun Airteagail 59, 60 agus 61 de Rialachán (AE) 2019/943, agus faoi na treoirlínte arna nglacadh de bhun Airteagal 57 de Rialachán (AE) 2019/943 agus faoi dhlí ábhartha eile an Aontais, lena n-áirítear i dtaca le saincheisteanna trasteorann, mar aon le cinní eile de chuid ACER, agus neamhchomhlíonadh ag ENTSO don Leictreachas agus ag eintiteas AE do OCDanna i leith a gcuid oibleagáidí faoi seach a shainaithint go comhpháirteach; i gcás nach mbeidh na húdaráis rialála in ann teacht ar chomhaontú laistigh de thréimhse 4 mhí tar éis tús a chur leis na comhairliúcháin chun críocha neamhchomhlíonadh a shainaithint go comhpháirteach, déanfar an cheist a tharchur chuig ACER le haghaidh cinnidh, de bhun Airteagal 6(10) de Rialachán (AE) 2019/942;
- (d) táirgí agus próiseas soláthair a fhorghnó le haghaidh seirbhísí coimhdeachta neamh-mhnicíochta;
- (e) na cóid ghréasáin agus treoirlínte arna nglacadh de bhun Airteagail 59, 60 agus 61 de Rialachán (AE) 2019/943 a chur chun feidhme trí bhithin bearta náisiúnta nó, i gcás inar gá sin, trí bhithin bearta comhordaithe réigiúnacha nó uile-Aontais;
- (f) comhoibriú le húdaráis rialála nó le húdaráis na mBallstát lena mbaineann agus le ACER i ndáil le saincheisteanna trasteorann, go háirithe trí rannpháirteachas in obair Bhord Rialálaithe ACER de bhun Airteagal 21 de Rialachán (AE) 2019/942;
- (g) aon chinntí ábhartha de chuid an Choimisiúin agus de chuid ACER atá ina gceangal ó thaobh an dlí de a chomhlíonadh agus a chur chun feidhme;
- (h) a áirithiú go ndéanann oibreoirí córas tarchurtha acmhainneachtaí idirnascairí a chur ar fáil a mhéad agus is féidir é de bhun Airteagal 16 de Rialachán (AE) 2019/943;
- (i) tuairiscíú bliantúil a dhéanamh le húdaráis ábhartha na mBallstát, leis an gCoimisiún agus le ACER maidir lena ghníomhaíochtaí agus maidir le comhlíonadh a dhualgas, lena n-áirítear maidir leis na céimeanna a glacadh agus na torthaí a fuarthas i ndáil le gach ceann de na cúraimí a liostaítear san Airteagal seo;
- (j) a áirithiú nach ann do thras-fhóirdheonú idir gníomhaíochtaí tarchurtha, dáileacháin agus gníomhaíochtaí soláthair nó gníomhaíochtaí leictreachais nó neamhleictreachais eile;
- (k) faireachán a dhéanamh ar phleananna infheistíochta na n-oibreoirí córas tarchurtha, agus measúnú a thabhairt ina thuarascáil bhliantúil ar phleananna infheistíochtaí na n-oibreoirí córas tarchurtha i dtaca lena gcomhsheasmhacht le plan forbartha gréasáin uile-Aontais, lena n-áirítear, i gcás inarb iomchuí; féadfar moltaí chun na plananna infheistíochta sin a leasú a bheith san áireamh i measúnú den sórt sin;
- (l) faireachán agus measúnú a dhéanamh ar fheidhmíocht na n-oibreoirí córas tarchurtha agus na n-oibreoirí córas dáileacháin i ndáil le forbairt a dhéanamh ar eangach chliste ina gcuirtear an éifeachtúlacht fuinnimh chun cinn mar aon leis an gcomhtháthú fuinnimh ó fhoinsí in-athnuaite bunaithe ar shraith theoranta de tháscairí, agus tuarascáil náisiúnta a fhoilsiú gach 2 bhliain, lena n-áirítear moltaí;
- (m) caighdeán agus ceanglais le haghaidh cáilíocht na seirbhíse agus cáilíocht an tsoláthair a shocrú nó a fhorghnó ná rannchuidiú leo sin in éineacht le húdaráis inniúla eile agus faireachán a dhéanamh ar chomhlíonadh na rialacha maidir le slándáil agus iontaofacht na ngréasán agus athbhreithniú ar fheidhmíocht san am atá caite ina leith;
- (n) faireachán a dhéanamh ar an leibhéal trédhearcachta, lena n-áirítear trédhearcacht phraghsanna mórdhíola, agus comhlíonadh na ngnóthas leictreachais le hoibleagáidí trédhearcachta a áirithiú;
- (o) faireachán a dhéanamh ar leibhéal agus ar éifeachtacht oscailt an mhargaidh agus na hiomaíochta ar an leibhéal mórdhíola agus ar an leibhéal miondhíola, lena n-áirítear maidir le malartuithe leictreachais, praghsanna do chustaiméirí teaghlaigh lena n-áirítear córais réamhfócaíochta, an tionchar atá ag conarthaí leictreachais praghsála dinimiciúla agus úsáid córas méadráithe chliste, rátaí chun athrú ó sholáthróir amháin go ceann eile, rátaí díscóir, muirir le haghaidh seirbhísí cothabhála, déanamh na seirbhísí cothabhála, an ghaolmhaireacht idir praghsanna teaghlaigh agus praghsanna mórdhíola, éabhlú tharairí agus thobhaigh na heangaí, agus gearáin ó chustaiméirí teaghlaigh, chomh maith le haon saobhadh nó srianadh ar an iomaíocht, lena n-áirítear trí aon fhaisnéis ábhartha a sholáthar, agus trí aon chás ábhartha a chur faoi bhráid na n-údarás iomaíochta ábhartha;
- (p) faireachán a dhéanamh ar chleachtais shriantacha chonartha a bheith ag tarlú, lena n-áirítear cláisail eisiachais a d'fhéadfadh cosc a chur ar chustaiméirí conarthaí a dhéanamh i gcomhthráth le níos mó ná soláthróir amháin nó srianadh a chur leis an rogha atá acu é sin a dhéanamh agus, i gcás inarb iomchuí, údaráis iomaíochta náisiúnta a chur ar an eolas faoi chleachtais den sórt sin;
- (q) faireachán a dhéanamh ar an méid ama a thógann sé ar oibreoirí córas tarchurtha agus oibreoirí córas dáileacháin naisc agus deisiúcháin a dhéanamh;
- (r) cabhrú chun a áirithiú, in éineacht leis na húdaráis ábhartha eile, go bhfuil na bearta cosanta tomhaltóirí éifeachtach agus go ndéantar forfheidmiú orthu.

- (s) moltaí a fhoilsiú, go bliantúil ar a laghad, i ndáil le hAirteagal 5 a bheith á chomhlíonadh ag na praghsanna soláthair, agus na moltaí sin a thabhairt do na húdaráis iomaíochta, i gcás inarb iomchuí;
- (t) Rochtain neamh-idirdhealaitheach a áirithiú ar shonraí faoi thomhaltas custaiméirí, sonraí tomhaltais a sholáthar i bhformáid chomhchuibhithe atá éasca a thuiscint ar an leibhéal náisiúnta, don úsáid roghnach, agus rochtain phras a áirithiú do gach custaiméir ar shonraí den sórt sin de bhun Airteagail 23 agus 24;
- (u) faireachán a dhéanamh ar chur chun feidhme na rialacha a bhaineann le róil agus freagrachtaí na n-oibreoirí córas tarchurtha, na n-oibreoirí córas dáileacháin, soláthróirí agus custaiméirí agus rannpháirtithe eile sa mhargadh de bhun Rialachán (AE) 2019/943;
- (v) faireachán a dhéanamh ar infheistíochtaí sna hacmhainneachtaí giniúna agus stórála a bhaineann le cinnteacht an tsoláthair;
- (w) faireachán a dhéanamh ar an gcomhar teicniúil idir oibreoirí córas tarchurtha an Aontais agus oibreoirí córas tarchurtha tríú tíortha;
- (x) rannchuidiú le comhoiriúnacht na bpróiseas um malartú sonraí do na próisis mhargaidh is tábhachtaí ar an leibhéal réigiúnach;
- (y) faireachán a dhéanamh ar infhaighteacht uirlisí chun comparáid a dhéanamh a chomhlíonann na ceanglais a leagtar amach in Airteagal 14;
- (z) faireachán a dhéanamh ar dhíchur bacainní agus srianta neamhréasúnaithe ar fhorbairt an tomhaltais leictreachais fhéinghinte agus na bpobal fuinnimh saoránach.

2. I gcás ina ndearna Ballstát foráil dá leithéid, féadfaidh údaráis eile seachas an t-údarás rialála na dualgais faireacháin a leagtar amach i mír 1 a dhéanamh. I gcás den sórt sin, cuirfear an fhaisnéis a eascraíonn as faireachán den sórt sin ar fáil don údarás rialála a luaithe is féidir.

Rachaidh an t-údarás rialála, agus a neamhspleáchas á chaomhnú aige, gan dochar dá inniúlacht shonrach féin agus i gcomhréir le prionsabail na rialála níos fearr, de réir mar is iomchuí, i gcomhairle le hoibreoirí córas tarchurtha agus, de réir mar is iomchuí, i ndlúthchomhar le húdaráis náisiúnta ábhartha eile nuair a bheidh na dualgais a leagtar amach i mír 1 á ndéanamh aige.

Tá aon fhormheas a thabharfaidh údarás rialála nó ACER faoin Treoir seo gan dochar d'aon úsáid amach anseo a bhfuil bonn cirt cuí leis a bhainfidh an t-údarás rialála as na cumhachtaí atá aige faoin Airteagal seo ná d'aon phionóis arna ngearradh ag údaráis ábhartha eile nó ag an gCoimisiún.

3. Áiritheoidh Ballstáit go ndeonófar cumhachtaí d'údarás rialála a chuirfidh ar a gcumas na dualgais dá dtagraítear san Airteagal seo a dhéanamh ar bhealach éifeachtúil agus gasta. Chuige sin, beidh cumhachtaí ag an údarás rialála an méid seo a leanas ar a laghad a dhéanamh:

- (a) cinní ceangailteacha a eisiúint i leith gnóthais leictreachais;
- (b) imscrúduithe a dhéanamh maidir le feidhmiú na margaí leictreachais, agus cinneadh a dhéanamh ar aon bhearta riachtanacha agus comhréireacha chun iomaíocht éifeachtach a chur chun cinn agus chun dea-fheidhmiú an mhargaidh a áirithiú, agus na bearta sin a fhorchur. I gcás inarb iomchuí, beidh an chumhacht ag an údarás rialála freisin comhoibriú leis an údarás iomaíochta náisiúnta agus le rialálaithe an mhargaidh airgeadais nó leis an gCoimisiún i seoladh aon imscrúdú a bhaineann le dlí na hiomaíochta;
- (c) aon fhaisnéis a éileamh ó ghnóthais leictreachais atá ábhartha chun a chúraimí a chur i gcrích, lena n-áirítear an bonn cirt le haon diúltú rochtain a dheonú do thríú páirtithe, agus aon fhaisnéis maidir le bearta is gá chun an gréasán a threisiú;
- (d) pionóis éifeachtacha, comhréireacha agus athchomhairleacha a fhorchur ar ghnóthais leictreachais nach gcomhlíonann a n-oibleagáidí faoin Treoir seo, Rialachán (AE) 2019/943 nó aon chinneadh ábhartha ón údarás rialála nó ó ACER atá ceangailteach ó thaobh dlí, nó moladh a dhéanamh go ngearradh cúirt inniúil pionóis den sórt sin orthu, lena n-áirítear an chumhacht pionóis de suas le 10 % de láimhdeachas bliantúil an oibreora córais tarchurtha a ghearradh ar an oibreoir córais tarchurtha, nó moladh a dhéanamh iad a ghearradh, nó suas le 10 % de láimhdeachas bliantúil an ghnóthais atá comhtháite go hingearach a ghearradh ar an ngnóthas atá comhtháite go hingearach, nó moladh iad a ghearradh air, de réir an cháis, as neamh-chomhlíonadh a n-oibleagáidí faoi seach de bhun na Treorach seo; agus
- (e) cearta iomchuí imscrúdaithe agus cumhachtaí ábhartha teagaisc a thabhairt i dtaca le réiteach díospóidí faoi Airteagal 60(2) agus (3).

4. An t-údarás rialála atá suite sa Bhallstáit ina bhfuil a shuíomh ag ETSO don Leictreachas nó ag eintiteas AE do OCDanna, beidh de chumhacht aige pionóis éifeachtacha, chomhréireacha agus athchomhairleacha a fhorchur ar na heintitis sin i gcás nach gcomhlíonann siad a n-oibleagáidí faoin Treoir, faoi Rialachán (AE) 2019/943 nó faoi aon chinneadh ábhartha ón údarás rialála nó ó ACER atá ceangailteach ó thaobh dlí, nó moladh a dhéanamh go ngearrfadh cúirt inniúil pionóis den sórt sin orthu.
5. Chomh maith leis na dualgais arna mbronnadh air faoi mhíreanna 1 agus 3 den Airteagal seo, i gcás ina mbeidh oibreoir córais neamhspleách ainmnithe faoi Airteagal 44, déanfaidh an t-údarás rialála an méid seo a leanas:
- (a) faireachán ar chomhlíonadh a n-oibleagáidí ag úinéir an chórais tarchurtha agus ag oibreoir an chórais neamhspleách faoin Airteagal seo, agus pionóis as neamh-chomhlíonadh a eisiúint i gcomhréir le pointe (d) de mhír 3;
 - (b) faireachán ar an gcaidreamh agus ar an gcumarsáid idir oibreoir an chórais neamhspleách agus úinéir an chórais tarchurtha chun a áirithiú go gcomhlíonfaidh oibreoir an chórais neamhspleách a oibleagáidí, agus go háirithe conarthaí a fhormheas agus gníomhú mar údarás um réiteach díospóidí idir oibreoir an chórais neamhspleách agus úinéir an chórais tarchurtha i ndáil le haon ghearán arna seoladh isteach ag ceachtar den dá pháirtí de bhun Airteagal 60(2);
 - (c) gan dochar don nós imeachta faoi phointe (c) d'Airteagal 44(2), don chéad phlean forbartha gréasáin 10 mbliana, formheas a dhéanamh ar phleanáil na n-infheistíochtaí agus ar an bplean forbartha gréasáin ilbhliantúil arna thíolacadh ag an oibreoir córais neamhspleách ar a laghad gach 2 bhliain;
 - (d) a áirithiú go mbeidh san áireamh sna taraifí um rochtain ar an ngréasán arna mbailiú ag oibreoir an chórais neamhspleách, luach saothar d'úinéir an ghréasáin nó d'úinéirí an ghréasáin, lena ndéantar foráil maidir le luach saothair leormhaith ar shócmhainní an ghréasáin agus ar aon infheistíochtaí nua arna ndéanamh ann, ar choinníoll go ndéantar iad a thabhtú go tósach agus go héifeachtúil;
 - (e) cumhacht cigireachtaí a dhéanamh, lena n-áirítear cigireachtaí gan fógra roimh ré, ag áitreabh úinéir an chórais tarchurtha agus oibreoir an chórais neamhspleách; agus
 - (f) faireachán ar úsáid na muirear ó phlódú arna mbailiú ag oibreoir an chórais neamhspleách i gcomhréir le hAirteagal 19(2) de Rialachán (AE) 2019/943.
6. Sa bhreis ar na dualgais agus cumhachtaí arna mbronnadh air faoi mhíreanna 1 agus 3 den Airteagal seo, i gcás ina ndéanadh oibreoir córais tarchurtha a ainmniú i gcomhréir le Roinn 3 de Chaibidil VI, deonófar dualgais agus cumhachtaí don údarás rialála chun an méid seo a leanas ar a laghad a dhéanamh:
- (a) pionóis a ghearradh i gcomhréir le pointe (d) de mhír 3 as iompraíocht idirdhealaitheach i bhfabhar an ghnóthais atá comhtháite go hingearach;
 - (b) faireachán ar an gcumarsáid idir an t-oibreoir córais tarchurtha agus an gnóthas atá comhtháite go hingearach chun a áirithiú go gcomhlíonfaidh an t-oibreoir córais tarchurtha a oibleagáidí;
 - (c) feidhmiú mar údarás um réiteach díospóidí idir an gnóthas atá comhtháite go hingearach agus an t-oibreoir córais tarchurtha i ndáil le haon ghearán arna gcur isteach de bhun Airteagal 60(2);
 - (d) faireachán ar an gcaidreamh tráchtála agus airgeadais lena n-áirítear iasachtaí idir an gnóthas atá comhtháite go hingearach agus an t-oibreoir córais tarchurtha;
 - (e) gach socrú tráchtála agus airgeadais idir an gnóthas atá comhtháite go hingearach agus an t-oibreoir córais tarchurtha a fhormheas ar choinníoll go gcomhlíonann siad coinníollacha an mhargaidh;
 - (f) bonn cirt a iarraidh ar an ngnóthas atá comhtháite go hingearach nuair a thugann an t-oifigeach comhlíontachta fógra dó i gcomhréir le hAirteagal 50(4), amhail bonn cirt lena n-áirítear, go háirithe, fianaise lena léirítear nár tharla aon iompraíocht idirdhealaitheach chun buntáiste an ghnóthais atá comhtháite go hingearach;
 - (g) cigireachtaí a dhéanamh, lena n-áirítear cinn gan fógra roimh ré, ar áitreabh an ghnóthais atá comhtháite go hingearach agus an oibreora córais tarchurtha; agus
 - (h) cúraimí uile nó cúraimí sonracha de chuid an oibreora córais tarchurtha a shannadh d'oibreoir córais neamhspleách arna cheapadh i gcomhréir le hAirteagal 44 i gcás go ndéanann oibreoir córais tarchurtha sárú leanúnach ar a oibleagáidí faoin Treoir seo, go háirithe i gcás iompraíocht idirdhealaitheach a tharlaíonn arís agus arís eile chun tairbhe an ghnóthais atá comhtháite go hingearach.

7. Ach amháin i gcásanna ina bhfuil ACER inniúil chun na téarmaí agus coinníollacha nó na modheolaíochtaí a shocrú agus a fhorghnóthú chun cóid ghréasáin agus treoirlínte a chur chun feidhme faoi Chaibidil VII de Rialachán (AE) 2019/943 de bhun Airteagal 5(2) de Rialachán (AE) 2019/942 toisc go bhfuil comhordú i gceist leo, is ar na húdaráis rialála a bheidh an fhreagracht ar a laghad na modheolaíochtaí náisiúnta a úsáidtear chun na nithé seo a leanas a ríomh, nó chun téarmaí agus coinníollacha dóibh a bhunú, a shocrú nó a fhorghnóthú tamall leordhóthanach sula dtiocfaidh siad i bhfeidhm:

- (a) ceangal chuig agus rochtain ar ghréasáin náisiúnta, lena n-áirítear taraifí tarchurtha agus dáileacháin nó a modheolaíochtaí, ar taraifí agus modheolaíochtaí iad a fhágfaidh gur féidir na hinfheistíochtaí is gá sna gréasáin a dhéanamh ar bhealach a fhágfaidh go ndéanfar inmharthanacht na ngréasán a áirithiú leis na hinfheistíochtaí sin;
- (b) seirbhísí coimhdeacha a sholáthar a dhéanfar ar an mbealach is tíosaí agus is féidir agus a thabharfaidh dreasachtaí iomchuí d'úsáideoirí an ghréasáin a n-ionchur agus a dtógáil leictreachais a chomhardú, ar seirbhísí coimhdeacha iad a sholáthrófar ar bhealach cóir agus neamh-idirdhealaitheach agus a bheidh bunaithe ar chritéir oibiachtúla; agus
- (c) rochtain ar bhonneagair thrasteorann, lena n-áirítear na nósanna imeachta le haghaidh acmhainn a leithdháileadh agus bainistiú a dhéanamh ar phlódú.

8. Foilseofar na modheolaíochtaí nó na téarmaí agus coinníollacha dá dtagraítear i mír 7.

9. D'fhonn trédhearcacht a mhéadú sa mhargadh agus gach faisnéis agus cinneadh nó togra le haghaidh cinní is gá a sholáthar do gach páirtí leasmhar a bhaineann le taraifí tarchurtha agus dáileacháin amháil dá dtagraítear in Airteagal 60(3), cuirfidh údaráis rialála an mhodheolaíocht mhionsonraithe agus na bunchostais a úsáideadh chun na taraifí gréasáin ábhartha a ríomh ar fáil go poiblí, agus fós rúndacht faisnéise atá íogaireacht go tráchtála á gcaomhnú acu.

10. Déanfaidh údaráis rialála faireachán ar bhainistiú ar phlódú sna córais leictreachais náisiúnta, lena n-áirítear idirnascairí, agus ar chur chun feidhme na rialacha maidir le bainistiú ar phlódú. Chuige sin, cuirfidh oibreoirí córas tarchurtha nó oibreoirí margaidh a gcuid rialacha maidir le bainistiú ar phlódú, lena n-áirítear leithdháileadh acmhainneachta, faoi bhráid na n-údarás rialála. Féadfaidh údaráis rialála leasuithe ar na rialacha sin a iarraidh.

Airteagal 60

Cinní agus gearáin

1. Beidh an t-údarás ag údarás rialála a chur de cheangal ar oibreoirí córas tarchurtha agus oibreoirí córas dáileacháin, más gá, na téarmaí agus coinníollacha a mhodhnú, lena n-áirítear taraifí nó modheolaíochtaí dá dtagraítear in Airteagal 59 den Treoir seo, lena áirithiú go bhfuil siad comhréireach agus á gcur i bhfeidhm ar bhealach neamh-idirdhealaitheach, i gcomhréir le hAirteagal 18 de Rialachán (AE) 2019/943. I gcás go mbeidh moill ann na taraifí tarchurtha agus dáileacháin a shocrú, beidh an chumhacht ag údaráis rialála taraifí nó modheolaíochtaí sealadacha tarchurtha agus dáileacháin a shocrú nó a fhorghnóthú agus cinneadh a dhéanamh ar na bearta cúitimh iomchuí má imíonn na taraifí nó modheolaíochtaí tarchurtha nó dáileacháin deiridh ó na taraifí nó modheolaíochtaí sealadacha sin.

2. Aon pháirtí a bhfuil gearán aige i gcoinne oibreoir córais tarchurtha nó dáileacháin i ndáil le hoibleagáidí an oibreora sin faoin Treoir seo, féadfaidh sé an gearán a tharchur chuig an údarás rialála a eiseoidh, agus é ag gníomhú mar údarás um réiteach díospóidí, cinneadh laistigh de 2 mhí ón ngearán a fháil. Féadfar an tréimhse sin a fhadú 2 mhí i gcás ina mbeidh faisnéis bhreise á lorg ag an údarás rialála. Féadfar an tréimhse fhadaithe sin a fhadú arís le comhaontú ón ngearánach. Beidh éifeacht cheangailteach ag cinneadh an údarás rialála ach amháin má chuirtear ar neamhní é ar achomharc, agus go dtí go ndéantar é sin.

3. Aon pháirtí a ndéantar difear dó agus a bhfuil ceart aige gearán a dhéanamh a bhaineann le cinneadh maidir le modheolaíochtaí arna dhéanamh de bhun Airteagal 59 nó, i gcás ina bhfuil dualgas ar an údarás rialála dul i gcomhairle, a bhaineann leis na taraifí nó modheolaíochtaí atá beartaithe, féadfaidh sé, laistigh de 2 mhí, nó laistigh de thréimhse níos giorra arna foráil ag Ballstáit, tar éis an cinneadh nó an togra le haghaidh cinnidh a fhoilsiú, gearán a sheoladh isteach ina n-iarrtar athbhreithniú. Ní bheidh éifeacht fionraíochta ag gearán den sórt sin.

4. Cruthóidh Ballstáit sásraí iomchuí agus éifeachtúla don rialáil, don rialú agus don trédhearcacht d'fhonn aon mhí-úsáid ceannasachta, go háirithe chun dochair custaiméirí, agus aon iompraíocht chreachach a sheachaint. Sna sásraí sin, cuirfear forálacha CFAE, go háirithe Airteagal 102 de, san áireamh.

5. Áiritheoidh Ballstáit go ndéantar na bearta iomchuí, lena n-áirítear gníomhaíocht riaracháin nó imeachtaí coiriúla i gcomhréir lena ndlí náisiúnta, i gcoinne na ndaoine nádúrtha nó dlítheanacha atá freagrach i gcás nár urramaíodh rialacha rúndachta arna bhforchur faoin Treoir seo.

6. Beidh gearáin dá dtagraítear i míreanna 2 agus 3 gan dochar d'fheidhmiú na gceart chun achomhairc faoi dhlí an Aontais nó faoin dlí náisiúnta.
7. Beidh cinntí arna ndéanamh ag údarás rialála go hiomlán réasúnaithe agus beidh bonn cirt leo ionas gur féidir athbhreithniú breithiúnach a dhéanamh. Beidh na cinntí ar fáil don phobal agus ag an am céanna déanfar rúndacht na faisnéise atá íogair ó thaobh na tráchtála de a chaomhnú.
8. Áiritheoidh na Ballstáit go bhfuil sásraí oiriúnacha ann, ar an leibhéal náisiúnta, ar sásraí iad faoina mbeidh ceart ag páirtí a ndearna cinneadh de chuid údarás rialála difear dó achomharc a dhéanamh chuig comhlacht atá neamhspleách ar na páirtithe lena mbaineann agus ar aon rialtas.

Airteagal 61

Comhar réigiúnach idir údarás rialála maidir le saincheisteanna trasteorann

1. Rachaidh údarás rialála i ndlúthchomhairle lena chéile agus comhoibreoidh siad lena chéile, go háirithe laistigh de ACER, agus déanfaidh siad aon fhaisnéis is gá chun a gcúraimí faoin Treoir seo a chur i gcrích a thabhairt dá chéile agus do ACER. I ndáil leis an bhfaisnéis arna malartú, áiritheoidh an t-údarás a gheobhaidh í an leibhéal céanna rúndachta agus a cheanglaítear ar an údarás as a dtagann sí.
2. Comhoibreoidh údarás rialála ar an leibhéal réigiúnach ar a laghad chun:
 - (a) spreagadh a thabhairt chun socruithe oibríochtúla a chruthú ionas go mbeifear in ann bainistiú optamach a dhéanamh ar an ngréasán, cómhálartáin leictreachais agus leithdháileadh acmhainneachta trasteorann a chur chun cinn, agus leibhéal leormhaith acmhainneachta idirnasachta a chumasú, lena n-áirítear trí idirnasacht nua, laistigh den réigiún agus idir réigiúin ionas gur féidir forbairt a dhéanamh ar iomaíocht éifeachtacht agus feabhas a chur ar chinnteacht an tsoláthair, gan idirdhealú a dhéanamh idir soláthróirí i mBallstáit éagsúla;
 - (b) formhaoirseacht chomhpháirteach na n-eintiteas a dhéanann feidhmeanna ar an leibhéal réigiúnach a chomhordú;
 - (c) fhormhaoirseacht chomhpháirteach na measúnuithe náisiúnta, réigiúnacha agus Eorpacha ar leormhaitheas acmhainní a chomhordú i gcomhar leis na húdarás eile atá páirteach;
 - (d) forbairt na gcód gréasáin uile agus na dtreoirínte do na hoibreoírí córas tarchurtha ábhartha agus do ghníomhaithe eile sa mhargadh a chomhordú; agus
 - (e) forbairt na rialacha lena rialáítear an bainistiú ar phlódú a chomhordú.
3. Beidh sé de cheart ag údarás rialála socruithe comhoibritheacha a dhéanamh le chéile chun comhar rialála a chothú.
4. Na gníomhaíochtaí dá dtagraítear i mír 2, de réir mar is iomchuí, déanfar iad i ndlúthchomhairle leis na húdarás náisiúnta ábhartha eile agus gan dochar dá n-inniúlachtaí sonracha.
5. Tugtar de chumhacht don Choimisiún gníomhartha tarmligthe a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 67 chun an Treoir seo a fhorlónadh trí threoirínte a bhunú maidir lena mhéid a bheidh sé de dhualgais ar na húdarás rialála comhoibriú le chéile agus le ACER.

Airteagal 62

Dualgais agus cumhachtaí na n-údarás rialála i ndáil le lárionaid chomhordúcháin réigiúnacha

1. Déanfaidh údarás rialála réigiúnacha an réigiún oibríochta córais ina bhfuil lárionad comhordúcháin réigiúnach bunaithe an méid seo a leanas, i ndlúthchomhardú le chéile:
 - (a) an togra go mbunófaí lárionaid chomhordúcháin réigiúnacha i gcomhréir le hAirteagal 35(1) de Rialachán (AE) 2019/943 a fhorhmeas;
 - (b) na costais a bhaineann le gníomhaíochtaí na lárionad comhordúcháin réigiúnach, ar costais iad a bheidh le seasamh ag na hoibreoírí córas tarchurtha agus a chuirfead san áireamh i ríomh na dtaraifí, a fhorhmeas, ar choinníoll go bhfuil na costais sin réasúnach agus iomchuí;

- (c) an próiseas cinnteoireachta comhoibríthí a fhorhmeas;
- (d) a áirithiú go mbeidh ag na lárionaid chomhordúcháin réigiúnacha na hacmhainní daonna, teicniúla, fisiceacha agus airgeadais uile is gá chun a n-oibleagáidí faoin Treoir seo a chomhlíonadh agus chun a gcúraimí a dhéanamh go neamhspleách agus go neamhchlaonta;
- (e) a mholadh i gcomhpháirt leis na húdaráis rialála eile i réigiún oibríochta córais cad iad na cúraimí breise agus na cumhachtaí breise a d'fhéadfadh Ballstáit an réigiúin oibríochta córais a shannadh ar na lárionaid chomhordúcháin réigiúnacha;
- (f) comhlíonadh na n-oibleagáidí faoin Treoir seo agus faoi dhlí ábhartha eile an Aontais a áirithiú, go háirithe i ndáil le saincheisteanna trasteorann agus comhairliúcháin a dhéanamh chun neamhchomhlíonadh na lárionad comhordúcháin réigiúnach i leith a gcuid oibleagáidí faoi seach a shainathint go compháirteach; i gcás nach mbeidh na húdaráis rialála in ann teacht ar chomhaontú laistigh de thréimhse 4 mhí tar éis tús a chur leis na comhairliúcháin chun críocha neamhchomhlíonadh a shainathint go comhpháirteach, déanfar an cheist a tharchur chuig ACER le haghaidh cinnidh, de bhun Airteagal 6(10) de Rialachán (AE) 2019/942;
- (g) faireachán a dhéanamh ar fheidhmíocht chomhordúcháin córais agus tuairisciú bliantúil a dhéanamh chuig ACER ina leith sin i gcomhréir le hAirteagal 46 de Rialachán (AE) 2019/943.
2. Áiritheoidh na Ballstáit go ndéantar na cumhachtaí a dheonú do na húdaráis rialála a fhágfaidh go bhfuil sé ar a gcumas na dualgais dá dtagraítear i mír 1 a dhéanamh ar bhealach éifeachtúil agus gasta. Chuige sin, beidh cumhachtaí ag na húdaráis rialála an méid seo a leanas ar a laghad a dhéanamh:
- (a) faisnéis a iarraidh ó na lárionaid chomhordúcháin réigiúnacha;
- (b) cigireachtaí a dhéanamh, lena n-áirítear cigireachtaí gan fógra roimh ré, ar áitreabh na lárionad comhordúcháin réigiúnach;
- (c) cinní ceangailteacha comhpháirteacha a eisiúint i leith na lárionad comhordúcháin réigiúnach;
3. An t-údarás rialála atá suite sa Bhallstáit ina bhfuil a shuíomh ag lárionad comhordúcháin réigiúnach, beidh de chumhacht aige pionóis éifeachtacha, chomhréireacha agus athchomhairleacha a fhorchur ar an lárionad comhordúcháin réigiúnach i gcás nach gcomhlíonann sé a n-oibleagáidí faoin Treoir seo, faoi Rialachán (AE) 2019/943 nó faoi aon chinneadh ábhartha ón údarás rialála nó ó ACER atá ceangailteach ó thaobh dlí, nó moladh a dhéanamh go ngearrfadh cúirt inniúil pionóis den sórt sin orthu.

Airteagal 63

Na cóid ghréasáin a chomhlíonadh agus treoirlínte

1. Féadfaidh aon údarás rialála agus an Coimisiún tuairim ACER a iarraidh maidir lena mhéid atá cinneadh arna dhéanamh ag údarás rialála ag comhlíonadh na gcód gréasáin agus na dtreoirlínte dá dtagraítear sa Treoir seo nó i gCaibidil VII de Rialachán (AE) 2019/943.
2. Tabharfaidh ACER a thuairim don údarás rialála a d'iarr uaidh í nó don Choimisiún, faoi seach, agus don údarás rialála a rinne an cinneadh atá i gceist laistigh de 3 mhí ón dáta a gheobhaidh sé an iarraidh.
3. I gcás nach gcomhlíonann an t-údarás rialála a rinne an cinneadh tuairim ACER laistigh de 4 mhí ón lá a fhaightear an tuairim sin, cuirfidh ACER an méid sin in iúl don Choimisiún dá réir sin.
4. Féadfaidh aon údarás rialála an Coimisiún a chur ar an eolas i gcás ina measann sé nach bhfuil cinneadh atá ábhartha don trádáil trasteorann arna dhéanamh ag údarás rialála eile ag comhlíonadh na gcód gréasáin agus na dtreoirlínte dá dtagraítear sa Treoir seo nó i gCaibidil VII de Rialachán (AE) 2019/943 laistigh de 2 mhí ó dháta an chinnidh sin.
5. Más rud é, laistigh de 2 mhí tar éis an Coimisiún a bheith curtha ar an eolas ag ACER i gcomhréir le mír 3, nó ag údarás rialála i gcomhréir le mír 4, nó ar thionscnamh an Choimisiúin féin, laistigh de 3 mhí ó dháta an chinnidh, go bhfaigheann an Coimisiún go n-ardaíonn an cinneadh ón údarás rialála amhras tromchúiseach i dtaca lena comhoiriúnacht leis na cóid ghréasáin agus leis na treoirlínte dá dtagraítear sa Treoir seo nó i gCaibidil VII de Rialachán (AE) 2019/943, féadfaidh an Coimisiún cinneadh a dhéanamh scrúdú breise a dhéanamh ar an gcás. I gcás den sórt sin, tabharfaidh sé cuireadh don údarás rialála agus do na páirtithe sna himeachtaí os comhair an údarás rialála barúlacha a sheoladh isteach.

6. I gcás ina ndéanann an Coimisiún cinneadh scrúdú breise a dhéanamh ar an gcás, eiseoidh sé, laistigh de 4 mhí ó dháta an chinnidh sin, cinneadh críochnaitheach:
 - (a) gan agóidí a ardú i gcoinne chinneadh an údaráis rialála; nó
 - (b) a chur de cheangal ar an údarás rialála lena mbaineann a chinneadh a tharraingt siar ar an mbonn nár comhlíonadh na cóid ghréasáin agus na treoirlínte.
7. Más rud é nach mbeidh Coimisiún tar éis cinneadh a dhéanamh scrúdú breise a dhéanamh ar an gcás ná tar éis cinneadh críochnaitheach a eisiúint laistigh de na teorainneacha ama a leagtar amach i míreanna 5 agus 6 faoi seach, measfar nár ardaigh sé agóidí i gcoinne chinneadh an údaráis rialála.
8. Comhlíonfaidh an t-údarás rialála an cinneadh ón gCoimisiún lena gcuirtear de cheangal air a chinneadh a tharraingt siar laistigh de 2 mhí agus cuirfidh sé an Coimisiún ar an eolas dá réir sin.
9. Tugtar de chumhacht don Choimisiún gníomhartha tarmilgthe a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 67 lena bhforlíontar an Treoir seo trí threoirlínte a bhunú ina leagtar amach mionsonraí an nós imeachta atá le leanúint chun an tAirteagal seo a chur i bhfeidhm.

Airteagal 64

Taifid a choimeád

1. Ceanglóidh Ballstáit ar sholáthróirí na sonraí ábhartha a bhaineann le gach idirbheart i gconarthaí soláthair leictreachais agus i ndíorthaigh leictreachais le custaiméirí mórdhíola agus oibreoirí córas tarchurtha a choimeád agus iad a bheith ar fáil do na húdaráis náisiúnta, lena n-áirítear an t-údarás rialála, na húdaráis iomaíochta náisiúnta agus an Coimisiún, chun a gcúraimí a chur i gcrích, ar feadh 5 bliana ar a laghad.
2. Sna sonraí sin, beidh mionsonraí faoi shaintréithe na n-idirbheart ábhartha amhail rialacha maidir le ré, seachadadh agus réitigh, an chainníocht, na dátaí agus amanna a rinneadh iad agus praghsanna na n-idirbheart agus modhanna chun an custaiméir mórdhíola lena mbaineann a shainnint, chomh maith le sonraí mionsonraithe gach conartha soláthair leictreachais agus díorthaigh leictreachais neamhréitithe.
3. Féadfaidh an t-údarás rialála cinneadh a dhéanamh gnéithe den fhaisnéis sin a chur ar fáil do rannpháirtithe sa mhargadh ar choinníoll nach ndéanfar faisnéis atá íogair ó thaobh na tráchtála de maidir le rannpháirtithe aonair margaidh nó maidir le hidirbhearta aonair a scaoileadh. Ní bheidh feidhm ag an mír seo maidir le faisnéis faoi ionstraimí airgeadais a thiocthaidh faoi raon feidhme Threoir 2014/65/AE.
4. Ní dhéanfaidh an tAirteagal seo oibleagáidí breise i leith na n-údarás dá dtagraítear i mír 1 a chruthú d'eintitis a thagann laistigh de raon feidhme Threoir 2014/65/AE.
5. Sa chás go bhfuil rochtain ar shonraí arna gcoimeád ag eintitis a thagann laistigh de raon feidhme Threoir 2014/65/AE de dhíth ar na húdaráis dá dtagraítear i mír 1, déanfaidh na húdaráis atá freagrach faoin Treoir sin na sonraí atá de dhíth orthu a sholáthar dóibh.

CAIBIDIL VIII

FORÁLACHA CRÍOCHNAITHEACHA

Airteagal 65

Cothrom iomaíochta

1. Na bearta a fhéadfaidh na Ballstáit a dhéanamh de bhun na Treorach seo chun cothrom iomaíochta a áirithiú, beidh siad ag luí le CFAE, go háirithe Airteagal 36 de, agus le dlí an Aontais.
2. Is bearta comhréireacha, neamh-idirdhealaitheacha agus trédhearcacha a bheidh sna bearta dá dtagraítear i mír 1. Ní fhéadfar na bearta sin a chur in éifeacht ach tar éis fógra a thabhairt don Choimisiún agus formheas a fháil ina leith.
3. Gníomhóidh an Coimisiún i leith an fhógra dá dtagraítear i mír 2 laistigh de 2 mhí ón bhfógra a fháil. Tosóidh an tréimhse sin ar an lá tar éis an fhaisnéis iomlán a fháil. Sa chás nach mbeidh an Coimisiún tar éis gníomhú laistigh den tréimhse 2 mhí sin, measfar nár ardaigh sé agóidí i gcoinne na mbearta ar tugadh fógra ina leith.

*Airteagal 66***Maoluithe**

1. Ballstáit atá in ann a léiriú go bhfuil fadhbanna substainteacha ann d'oibriú na gcóras beag nasctha agus na gcóras beag scoite atá acu, féadfaidh siad iarratas a chur faoi bhráid an Choimisiúin ar mhaoluithe ó fhorálacha ábhartha Airteagail 7 agus 8 agus Chaibidlí IV, V agus VI.

Maidir le córais bheaga scoite agus leis an bhFrainc, chun críocha na, féadfaidh siad iarratas a dhéanamh ar mhaolú ó Airteagail 4, 5, agus 6 freisin.

Cuirfidh an Coimisiún na Ballstáit ar an eolas faoi iarratais den sórt sin sula ndéanfaidh sé cinneadh, agus urramú don rúndacht á chur san áireamh.

2. Maoluithe a dheonaíonn an Coimisiún dá dtagraítear i mír 1, beidh siad teoranta in am agus beidh siad faoi réir coinníollacha a bhfuil sé mar aidhm leo iomaíocht agus comhtháthú leis an margadh inmheánach a mhéadú agus a áirithiú nach gcuireann na maoluithe isteach ar an aistriú i dtreo fuinnimh in-athnuaite, solúbthacht mhéadaithe, stóráil fuinnimh, leictrea-shoghluaisteacht agus freagairt don éileamh.

Is gcás na réigiún is forimeallaí de réir bhrí Airteagal 349 CFAE nach féidir a idirnascadh le margaí fuinnimh an Aontais, ní bheidh an maolú teoranta in am agus beidh sé faoi réir coinníollacha a bhfuil sé mar aidhm leo a áirithiú nach gcuireann an maolú isteach ar an aistriú i dtreo fuinneamh in-athnuaite.

Foilseofar cinní lena ndeonaítear maoluithe in Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh.

3. Ní bheidh feidhm ag Airteagal 43 maidir leis an gCipir, Lucsamburg agus Málta. Sa bhreis air sin, ní bheidh feidhm ag Airteagail 6 agus 35 agus maidir le Málta agus ní bheidh feidhm ag Airteagail 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50 agus 52 maidir leis an gCipir.

Chun críocha phointe (b) d'Airteagal 43(1), ní bheidh san áireamh sa choincheap "gnóthais a dhéanann aon cheann d'fheidhmeanna na giniúna nó an tsoláthair" custaiméirí deiridh a dhéanann aon cheann d'fheidhmeanna na giniúna agus/nó an tsoláthair leictreachais, bíodh sin go díreach nó trí ghnóthais a bhfuil rialú acu orthu, bíodh sin ina n-aonar nó go comhpháirteach, ar choinníoll go bhfuil na custaiméirí deiridh, lena n-áirítear an sciar atá acu den leictreachas a tháirgtear i ngnóthais atá faoi rialú, mar mheán bliantúil, ina nglantomhaltóirí leictreachais agus ar choinníoll go bhfuil luach eacnamaíoch an leictreachais a dhíolann siad le tríú páirtithe neamhshuntasach i gcoibhéis lena n-oibríochtaí gnó eile.

4. Go dtí an 1 Eanáir 2025, nó go dtí dáta is déanaí a leagfar amach i gcinneadh de bhun mhír 1 den Airteagal seo, ní bheidh feidhm ag Airteagal 5 maidir leis an gCipir agus leis an gCosaic.

5. Ní bheidh feidhm ag Airteagal 4 maidir le Málta go dtí an 5 Iúil 2027. Féadfar an tréimhse sin a a fhadú ar feadh tréimhse bhreise eile ach nach mbeidh níos mó ná 8 mbliana. An fadú ar feadh tréimhse bhreise eile, déanfar é trí bhíthin cinnidh de bhun mhír 1.

*Airteagal 67***An tarmligeán a fheidhmiú**

1. Is faoi réir na gcoinníollacha a leagtar síos san Airteagal seo a thugtar an chumhacht don Choimisiún chun gníomhartha tarmligthe a ghlacadh.

2. Déanfar an chumhacht chun gníomhartha tarmligthe a ghlacadh dá dtagraítear in Airteagal 61(5) agus Airteagal 63(9) a thabhairt don Choimisiún go ceann tréimhse neamhchinntithe ama amhail ón 4 Iúil 2019.

3. Féadfaidh Parlaimint na hEorpa nó an Chomhairle tarmligeán na cumhachta dá dtagraítear in Airteagal 61(5) agus Airteagal 63(9) a chúlghairm aon tráth. Déanfaidh cinneadh chun cúlghairm a dhéanamh deireadh a chur le tarmligeán na cumhachta atá sonraithe sa chinneadh sin. Gabhfaidh éifeacht leis an lá tar éis fhoilsiú an cinnidh in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh* nó ar dháta is déanaí a shonrófar sa chinneadh. Ní dhéanfaidh sé difear do bhailíocht aon ghnímh tharmligthe atá i bhfeidhm cheana.

4. Roimh dó gníomh tarmligthe a ghlacadh, rachaidh an Coimisiún i mbun comhairliúcháin le saineolaithe arna n-ainmniú ag gach Ballstát i gcomhréir leis na prionsabail a leagtar síos i gComhaontú Idirinstitiúideach an 13 Aibreán 2016 maidir le Reachtóireacht Níos Fearr.

5. A luaithe a ghlacfaidh sé gníomh tarmiligthe, tabharfaidh an Coimisiún fógra, an tráth céanna, do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle faoi.

6. Ní thiocfaidh gníomh tarmiligthe a ghlactar de bhun Airteagal 61(5) agus Airteagal 63(9) i bhfeidhm ach amháin mura mbeidh aon agóid curtha in iúl ag Parlaimint na hEorpa ná ag an gComhairle laistigh de 2 mhí tar éis fógra faoin ngníomh sin a thabhairt do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle nó más rud é, roimh dhul in éag na tréimhse sin, go mbeidh Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle araon tar éis a chur in iúl don Choimisiún nach ndéanfaidh siad aon agóid. Déanfar an tréimhse sin a fhadú 2 mhí ar thionscnamh Pharlaimint na hEorpa nó na Comhairle.

Airteagal 68

Nós imeachta coiste

1. Tabharfaidh coiste cúnamh don Choimisiún. Beidh an coiste sin ina choiste de réir bhrí Rialachán (AE) Uimh. 182/2011.
2. I gcás ina ndéanfar tagairt don mhír seo, beidh feidhm ag Airteagal 4 de Rialachán (AE) Uimh. 182/2011.

Airteagal 69

Faireachán, athbhreithniú agus tuairisciú ag an gCoimisiún

1. Déanfaidh an Coimisiún tuairisciú agus faireachán ar chur i bhfeidhm na Treorach seo agus déanfaidh sé tuarascáil ar dhul chun cinn a chur faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle mar iarscríbhinn a ghabhfaidh leis an Tuarascáil ar Staid an Aontais Fuinnimh dá dtagraítear in Airteagal 35 de Rialachán (AE) 2018/1999.
2. Faoin 31 Nollaig 2025, déanfaidh an Coimisiún athbhreithniú ar chur chun feidhme na Treorach seo agus déanfaidh sé tuarascáil ina leith sin a chur faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle. Más iomchuí, tíolacfaidh an Coimisiún togra reachtach in éineacht leis an tuarascáil nó tar éis dó an tuarascáil a thíolacadh.

San athbhreithniú ón gCoimisiún, déanfar, go háirithe, measúnú ar cibé an bhfuil custaiméirí, go háirithe iadsan atá leochaileach nó atá buailte ag an mbochtaineacht fuinnimh, cosanta go leormhaith faoin Treoir seo.

Airteagal 70

Leasuithe ar Threoir 2012/27/AE

Leasaítear Treoir 2012/27/AE mar a leanas:

(1) leasaítear Airteagal 9 mar a leanas:

(a) cuirtear an méid seo a leanas in ionad an teidil:

“Méadrú i gcomhair gáis nádúrtha”;

(b) i mír 1, cuirtear an méid seo a leanas in ionad na chéad fhomhíre:

“1. Áiritheoidh na Ballstáit, a mhéid is féidir go teicniúil, réasúnach agus comhréireach ó thaobh airgeadais de i ndáil leis na coigiltis fuinnimh fhéideartha, go gcuirfead ar fáil méadair aonair ar phraghas iomaíoch do chustaiméirí deiridh gáis nádúrtha a léireoidh tomhaltas fuinnimh iarbhír an chustaiméara deiridh go cruinn agus a chuirfidh faisnéis faoin am úsáide iarbhír ar fáil.”;

(c) leasaítear mír 2 mar a leanas:

(i) cuirtear an méid seo a leanas in ionad na coda réamhráití:

“2. I gcás ina ndéanfaidh, agus a mhéid a dhéanfaidh, na Ballstáit córais méadraithe chliste a chur chun feidhme agus méadair chliste i gcomhair gáis nádúrtha a leathadh amach i gcomhréir le Treoir 2009/73/CE.”;

(ii) scriostar pointí (c) agus (d)”;

(2) leasaítear Airteagal 10 mar a leanas:

(a) cuirtear an méid seo a leanas in ionad an teidil:

“Faisnéis bhilleála don ghás nádúrtha”;

(b) i mír 1, cuirtear an méid seo a leanas in ionad na chéad fhomhíre:

“1. I gcás nach mbeidh méadair chliste dá dtagraítear i dTreoir 2009/73/CE ag custaiméirí deiridh, áiritheoidh na Ballstáit, faoin 31 Nollaig 2014, go mbeidh faisnéis bhilleála iontaofa don ghás nádúrtha cruinn agus bunaithe ar thomhaltas iarbhír, i gcomhréir le pointe 1.1 d'Iarscríbhinn VII más rud é go bhfuil sé sin indéanta go teicniúil agus go mbeidh bonn eacnamaíoch leis.”;

(c) i mír 2, cuirtear an méid seo a leanas in ionad na chéad fhomhíre:

“2. Méadair a shuiteáiltear i gcomhréir le Treoir 2009/73/CE, beidh siad in ann faisnéis bhilleála chruinn a sholáthar bunaithe ar thomhaltas iarbhír. Áiritheoidh an Ballstáit go mbeidh an fhéidearthacht ag custaiméirí deiridh rochtain a fháil go héasca ar fhaisnéis chomhlántach faoin tomhaltas stairiúil a chuirfidh ar a gcumas féinseiceálacha mionsonraithe a dhéanamh.”;

(3) in Airteagal 11, cuirtear an méid seo a leanas in ionad an teidil:

“Costas rochtana ar mhéadrú agus ar fhaisnéis bhilleála don ghás nádúrtha”;

(4) in Airteagal 13, cuirtear na focail “in Airteagail 7 go 11a” in ionad na bhfocal “in Airteagal 7 go 11”;

(5) leasaítear Airteagal 15 mar a leanas:

(a) leasaítear mír 5 mar a leanas:

(i) scriostar an chéad fhomhír agus an dara fhomhír;

(ii) cuirtear an méid seo a leanas in ionad an tríú fhomhír:

“Comhlíonfaidh oibreoírí córas tarchurtha agus oibreoírí córais dáileacháin na ceanglais a leagtar amach in Iarscríbhinn XII.”;

(b) scriostar mír 8.

(6) in Iarscríbhinn VII, cuirtear an méid seo a leanas in ionad an teidil:

“Na ceanglais íosta do bhilleáil agus d'fhaisnéis bhilleála bunaithe ar thomhaltas iarbhír gáis nádúrtha”;

Airteagal 71

Trasú

1. Déanfaidh na Ballstáit na forálacha reachtaíochta, rialúcháin nó riaracháin is gá chun Airteagail 2 go 5, Airteagal 6(2) agus (3), Airteagal 7(1), pointe (j) agus (l) d'Airteagal 8(2), Airteagal 9(2), Airteagal 10(2) go (12), Airteagail 11 go 24, Airteagail 26, 28 agus 29, Airteagail 31 go 34 agus 36, Airteagal 38(2), Airteagail 40 agus 42, pointe (d) d'Airteagal 46(2), Airteagail 51 agus 54, Airteagail 57 go 59, Airteagail 61 go 63, pointí (1) go (3), (5)(b) agus (6) d'Airteagal 70 agus Iarscríbhinní I agus II a chomhlíonadh a thabhairt i bhfeidhm faoin 31 Nollaig 2020. Cuirfidh siad téacs na mbearta sin in iúl don Choimisiún láithreach.

Déanfaidh na Ballstáit na forálacha reachtaíochta, rialúcháin agus riaracháin is gá chun na pointí seo a leanas a chomhlíonadh:

(a) pointe (5)(a) d'Airteagal 70 faoin 31 Nollaig 2019;

(b) pointe (4) d'Airteagal 70 faoin 25 Deireadh Fómhair 2020.

Nuair a ghlacfaidh na Ballstáit na bearta sin, beidh tagairt iontu don Treoir seo nó beidh tagairt den sórt sin ag gabháil leo tráth a bhfoilsithe oifigiúil. Áireoidh siad chomh maith ráiteas go ndéanfar tagairtí i bhforálacha reachtaíochta, rialúcháin agus riaracháin atá ann cheana maidir leis an Treoir arna haisghairm leis an Treoir seo a fhorléiriú mar thagairtí don Treoir seo. Is iad na Ballstáit a chinnefidh an tslí le tagairt den sórt sin a dhéanamh agus conas a dhéanfar an ráiteas sin a leagan amach.

2. Déanfaidh na Ballstáit téacs phríomhfhórlácha an dlí náisiúnta a ghlacfaidh siad sa réimse a chumhdaítear leis an Treoir seo a chur in iúl don Choimisiún.

Airteagal 72

Aisghairm

Déantar Treoir 2009/72/CE a aisghairm le héifeacht ón 1 Eanáir 2021, gan dochar d'oibleagáidí na mBallstát maidir leis na teorainneacha ama chun an Treoir a thrasú sa dlí náisiúnta agus maidir le dáta chur i bhfeidhm na Treorach sin a leagtar amach in Iarscríbhinn III.

Déanfar tagairtí don Treoir aisghairithe a fhorléiriú mar thagairtí don Treoir seo agus léifear iad i gcomhréir leis an tábla comhghaoil a leagtar amach in Iarscríbhinn IV.

Airteagal 73

Teacht i bhfeidhm

Tiocfaidh an Treoir seo i bhfeidhm an fichiú lá tar éis lá a foilsithe in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*.

Airteagal 6(1), Airteagal 7(2) go (5), Airteagal 8(1), pointí (a) go (i) agus (k) d'Airteagal 8(2) agus Airteagal 8(3) agus (4), Airteagal 9(1), (3), (4) agus (5), Airteagal 10(2) go (10), Airteagail 25, 27, 30, 35 agus 37, Airteagal 38(1), (3) agus (4), Airteagail 39, 41, 43, 44 agus 45, Airteagal 46(1), pointí (a), (b) agus (c) agus (e) go (h) d'Airteagal 46(2), Airteagal 46(3) go (6), Airteagal 47 go 50, Airteagail 52, 53, 55, 56, 60, 64 agus 65, beidh feidhm acu ón 1 Eanáir 2021.

Beidh feidhm ag pointí (1) go (3), (5)(b) agus (6) d'Airteagal 70 ón 1 Eanáir 2021.

Beidh feidhm ag pointe (5)(a) d'Airteagal 70 ón 1 Eanáir 2020.

Beidh feidhm ag pointe (4) d'Airteagal 70 ón 26 Deireadh Fómhair 2020.

Airteagal 74

Seolaithe

Dírítear an Treoir seo chuig na Ballstáit.

Arna déanamh sa Bhruiséil, an 5 Meitheamh 2019.

Thar ceann Pharlaimint na hEorpa

An tUachtarán

A. TAJANI

Thar ceann na Comhairle

An tUachtarán

G. CIAMBA

IARSCRÍBHINN I

CEANGLAIS ÍOSTA MAIDIR LE BILLEÁIL AGUS FAISNÉIS BHILLEÁLA

1. An fhaisnéis íosta atá le bheith ar an mbille agus san fhaisnéis bhilleála
 - 1.1 Léireofar go feiceálach an phríomhfhaisnéis seo a leanas do na custaiméirí deiridh ina mbillí, agus beidh sí scartha amach go soiléir ó chodanna eile den bhille:
 - (a) an praghas atá le híoc agus miondealú ar an bpraghas i gcás inar féidir, in éineacht le ráiteas soiléir gur féidir leis na foinsí fuinnimh go léir tairbhiú freisin ó dhreasachtaí nár maoiníodh trí na tobhaigh a luaitear sa miondealú ar an bpraghas agus, i gcás inarb indéanta sin, miondealú ar an bpraghas;
 - (b) an dáta a mbeidh an íocaíocht dlite.
 - 1.2 Léireofar go feiceálach an phríomhfhaisnéis seo a leanas do na custaiméirí deiridh ina mbillí agus san fhaisnéis bhilleála, agus beidh sí scartha amach go soiléir ó chodanna eile den bhille agus den fhaisnéis bhilleála:
 - (a) an tomhaltas leictreachais don tréimhse billeála;
 - (b) ainm agus sonraí teagmhála an tsoláthóra, lena n-áirítear beolíne tacaíochta tomhaltóirí agus seoladh ríomhphoist;
 - (c) ainm na taraife;
 - (d) críochdháta an chonartha, más infheidhme;
 - (e) faisnéis faoi fháil a bheith ar dheis athrú ó sholáthóir amháin go ceann eile agus na tairbhí a ghabhann leis sin;
 - (f) cód pointe seachadta an chustaiméara deiridh nó an cód uathúil aitheantais le haghaidh phointe soláthair an chustaiméara deiridh;
 - (g) faisnéis faoi chearta na gcustaiméirí deiridh a mhéid a bhaineann le réiteach díospóidí lasmuigh den chúirt, lena n-áirítear sonraí teagmhála an eintitis atá freagrach de bhun Airteagal 26.
 - (h) an pointe teagmhála aonair dá dtagraítear in Airteagal 25;
 - (i) nasc chuig uirlisí comparáide, nó tagairt don áit a bhfuil fáil orthu, dá dtagraítear in Airteagal 14.
 - 1.3 I gcás ina bhfuil billí bunaithe ar thomhaltas iarbhír nó ar chianléamh ag an oibreoir, déanfar an fhaisnéis seo a leanas a chur ar fáil do na custaiméirí deiridh ina mbillí agus ina mbillí réitithe tréimhsiúla, nó déanfar an fhaisnéis sin a chur leo nó comhartha ina leith sin a chur iontu:
 - (a) comparáidí idir tomhaltas leictreachais reatha an chustaiméara deiridh agus tomhaltas an chustaiméara deiridh don tréimhse chéanna den bhliain roimhe sin i bhfoirm léaráide;
 - (b) faisnéis theagmhála na n-eagraíochtaí tomhaltóirí, na ngníomhaireachtaí fuinnimh nó a macasamhail de chomhlachtaí, lena n-áirítear seoltaí suíomhanna gréasáin, ar féidir faisnéis a fháil uathu faoi na bearta feabhsaithe éifeachtúlachta fuinnimh atá ar fáil le haghaidh trealamh a úsáideann fuinneamh;
 - (c) comparáidí le meánchustaiméir deiridh normalaithe nó tagarmharcáilte sa chatagóir úsáideora chéanna.
2. Minicíocht na billeála agus soláthar na faisnéise billeála:
 - (a) déanfar an bhilleáil uair sa bhliain ar a laghad ar bhonn an tomhaltais iarbhír;
 - (b) i gcás nach bhfuil méadar ag custaiméir deiridh a ligeann don oibreoir cianléamh a dhéanamh, nó i gcás inar roghnaigh an custaiméir deiridh go gníomhach cianléamh a dhíchumasú i gcomhréir leis an dlí náisiúnta, déanfar faisnéis bhilleála bheacht bunaithe ar an tomhaltas iarbhír a chur ar fáil don chustaiméir deiridh ar a laghad gach sé mhí, nó uair amháin gach trí mhí, arna iarraidh sin nó i gcás ina bhfuil sé roghnaithe ag an gcustaiméir deiridh billeáil leictreonach a fháil;

- (c) i gcás nach bhfuil méadar ag custaiméir deiridh a ligeann don oibreoir cianléamh a dhéanamh, nó i gcás inar roghnaigh an custaiméir deiridh go gníomhach cianléamh a dhíchumasú i gcomhréir leis an dlí náisiúnta, féadfar na hoibleagáidí i bpointí (a) agus (b) a chomhlíonadh trí bhíthin córas féinléitheoireachta rialta ag an gcustaiméir deiridh, trína ndéanann an custaiméir deiridh na léamha ón méadar a chur in iúl don oibreoir; ní fhéadfar an bhilleáil nó an fhaisnéis bhilleála a bheith bunaithe ar an tomhaltas measta nó ar ráta comhréidh ach amháin sa chás nár chuir an custaiméir deiridh léamh méadair ar fáil maidir le tréimhse billeála ar leith;
- (d) i gcás ina bhfuil méadar ag an gcustaiméir deiridh a ligeann don oibreoir cianléamh a dhéanamh, déanfar faisnéis bhilleála bheacht bunaithe ar an tomhaltas iarbhir a sholáthar uair sa mhí ar a laghad; féadfar faisnéis den sórt a chur ar fáil tríd an idirlíon freisin, agus déanfar í a thabhairt chun dáta a mhinice is incheadaithe leis na feistí tomhais agus na córais tomhais a úsáidtear.

3. Miondealú ar phraghas an chustaiméara deiridh

Suim na dtí chomhpháirt a leanas a bheidh i bpraghas an chustaiméara deiridh: comhpháirt an fhuinnimh agus an tsoláthair, comhpháirt an ghréasáin (tarchur agus dáileadh) agus comhpháirt na gcánacha, na dtobhach, na dtáillí agus na muirear.

I gcás ina mbeidh miondealú ar phraghas an chustaiméara deiridh curtha i láthair i mbillí, úsáidfead ar fud an Aontais na sainmhínte coiteanna ar na trí chomhpháirt sa mhiondealú sin a bhunaítear faoi Rialachán (AE) 2016/1952 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽¹⁾.

4. Rochtain ar fhaisnéis chomhlántach faoin tomhaltas stairiúil

Ceanglóidh na Ballstáit, sa mhéid go bhfuil fáil ar fhaisnéis chomhlántach faoin tomhaltas stairiúil, go gcuirfead faisnéis den sórt sin ar fáil don soláthróir nó don soláthraí seirbhíse arna ainmniú ag an tomhaltóir, arna iarraidh sin don chustaiméir deiridh.

I gcás ina mbeidh suiteáilte ag an gcustaiméir deiridh méadar a ligeann don oibreoir cianléamh a dhéanamh, beidh an custaiméir deiridh in ann rochtain a fháil go héasca ar fhaisnéis chomhlántach faoin tomhaltas stairiúil a chuirfidh ar a gcumas féinseiceálacha mionsonraithe a dhéanamh.

Cuimseofar an méid seo a leanas leis an bhfaisnéis chomhlántach faoin tomhaltas stairiúil:

- (a) sonraí carnacha do na 3 bliana roimhe sin ar a laghad nó don tréimhse ó thús an chonartha soláthair leictreachais, más giorra an tréimhse sin. Comhfhreagróidh na sonraí do na tréimhsí dar táirgeadh faisnéis rialta billeála; agus
- (b) sonraí mionsonraithe de réir am na húsáide do gach lá, seachtain, mí agus bliain a chuirfead ar fáil don chustaiméir deiridh gan mhoill tríd an idirlíon nó trí chomhéadan an mhéadair, lena gcumhdaítear an tréimhse de na 24 mhí roimhe sin ar a laghad nó an tréimhse ó thús an chonartha soláthair leictreachais, más giorra an tréimhse sin.

5. Foinsí fuinnimh a nochtadh

Sonróidh na soláthróirí i mbillí an cion a fuarthas ó gach foinse fuinnimh don leictreachas a cheannaigh an custaiméir deiridh i gcomhréir leis an gconradh soláthair leictreachais (nochtadh ar leibhéal an táirge).

Déanfar an fhaisnéis seo a leanas a chur ar fáil do na custaiméirí deiridh ina mbillí agus ina bhfaisnéis bhilleála, nó déanfar í a chur leo nó comhartha ina leith a chur iontu:

- (a) an cion a fuarthas ó gach foinse fuinnimh do mheascán fuinnimh foriomlán an tsoláthóra (ar an leibhéal náisiúnta, eadhon sa Bhallstát inar tugadh an conradh soláthair leictreachais i gcrích, agus ar leibhéal an tsoláthóra má tá an soláthróir gníomhach i roinnt Bhallstát) le bliain roimhe sin ar bhealach a bheidh sothuigte agus so-chomparáide;
- (b) faisnéis faoin tionchar ar an gcomhshaol, i dtéarmaí, ar a laghad, astaíochtaí CO₂ agus na dramhaíola radaghníomhaí is toradh don leictreachas arna tháirgeadh le meascán fuinnimh foriomlán an tsoláthóra le bliain roimhe sin.

Maidir le pointe (a) den dara fómhír, i ndáil le leictreachas arna fháil trí mhalartán leictreachais nó arna allmhairiú ó ghnóthas atá lonnaithe lasmuigh den Aontas, féadfar na figiúirí comhiomlána arna soláthar ag an malartán nó ag an ngnóthas atá i gceist le bliain roimhe sin a úsáid.

⁽¹⁾ Rialachán (AE) 2016/1952 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 26 Deireadh Fómhair 2016 maidir le staidreamh Eorpach i ndáil le praghsanna gás nádúrtha agus leictreachais agus lena n-aisghairtear Treoir 2008/92/CE (IO L 311, 17.11.2016, lch. 1).

Do nochtadh an leictreachais ó chomhghiniúint ardéifeachtúlachta, féadfar ráthaíochtaí tionscnaimh a eiseofar de réir agus Airteagal 14(10) de Threoir 2012/27/AE a úsáid. Do nochtadh leictreachais ó fhoinsí in-athnuaite, déanfar é ag baint úsáid as ráthaíochtaí tionscnaimh ach amháin sna cásanna dá dtagraítear i bpointí (a) agus (b) d'Airteagal 19(8) de Threoir (AE) 2018/2001.

Déanfaidh an t-údarás rialála nó údarás inniúil náisiúnta eile na bearta is gá lena áirithiú go mbíonn an fhaisnéis a thugann na soláthróirí do na custaiméirí deiridh de bhun an phointe seo iontaofa agus go soláthraítear, ar an leibhéal náisiúnta, ar bhealach soiléir so-chomparáide í.

IARSCRÍBHINN II

CÓRAIS MÉADRAITHE CHLISTE

1. Áiritheoidh na Ballstáit go ndéanfar córais méadraithe chliste a leathadh amach ar a gcríocha ar féidir measúnú eacnamaíoch a dhéanamh ina leith maidir leis na costais agus na sochair uile don mhargadh agus don chustaiméir aonair san fhadtarma nó maidir le cé na cineálacha méadraithe chliste atá barainneach agus costéifeachtach agus cén t-achar ama a bhféadfaí iad a dháileadh ann.
2. Sa mheasúnú sin, cuirfear san áireamh an mhodheolaíocht don anailís costais agus tairbhe agus na feidhmiúlachtaí íosta do chórais méadraithe chliste dá bhforáiltear i Moladh 2012/148/AE ón gCoimisiún ⁽¹⁾ chomh maith leis na teicnící is fearr dá bhfuil ar fáil chun an leibhéal is airde cibearshlándála agus cosanta sonraí a áirithiú.
3. Faoi réir an mheasúnaithe sin, ullmhóidh na Ballstáit nó, i gcás ina mbeidh foráil déanta ag an mBallstát maidir leis, ullmhóidh an t-údarás inniúil arna ainmniú, clár ama le suas le 10 mbliana mar sprioc-am le haghaidh leathadh amach na gcórais méadraithe chliste. I gcás ina mbeidh toradh dearfach ar an measúnú ar leathadh amach na gcórais méadraithe chliste, beidh córais méadraithe chliste ag 80 % de na custaiméirí deiridh laistigh de 7 mbliana ó dháta an mheasúnaithe dhearfaigh orthu nó faoin 1 Eanáir 2024 i gcás na mBallstát sin a mbeidh tús curtha acu go córasach le leathadh amach na gcórais méadraithe chliste roimh an 4 Iúil 2019.

⁽¹⁾ Moladh 2012/148/AE ón Coimisiún an 9 Márta 2012 maidir le hullmhúcháin do leathadh amach na gcórais méadrúcháin chliste (IO L 73, 13.3.2012, lch. 9).

IARSCRÍBHINN III

LIOSTA TEORAINNEACHA AMA DON TRASÚÍ SA DLÍ NÁISIÚNTA AGUS DON CHUR I bhFEIDHM
(DÁ dTAGRAÍTEAR IN AIRTEAGAL 72)

Treoir	Teorainn ama don trasuí	Dáta cur i bhfeidhm
Treoir 2009/72/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (IO L 211, 14.8.2009, lch. 55)	3 Márta 2011	3 Mean Fómhair 2009

IARSCRÍBHINN IV

TÁBLA COMHGHAOIL

Treoir 2009/72/CE	An Treoir seo
Airteagal 1	Airteagal 1
Airteagal 2	Airteagal 2
—	Airteagal 3
Airteagal 33 agus Airteagal 41	Airteagal 4
—	Airteagal 5
Airteagal 32	Airteagal 6
Airteagal 34	Airteagal 7
Airteagal 7	Airteagal 8
Airteagal 8	—
Airteagal 3(1)	Airteagal 9(1)
Airteagal 3(2)	Airteagal 9(2)
Airteagal 3(6)	Airteagal 9(3)
Airteagal 3(15)	Airteagal 9(4)
Airteagal 3(14)	Airteagal 9(5)
Airteagal 3(16)	—
Airteagal 3(4)	Airteagal 10(1)
Iarscríbhinn I. 1(a)	Airteagal 10(2) agus (3)
Iarscríbhinn I. 1(b)	Airteagal 10(4)
Iarscríbhinn I. 1(c)	Airteagal 10(5)
Iarscríbhinn I. 1(d)	Airteagal 10(6) agus (8)
—	Airteagal 10(7)
Iarscríbhinn I. 1(f)	Airteagal 10(9)
Iarscríbhinn I. 1(g)	Airteagal 10(10)
Airteagal 3(7)	Airteagal 10(11)
Iarscríbhinn I. 1(j)	Airteagal 10(12)
Airteagal 3(10)	—
Airteagal 4	—
Airteagal 5	—
Airteagal 6	—
—	Airteagal 11
Airteagal 3(5)(a) agus Iarscríbhinn I. 1(e)	Airteagal 12
—	Airteagal 13
—	Airteagal 14
—	Airteagal 15
—	Airteagal 16
—	Airteagal 17
—	Airteagal 18
Airteagal 3(11)	Airteagal 19(1)
—	Airteagal 19(2) go (6)

Treoir 2009/72/CE	An Treoir seo
—	Airteagal 20
—	Airteagal 21
—	Airteagal 22
—	Airteagal 23
—	Airteagal 24
Airteagal 3(12)	Airteagal 25
Airteagal 3(13)	Airteagal 26
Airteagal 3(3)	Airteagal 27
Airteagal 3(7)	Airteagal 28(1)
Airteagal 3(8)	Airteagal 28(2)
—	Airteagal 29
Airteagal 24	Airteagal 30
Airteagal 25	Airteagal 31
—	Airteagal 32
—	Airteagal 33
—	Airteagal 34
Airteagal 26	Airteagal 35
—	Airteagal 36
Airteagal 27	Airteagal 37
Airteagal 28	Airteagal 38
Airteagal 29	Airteagal 39
Airteagal 12	Airteagal 40(1)
—	Airteagal 40(2) go (8)
Airteagal 16	Airteagal 41
Airteagal 23	Airteagal 42
Airteagal 9	Airteagal 43
Airteagal 13	Airteagal 44
Airteagal 14	Airteagal 45
Airteagal 17	Airteagal 46
Airteagal 18	Airteagal 47
Airteagal 19	Airteagal 48
Airteagal 20	Airteagal 49
Airteagal 21	Airteagal 50
Airteagal 22	Airteagal 51
Airteagal 10	Airteagal 52
Airteagal 11	Airteagal 53
—	Airteagal 54
Airteagal 30	Airteagal 55
Airteagal 31	Airteagal 56
Airteagal 35	Airteagal 57
Airteagal 36	Airteagal 58

Treoir 2009/72/CE	An Treoir seo
Airteagal 37(1)	Airteagal 59(1)
Airteagal 37(2)	Airteagal 59(2)
Airteagal 37(4)	Airteagal 59(3)
—	Airteagal 59(4)
Airteagal 37(3)	Airteagal 59(5)
Airteagal 37(5)	Airteagal 59(6)
Airteagal 37(6)	Airteagal 59(7)
Airteagal 37(8)	—
Airteagal 37(7)	Airteagal 59(8)
—	Airteagal 59(9)
Airteagal 37(9)	Airteagal 59(10)
Airteagal 37(10)	Airteagal 60(1)
Airteagal 37(11)	Airteagal 60(2)
Airteagal 37(12)	Airteagal 60(3)
Airteagal 37(13)	Airteagal 60(4)
Airteagal 37(14)	Airteagal 60(5)
Airteagal 37(15)	Airteagal 60(6)
Airteagal 37(16)	Airteagal 60(7)
Airteagal 37(17)	Airteagal 60(8)
Airteagal 38	Airteagal 61
—	Airteagal 62
Airteagal 39	Airteagal 63
Airteagal 40	Airteagal 64
Airteagal 42	—
Airteagal 43	Airteagal 65
Airteagal 44	Airteagal 66
Airteagal 45	—
—	Airteagal 67
Airteagal 46	Airteagal 68
Airteagal 47	Airteagal 69
—	Airteagal 70
Airteagal 49	Airteagal 71
Airteagal 48	Airteagal 72
Airteagal 50	Airteagal 73
Airteagal 51	Airteagal 74
—	Iarscríbhinn I, pointí 1 go 4
Airteagal 3(9)	Iarscríbhinn I. 5
Iarscríbhinn I. 2	Iarscríbhinn II
—	Iarscríbhinn III
—	Iarscríbhinn IV